

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं
--

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यकम्

प्रपाठकः 1 - 4

Table of Contents

1	कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः.....	8
1.1	प्रथमः प्रपाठकः- अरुणकेतुकचयनं	8
1.1.1	अनुवाकं-1	8
1.1.2	अनुवाकं-2	9
1.1.3	अनुवाकं-3	11
1.1.4	अनुवाकं-4	13
1.1.5	अनुवाकं-5	14
1.1.6	अनुवाकं-6	15
1.1.7	अनुवाकं-7	16
1.1.8	अनुवाकं-8	19
1.1.9	अनुवाकं-9	22
1.1.10	अनुवाकं-10	25
1.1.11	अनुवाकं-11	27
1.1.12	अनुवाकं-12	30
1.1.13	अनुवाकं-13	32
1.1.14	अनुवाकं-14	34
1.1.15	अनुवाकं-15	36
1.1.16	अनुवाकं-16	37
1.1.17	अनुवाकं-17	37

1.1.18 अनुवाकं-18.....	39
1.1.19 अनुवाकं-19.....	40
1.1.20 अनुवाकं-20.....	41
1.1.21 अनुवाकं-21.....	42
1.1.22 अनुवाकं-22.....	43
1.1.23 अनुवाकं-23.....	48
1.1.24 अनुवाकं-24.....	51
1.1.25 अनुवाकं-25.....	53
1.1.26 अनुवाकं-26.....	54
1.1.27 अनुवाकं-27.....	57
1.1.28 अनुवाकं-28.....	60
1.1.29 अनुवाकं-29.....	60
1.1.30 अनुवाकं-30.....	61
1.1.31 अनुवाकं-31.....	61
1.1.32 अनुवाकं-32.....	64
Appendix (of expansions).....	66
Details of Dasini & Vaakyams for – Prapaatakam 1 – TA 1.1	70
2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके द्वितीयः प्रपाठकः.....	73
2.1 द्वितीयः प्रपाठकः – स्वाध्यायब्राह्मणं.....	73
2.1.1 अनुवाकं – 1.....	73

2.1.2	अनुवाकं – 2.....	74
2.1.3	अनुवाकं – 3.....	75
2.1.4	अनुवाकं – 4	76
2.1.5	अनुवाकं – 5.....	77
2.1.6	अनुवाकं – 6.....	80
2.1.7	अनुवाकं – 7.....	82
2.1.8	अनुवाकं – 8.....	83
2.1.9	अनुवाकं – 9.....	84
2.1.10	अनुवाकं – 10.....	85
2.1.11	अनुवाकं – 11	86
2.1.12	अनुवाकं – 12.....	87
2.1.13	अनुवाकं – 13.....	88
2.1.14	अनुवाकं – 14.....	88
2.1.15	अनुवाकं – 15.....	89
2.1.16	अनुवाकं – 16.....	91
2.1.17	अनुवाकं – 17.....	91
2.1.18	अनुवाकं – 18.....	92
2.1.19	अनुवाकं – 19.....	93
2.1.20	अनुवाकं – 20.....	94
Appendix (of expansions).....		96

3	कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके तृतीयः प्रपाठकः.....	102
3.1	तृतीयः प्रपाठकः – चातुर्होत्रचयनम्.....	102
3.1.1	अनुवाकं – 1.....	102
3.1.2	अनुवाकं – 2.....	102
3.1.3	अनुवाकं – 3.....	103
3.1.4	अनुवाकं – 4	103
3.1.5	अनुवाकं – 5.....	104
3.1.6	अनुवाकं – 6.....	104
3.1.7	अनुवाकं – 7.....	104
3.1.8	अनुवाकं – 8.....	106
3.1.9	अनुवाकं – 9.....	107
3.1.10	अनुवाकं – 10.....	108
3.1.11	अनुवाकं – 11	110
3.1.12	अनुवाकं – 12.....	116
3.1.13	अनुवाकं – 13.....	118
3.1.14	अनुवाकं – 14.....	120
3.1.15	अनुवाकं – 15.....	121
3.1.16	अनुवाकं – 16.....	122
3.1.17	अनुवाकं – 17.....	123
3.1.18	अनुवाकं – 18.....	123

3.1.19 अनुवाकं – 19.....	123
3.1.20 अनुवाकं – 20.....	124
3.1.21 अनुवाकं – 21.....	124
4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः.....	127
4.1 चतुर्थः प्रपाठकः – पितृमेधमन्त्राः.....	127
4.1.1 अनुवाकम् – 1.....	127
4.1.2 अनुवाकम् – 2.....	130
4.1.3 अनुवाकम् – 3.....	131
4.1.4 अनुवाकम् – 4.....	133
4.1.5 अनुवाकम् – 5.....	135
4.1.6 अनुवाकम् – 6.....	137
4.1.7 अनुवाकम् – 7.....	139
4.1.8 अनुवाकम् – 8.....	141
4.1.9 अनुवाकम् – 9.....	142
4.1.10 अनुवाकम् – 10.....	144
4.1.11 अनुवाकम् – 11	146
4.1.12 अनुवाकम् – 12	147
Appendix (of expansions).....	149

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः

1.1 प्रथमः प्रपाठकः– अरुणकेतुकचयनं

1.1.1 अनुवाकं-1

T.A.1.1.1

भद्रं॑ कर्णे॑भिः शृणु॑याम॑ दे॒वाः । भद्रं॑ पश्ये॑माक्ष॒भिर् यज॑त्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै॑स्तुष्टु॒वाꣳ सस्त॑नूभिः । व्यशे॑म दे॒वहि॑तं यदायुः॑ ।
स्व॒स्ति न॒ इन्द्रो॑ वृद्धश्र॒वाः । स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा विश्व॑वे॒दाः ।
स्व॒स्ति नस्तार्क्ष्यो॑ अरि॒ष्टने॑मिः । स्व॒स्ति नो॒ बृह॑स्पति॒र्-दधा॑तु ।
आप॑मापामपः॒ सर्वाः॑ । अ॒स्मा-द॒स्मा-दि॒तोऽमु॑तः । 1 (10)

T.A.1.1.2

अ॒ग्नि॒र्वायुश्च॑ सूर्यश्च॑ । स॒ह सञ्च॑-स्कर॒र्द्धि॒या । वा॒य्वश्चा॑
रश्मि॑पतयः । मरी॑च्यात्मानो॒ अद्रु॑हः । दे॒वीर् भुव॑न सू॒वरीः॑ ।
पु॒त्रव॑त्वाय मे सुत । म॒हाना॑म्नीर्-म॒हामा॑नाः । म॒हसो॑ म॒हसः॑ स्वः ।
दे॒वीः पर्ज॑न्य सू॒वरीः॑ । पु॒त्रव॑त्वाय मे सुत । 2 (10)

T.A.1.1.3

अपा॑श्न्यु॒ष्णि-म॒पा र॑क्षः । अपा॑श्न्यु॒ष्णि-म॒पा र॑घं ।
अपा॑घ्रा॒मप॑ चाव॒र्त्ति॑ । अप॑ दे॒वीरि॑तो हि॒त । वज्रं॑ दे॒वीर॑जी॒ताञ्च॑ ।
भुव॑नं दे॒वसू॑वरीः । आ॒दि॒त्यान॑दि॒तिं दे॒वीं । यो॒निनो॑र्ध्व-मु॒दी॑षत ।
शि॒वा नः॑ श॒न्त॒मा भ॑वन्तु । दि॒व्या आ॒प ओ॑ष॒धयः॑( ) ।
सु॒मृ॒डीका॑ सर॒स्वति॑ । मा ते॒ व्यो॑म स॒न्दृशि॑ । 3 (12)

(अ॒मु॒तः - सु॒ - तौष॑धयो द्वे च॑) (A1)

1.1.2 अनुवाकं-2

T.A.1.2.1

स्मृ॑तिः प्र॒त्यक्ष॑-मै॒ति॒ह्यं । अनु॑मा॒न-श्च॑तुष्ट॒यं । ए॒तैरा॑दि॒त्य म॑ण्ड॒लं ।
सर्वै॑रे॒व वि॒धास्य॑ते । सूर्यो॑ मरी॒चिमा॑द॒त्ते । सर्व॑स्माद् भुव॑नादधि ।
तस्याः॑ पा॒क वि॑शेषेण । स्मृ॑तं का॒ल वि॑शेषणं । न॒दीव॑ प्र॒भवा॑त्
का॒चित् । अक्ष॑य्याथ् स्य॒न्दते॑ यथा । 4 (10)

T.A.1.2.2

तान्नद्योऽभि॑ समा॒यन्ति॑ । सोरुः॑ सती॑ न निवर्तते॑ । ए॒व॒न्नाना॑
समु॒त्थानाः॑ । कालाः॑ सं॒वँ॒त्सर॑ ७ श्रिताः॑ । अणु॑शश्च मह॑शश्च ।
सर्वे॑ सम॒वयन्ति॑ तं । स तैः॑ सर्वैः॑ समा॒विष्टः॑ । ऊ॒रुः सन्न॑ निवर्तते॑ ।
अधिसं॒वँ॒त्सरं॑ वि॒द्यात् । तदे॒व लक्ष॑णे । 5 (10)

T.A.1.2.3

अणु॑भिश्च मह॑द्भिश्च । समा॒रूढः॑ प्रदृ॒श्यते॑ । सँव॒त्सरः॑ प्र॒त्यक्षे॑ण ।
नाधि॑सत्त्वः प्रदृ॒श्यते॑ । पट॒रो विक्लि॑धः पिङ्गः॑ । ए॒तद् वरु॑ण लक्ष॑णं ।
यत्रै॑ त-दुप॒दृश्यते॑ । सह॒स्रं तत्र॑ नीयते॑ । एक॑ ७ हि शिरो॑ नाना
मुखे॑ । कृ॒त्स्नं तदृ॒तु लक्ष॑णं । 6 (10)

T.A.1.2.4

उभय॑तः सप्तो॑न्द्रि॒याणि॑ । जल्पि॑तं त्वे॒व दि॒ह्यते॑ । शु॒क्लकृ॑ष्णे
सँव॒त्सर॑स्य । दक्षि॑ण वाम॒योः पार्श्व॑योः । तस्यै॑षा भवति॑ । शु॒क्रं ते
अन्य॑द्यज॒तं ते॑ अन्य॑त् । विषु॑रूपे॒ अह॑नी द्यौरि॒वासि॑ ।
विश्वा॑ हि मा॒या अव॑सि स्वधा॒वः । भद्रा॑ ते पू॒षन्नि॒ह रा॒तिर॒स्त्विति॑ ।
नात्र॑ भुव॒नं ( ) । न पू॒षा । न प॒शवः॑ ।

नादित्यः सँवथ्सर एव प्रत्यक्षेण प्रियतमं विद्यात् । एतद्वै समँवथ्सरस्य
प्रियतमं रूपं । योऽस्य महानर्थ उत्पथ्स्यमानो भवति । इदं पुण्यं
कुरुष्वेति । तमाहरणं दद्यात् । 7 (17)

(यथा – लक्षण – ऋतुलक्षणं – भुवनं सप्त च (A2)

1.1.3 अनुवाकं-3

T.A.1.3.1

साकज्जानां सप्तथमाहु-रेकजं । षडुद्यमा ऋषयो देवजा इति ।
तेषामिष्टानि विहितानि धामशः । स्थात्रे रेजन्ते विकृतानि रूपशः ।
कोनु मर्या अमिथितः । सखा सखायमब्रवीत् । जहाको अस्मदीषते ।
यस्तित्याज सखिविदं सखायं । न तस्य वाच्यपि भागो अस्ति ।
यदीं शृणोत्यलकं शृणोति । 8 (10)

T.A.1.3.2

न हि प्रवेद सुकृतस्य पन्थामिति । ऋतुर् ऋतुना नुद्यमानः ।
विननादाभिधावः । षष्टिश्च त्रिंशका वल्गाः ।
शुक्लकृष्णौ च षाष्टिकौ । सारागवस्त्रैर्-जरदक्षः ।

वस॒न्तो वसु॑भिः सह । सँव॒थ्सर॑स्य सवि॒तुः । प्रै॒षकृ॑त् प्रथ॒मः
स्मृ॑तः । अ॒मूना॑दय॒-ते॒त्यन्या॑न् । 9 (10)

T.A.1.3.3

अ॒मू॒श्च॑ परि॒क्षतः॑ । ए॒ता वा॑चः प्र॒युज्य॑न्ते । यत्रै॑ तदु॒पदृ॑श्यते ।
ए॒तदे॒व वि॑जानीयात् । प्र॒माणं॑ का॒लपर्य॑ये । वि॒शेष॑णं तु वक्ष्या॒मः ।
ऋ॒तूनां॑ तन्नि॒बोध॑त । शु॒क्लवा॑सा रु॒द्रग॑णः । ग्री॒ष्मेणा॑वर्तते सह ।
निज॑हन् पृथि॒वीं सर्वा॑ । 10 (10)

T.A.1.3.4

ज्यो॒तिषा॑ ऽप्र॒तिख्ये॑न सः । वि॒श्वरू॑पाणि वा॒सां॒सि ।
आ॒दि॒त्यानां॑ नि॒बोध॑त । सँव॒थ्सरी॑णं क॒र्मफलं॑ । व॒र्षाभि॑र् द॒दता॑ं
सह । अ॒दुःखो॑ दुःख चक्षु॒रिव॑ । तद्वा पी॒त इ॒व दृ॑श्यते ।
शी॒तेना॑ व्यथयन्नि॒व । रु॒रुदक्ष॑ इ॒व दृ॑श्यते । ह्ला॒दय॑ते ज्वल॒तश्चै॒व ( ) ।
शा॒म्यत॑श्चा॒स्य चक्षु॑षी । यावै॑ प्र॒जा भ्र॑श्यन्ते । सँव॒थ्सरा॑त्ता
भ्र॑श्यन्ते । याः प्र॒ति॒तिष्ठ॑न्ति । सँव॒थ्सरे॑ ताः प्र॒ति॒तिष्ठ॑न्ति ।
व॒र्षाभ्य॑ इत्यर्थः । 11 (16)

(शृ॒णो – त्य॒न्यान्त् – सर्वा – मे॒व षट्च॑) (A3)

1.1.4 अनुवाकं-4

T.A.1.4.1

अक्षि॑दुःखो॒त्थित॑स्यै॒व । विप्र॑सन्ने क॒नीनि॑के । आङ्गे॑ चा॒द्रणं॑ नास्ति ।
ऋ॒भूणां॑ तन्नि॒बोध॑त । क॒नका॑भानि॒ वासा॑सि । अ॒हतानि॑ नि॒बोध॑त ।
अ॒न्नम॑श्नीत॒ मृज्मी॑त । अ॒हं वो॑ जी॒वन॑प्रदः । ए॒ता वा॒चः प्र॑यु॒ज्यन्ते॑ ।
श॒रद्य॑त्रोप॒ दृश्य॑ते । 12 (10)

T.A.1.4.2

अ॒भिधू॑न्वन्तो-ऽभि॒घ्नन्त॑ इ॒व । वा॒तव॑न्तो म॒रुद्ग॑णाः ।
अ॒मुतो॑ जेतु॒मिषु॑मु॒खमि॑व । स॒न्नद्धाः॑ सह॒ ददृ॑शे ह ।
अ॒पध्व॑स्तैर्-व॒स्तिव॑र्णैरि॒व । वि॒शिखा॑सः क॒पर्दि॑नः ।
अ॒क्रुद्ध॑स्य यो॒त्स्यमा॑नस्य । कृ॒द्धस्ये॑व लो॒हिनी॑ ।
हे॒मत॑श्चक्षु॒षी वि॒द्यात् । अ॒क्ष्णयोः॑ क्षि॒पणो॑रि॒व । 13 (10)

T.A.1.4.3

दु॒र्भिक्षं॑ दे॒वलो॑केषु । म॒नूना॑मु॒दकं॑ गृ॒हे । ए॒ता वा॒चः प्र॑व॒दन्तीः॑ ।

वै॒द्युतो॑ या॒न्ति शै॒शिरीः॑ । ता॒ अ॒ग्निः प॑व॒माना॒ अ॒न्वैक्ष॑त ।
इ॒ह जी॑वि॒काम॑-प॒रिप॑श्यन् । तस्यै॒षा भ॑वति । इ॒हेह॑ वः स्व॒तप॑सः ।
म॒रुतः॑ सू॒र्यत्व॑चः । श॒र्म स॒प्रथा॑ आवृ॒णो ( ) । 14 (10)

(दृ॒श्यत॑ – इ॒वा – वृ॒णो) (A4)

1.1.5 अनुवाकं-5

T.A.1.5.1

अति॑ ता॒म्राणि॑ वा॒सा॒सि । अ॒ष्टिव॑ज्जि श॒तघ्नि॑ च । वि॒श्वे दे॒वा
वि॒प्रहर॑न्ति । अ॒ग्निजि॑व्हा अ॒सश्च॑त । नै॒व दे॒वो न॑ म॒र्त्यः । न॒ राजा॑
व॒रुणो॑ वि॒भुः । ना॒ग्निर् ने॒न्द्रो न॑ प॒वमानः॑ । मा॒तृक्क॑च्च न॒ विद्य॑ते ।
दि॒व्यस्यै॑का॒ धनु॑रार्निः । पृ॒थिव्या॑म॒परा॑ श्रि॒ता । 15 (10)

T.A.1.5.2

तस्ये॒न्द्रो व॑मि॒रूपे॑ण । ध॒नुर्ज्या॑-म॒छिन॑त्स्वयं । तदि॒न्द्र॒धनु॑रित्य॒ज्यं ।
अ॒भ्रव॑र्णेषु चक्ष॑ते । ए॒तदे॒व श॑म्यो॒र्-बा॒र्हस्प॑त्यस्य ।
ए॒तद् रु॑द्रस्य॒ धनुः॑ । रु॒द्रस्य॑ त्वे॒व ध॑नु॒रार्निः॑ । शि॒र उ॑त्पिपे॒ष ।
स प्र॑व॒र्ग्योऽभ॑वत् । तस्मा॑द् यः स॒प्रव॑र्ग्येण॒ यज्ञे॑न॒ यज॑ते ( ) ।

रु॒द्रस्य॑ स शि॒रः प्र॑ति॒दधा॑ति । नै॒नꣳ रु॒द्र आ॑रु॒को भ॑वति ।

य ए॒वं वे॑द । 16 (13)

(श्रि॒ता – य॑ज॒ते त्री॑णि॒ च) (A5)

1.1.6 अनुवाकं-6

T.A.1.6.1

अ॒त्यूर्ध्वा॑क्षोऽति॒रश्चा॑त् । शि॒शिरः॑ प्र॒दृश्य॑ते । नै॒व रू॒पं न॑ वा॒साꣳसि॑ ।
न चक्षुः॑ प्र॒तिदृ॑श्यते । अ॒न्यो॒न्यं तु॑ न हि॒ꣳस्रा॑तः । स॒त स्त॑द्
दे॒व॒लक्ष॑णं । लो॒हि॒तोऽक्षि॑ण शार॒शीर्ष्णिः॑ । सूर्य॑स्यो॒दय॑नं॒ प्र॑ति ।
त्वं करो॑षि न्यज्ज॒लिकां॑ । त्वं करो॑षि नि॒जानु॑कां । 17 (10)

T.A.1.6.2

नि॒जानु॑कामे॑ न्यज्ज॒लिका॑ । अमी॑ वाच-मुपा॒सता॑मिति ।
तस्मै॑ सर्व॑ ऋ॒तवो॑ नम॒न्ते । मर्या॑दा कर॒त्वात् प्र॑पुरो॒धां । ब्रा॒ह्म॒ण
आ॒प्नो॑ति । य ए॒वं वे॑द । स ख॒लु स॒म्व॑त्स॒र ए॒तैः से॒नानी॑भिः स॒ह ।
इन्द्रा॑य स॒र्वान्-का॒मान॑भि॒व॒हति॑ । स द्र॒प्सः ।
तस्यै॑षा भ॒वति॑ । 18 (10)

T.A.1.6.3

अव॑ द्र॒प्सो अ॒श्म॑ती॒मति॑ष्ठत् । इ॒यानः॑ कृ॒ष्णो द॒शभिः॑ स॒हस्रैः॑ ।
आव॑र्त-मिन्द्रः॒ श॒च्या ध॑मन्तं । उप॑स्नुहि तं नृ॒मणा-मथ॑द्रामि॒ति ।
एत॑यै वेन्द्रः॒ सला॑ वृ॒क्या स॒ह । अ॒सुरान् प॑रिवृश्चति ।
पृथि॑व्य॒श् शु॑मती । ताम॑न्व-व॒स्थितः॑ स॒म्व॑त्सरो दि॒वञ्च॑ ।
नै॒वं वि॑दुषा-ऽऽचा॒र्यान् ते॒वा॒सिनौ॑ । अ॒न्यो॒न्यस्मै॑ द्रु॒ह्यातां॑ ( ) ।
यो द्रु॒ह्यति॑ । भ्र॒श्यते॑ स्व॒र्गाल् लो॒कात् । इत्य॑तु मण्ड॒लानि॑ ।
सूर्य॑ मण्ड॒ला न्या॑ख्यायिकाः । अत॑ ऊ॒र्ध्व॒स्सनि॑र्वचनाः । 19 (15)
(नि॒जानु॑कां - भ॒वति॑ - द्रु॒ह्यातां॑ पञ्च॑ च) (A6)

1.1.7 अनुवाकं-7

T.A.1.7.1

आ॒रोगो॑ भ्राजः प॒टरः प॑तङ्गः । स्व॒र्णरो॑ ज्योतिषी॒मान् वि॒भासः॑ ।
ते अ॒स्मै स॒र्वे दि॒वमा॑तपन्ति । ऊ॒र्जं दु॑हाना अ॒नप॑स्फुरन्त इति ।
क॒श्यपो॑ऽष्टमः । स म॒हामे॑रुं न जहाति । तस्यै॑षा भवति ।
य॒त्ते शिल्पं॑ कश्यप रो॒चना॑वत् । इ॒न्द्रि॒याव॑त् पुष्क॒लं चि॒त्रभा॑नु ।

यस्मिन्॑ थ्सूर्या॑ अर्पिताः सप्त साकं॑ । 20 (10)

T.A.1.7.2

तस्मिन्॑ राजान॑-मधिविश्रये॑ममिति । ते अस्मै॑ सर्वे कश्यपा॑-ज्ज्योतिर्॑
-लभन्ते॑ । तान्थ्सोमः॑ कश्यपादधि॑ निर्द्धमति॑ । भ्रस्ता॑ कर्म कृदिवै॑वं ।
प्राणो॑ जीवानीन्द्रिय॑ जीव॒ानि । सप्त॑ शीर्ष॒ण्याः प्राणाः॑ ।
सूर्या॑ इत्याचार्याः॑ । अपश्यमह॑ मेतान्थ् सप्त॑ सूर्या॑निति॑ । पञ्चकर्णो॑
वाथ्स्यायनः॑ । सप्तकर्णश्च॑ प्लाक्षिः॑ । 21 (10)

T.A.1.7.3

आनुश्रविक॑ एव नौ कश्यप॑ इति॑ । उभौ॑ वेदयिते॑ । न हि शेकुमिव॑
महामेरुं॑ गन्तुं । अपश्यमहमे॑तथ् सूर्यमण्डलं॑ परिवर्तमानं॑ ।
गार्ग्यः॑ प्राणत्रातः॑ । गच्छन्त॑ महामेरुं॑ । एकञ्चाज॑हतं॑ ।
भ्राजपटर॑ पतङ्गा॑ निहने॑ । तिष्ठन्नात॑पन्ति॑ ।
तस्मादिह॑ तप्त्रि॑ तपाः॑ । 22 (10)

T.A.1.7.4

अमु॒त्रे॒तरे॑ । तस्मा॑दि॒हा तप्त्रि॑ तपाः । तेषा॑मेषा॒ भव॑ति ।
सप्त॑ सूर्या॒ दिव॑-मनु॒ प्रवि॑ष्टाः । तान॑न्वेति॒ पथि॑भिर् दक्षि॒णावान् ।
ते अस्मै॑ सर्वे॒ घृत॑मा॒तप॑न्ति । ऊर्जं॑ दु॒हाना॑ अन॒पस्फु॑रन्त इति ।
सप्त॑त्विर्जः सूर्या॒ इत्या॑चार्याः । तेषा॑मेषा॒ भव॑ति ।
सप्त॑ दि॒शो नाना॑ सूर्याः । 23 (10)

T.A.1.7.5

सप्त॑ हो॒तार ऋ॒त्विजः॑ । दे॒वा आ॑दि॒त्या ये सप्त॑ ।
तेभिः॑ सो॒माभी॑ रक्ष॒ण इति॑ । तद॑प्या॒म्नायः॑ । दिग्भ्रा॑ज ऋ॒तून् करो॑ति ।
ए॒तयै॑वावृ॒ता ऽऽस॑हस्र॒सूर्य॑ताया इति॒ वैश॑म्पा॒यनः॑ । तस्यै॑षा भव॑ति ।
यद्द्या॑व इन्द्र॒ ते श॒तं श॒तं भूमीः॑ । उ॒त स्युः॑ । न त्वा॑ वज्रि॒न्त्स
सह॑स्रं सूर्याः॑ ( ) । 24 (10)

T.A.1.7.6

अनु॑ न जा॒तम॑ष्ट रो॒दसी॑ इति । नाना॑ लिङ्ग॒त्वा-दृ॑तूनां नाना॑ सूर्य॒त्वं ।
अष्टौ॑ तु व्य॒वसि॑ता इति । सूर्य॑मण्ड॒ला-न्य॑ष्टात ऊ॒र्ध्वं । तेषा॑मेषा॒
भव॑ति । चि॒त्रं दे॒वाना॑-मु॒दगा॑दनी॒कं । चक्षु॑र् मि॒त्रस्य॑ वरु॒णस्या॑ग्नेः ।

आ॒ऽप्रा द्या॒वा पृ॒थि॒वी अ॒न्त॒रि॒क्षं । सूर्य॑ आ॒त्मा जग॑तस्—
तस्तु॑षश्चेति । 25 (9) (सा॒कं — प्ला॒क्षि — स्त॒प्त्रि॒त॒पा — ना॒ना॒सूर्याः॑ —
सूर्या॑ — +न॒व च) (A7)

1.1.8 अनुवाकं-8

T.A.1.8.1

क्वे॒दम॒भ्रं नि॒वि॒शते॑ । क्वा॒य॒ꣳ सँ॒म्व॒त्स॒रो मि॒थः । क्वा॒हः क्वे॒यन्
दे॒व रा॒त्री । क्व मा॒सा ऋ॒तवः॑ श्रि॒ताः । अ॒र्द्ध॒मा॒सा मु॒हूर्ताः॑ ।
नि॒मेषा॑स्तु॒टिभिः॑ सह । क्वे॒मा आ॒पो नि॒वि॒शन्ते॑ । यदी॒तो या॒न्ति
संप्र॑ति । का॒ला अ॒प्सु नि॒वि॒शन्ते॑ । आ॒पः सूर्ये॑ स॒माहि॑ताः । 26 (10)

T.A.1.8.2

अ॒भ्रा॒ण्यपः॑ प्र॒पद्य॑न्ते । वि॒द्यु॒त्सूर्ये॑ स॒माहि॑ता । अ॒नव॑र्णे इ॒मे भू॒मी ।
इ॒यञ्चा॑सौ च रो॒दसी॑ । कि॒ꣳ स्वि॒दत्रा॑न्तरा भू॒तं । ये॒ने॒मे वि॒धृते॑ उ॒भे ।
वि॒ष्णु॒ना वि॒धृते॑ भू॒मी । इति॑ व॒त्स॒स्य वे॒दना॑ । इ॒रा॒वती॑ धे॒नु॒मती॑ हि
भू॒तं । सू॒य॒व॒सिनी॑ म॒नु॒षे द॒शस्ये॑ ॥ 27 (10)

T.A.1.8.3

व्यष्ट॑भ्ना-द्रो॑दसी॒ विष्ण॑वेते । दा॒ध॒र्त्थं पृ॒थि॒वी-म॑भितो॒ मयू॑खैः ।
कि॒न्त-द्वि॑ष्णो ब॒लमा॑हुः । का दी॒प्तिः किं॑ परा॒यणं॑ । ए॒को य॑द्वा-र॒य
दे॒वः । रे॒जती॑ रो॒दसी॑ उ॒भे । वा॒ताद्वि॑ष्णोर् ब॒ल मा॑हुः । अ॒क्षरा॑द्
दी॒प्ति रु॑च्यते । त्रि॒पदा॑द्वा॒रय॑द् दे॒वः । यद्वि॑ष्णो॒रेक॑-मु॒त्तमं॑ । 28 (10)

T.A.1.8.4

अ॒ग्नयो॑ वा॒यवश्चै॑व । ए॒तद॑स्य॒ परा॒यणं॑ । पृ॒च्छामि॑ त्वा परं॑ मृ॒त्युं ।
अ॒वमं॑ म॒ध्यम॑ञ्चतुं । लो॒कञ्च॑ पु॒ण्यपा॑पानां । ए॒तत् पृ॒च्छामि॑
संप्र॑ति । अ॒मुमा॑हुः परं॑ मृ॒त्युं । प॒वमा॑नं तु म॒ध्यमं॑ । अ॒ग्निरे॒वाव॑मो
मृ॒त्युः । च॒न्द्रमा॑-श्चतु॒रुच्य॑ते । 29 (10)

T.A.1.8.5

अ॒नाभो॑गाः परं॑ मृ॒त्युं । पा॒पाः सँ॑यन्ति॒ सर्व॑दा । आ॒भोगा॑स्त्वे॒व
समँ॑यन्ति । यत्र॑ पु॒ण्यकृ॑तो ज॒नाः । ततो॑ म॒ध्यम॑मा॒यन्ति॑ ।
चतु॑म॒ग्निञ्च॑ संप्र॑ति । पृ॒च्छामि॑ त्वा पा॒पकृ॑तः । यत्र॑ या॒तय॑ते॒ यमः॑ ।
त्वन्न॑स्तद् -ब्र॒ह्मन् प्र॑ब्रू॒हि । यदि॑ वै॒त्थाऽस॑तो गृ॒हान् । 30 (10)

T.A.1.8.6

कश्यपा दुदिताः सूर्याः । पापान्निर्घ्नन्ति सर्वदा । रोदस्योरन्तर्
देशेषु । तत्र न्यस्यन्ते वासवैः । ते ऽशरीराः प्रपद्यन्ते ।
यथा ऽपुण्यस्य कर्मणः । अपाण्यपाद केशासः ।
तत्र तेऽयोनिजा जनाः । मृत्वा पुनर्मृत्यु-मापद्यन्ते ।
अद्यमानाः स्वकर्मभिः । 31 (10)

T.A.1.8.7

आशातिकाः क्रिमय इव । ततः पूयन्ते वासवैः । अपैतं मृत्युं
जयति । य एवं वेद । स खल्वैवं विद्ब्राह्मणः । दीर्घश्रुत्तमो
भवति । कश्यपस्यातिथिः सिद्धगमनः सिद्धागमनः । तस्यैषा भवति ।
आयस्मिन्-थ्सप्त वासवाः । रोहन्ति पूर्व्या रुहः । 32 (10)

T.A.1.8.8

ऋषिर्ह दीर्घश्रुत्तमः । इन्द्रस्य घर्मो अतिथिरिति । कश्यपः पश्यको
भवति । यथ्सर्वं परिपश्यतीति सौक्ष्म्यात् । अथाग्नैरष्टपुरुषस्य ।
तस्यैषा भवति । अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् ।

वि॒श्वानि॑ दे॒व व॒युनानि॑ वि॒द्वान् । यु॒यो॒ध्यस्म॑-ज्जु॒हुरा॑णमे॒नः ।

भूयि॑ष्ठान्ते नम उ॒क्तिं वि॒धेमे॑ति ( ) । 33 (10) समा॑हि॒ता – द॒शस्ये॑ –
उ॒त्त॑म-मु॒च्यते॑-गृ॒हान्-थ॒स्वक॑र्मभिः-पू॒र्व्या रु॒ह-इति॑) (A8)

1.1.9 अनुवाकं-9

T.A.1.9.1

अ॒ग्निश्च॑ जा॒तवे॑दाश्च । स॒हो॒जा अ॑जि॒राप्र॑भुः । वै॒श्वान॑रो न॒र्यापा॑श्च ।

प॒ङ्क्ति॑रा॒धाश्च॑ स॒प्तमः॑ । वि॒सर्पे॑ वा॒ष्टमो॑ऽग्नी॒नां ।

ए॒तेऽष्टौ॑ व॒सवः॑ क्षि॒ता इति॑ । यथ॑त्त्वे-वा॒ग्ने-र॑र्चिर्वर्ण॑ वि॒शेषाः॑ ।

नी॒लार्चि॑श्च पी॒तका॑र्चिश्चेति॑ । अथ॑ वा॒यो-रे॒काद॑श-

पु॒रुष॑स्यै॒काद॑शस्त्री॒कस्य॑ । प्र॒भ्राज॑मा॒ना व्य॑व॒दाताः॑ । 34 (10)

T.A.1.9.2

याश्च॑ वा॒सुकि॑ वै॒द्युताः॑ । र॒जताः॑ प॒रुषाः॑ श्या॒माः । क॒पिला॑

अ॒तिलो॑हि॒ताः । ऊ॒र्ध्वा अ॑वप॒तन्ता॑श्च । वै॒द्युत॑ इत्ये॒काद॑श । नैनं॑

वै॒द्युतो॑ हि॒नस्ति॑ । य ए॒वं वे॒द । स हो॑वाच॒ व्यासः॑ पा॒राश॑र्यः ।

वि॒द्युद्व॑धमे॒वाहं॑ मृ॒त्युमै॑श्चमि॒ति । न त्व॑का॒मं ह॑न्ति । 35 (10)

T.A.1.9.3

य॒ एवं॑ वै॒द । अथ॑ ग॒न्धर्व॑गणाः । स्वान॑ भ्राट् । अङ्घ्रि॑रिर् ब॒ंभारिः॑ ।
हस्तः॑ सु॒हस्तः॑ । कृ॒शानु॑र् वि॒श्वाव॑सुः । मूर्ध॑न्वान्थ्-सूर्य॑वर्चाः ।
कृ॒तिरि॑त्येकादश ग॒न्धर्व॑गणाः । दे॒वाश्च॑ म॒हादे॒वाः ।
रश्म॑यश्च दे॒वा गर॑गिरः । 36 (10)

T.A.1.9.4

नैनं॑ ग॒रो हि॒नस्ति॑ । य॒ एवं॑ वै॒द । गौरी॑ मि॒माय॑ स॒लिलानि॑ तक्ष॑ती ।
एक॑पदी द्वि॒पदी॑ सा चतु॑ष्पदी । अष्टा॑पदी नव॑पदी ब॒भूवु॑षी ।
सह॑स्राक्षरा पर॒मे व्यो॑मन्निति । वाचो॑ वि॒शेष॑णं ।
अथ॑ नि॒गद॑व्याख्याताः । तान॑नुक्र॒मिष्या॑मः ।
वरा॑हवः-स्वत॑पसः । 37 (10)

T.A.1.9.5

वि॒द्युन् मह॑सो धू॒पयः॑ । श्वा॒पयो॑ गृ॒हमे॒धाश्चे॒त्येते॑ ।
ये चे॒मेऽशि॑मि॒विद्विषः॑ । पर्ज॑न्याः सप्त॑ पृथि॒वीम॑भि॒वर्ष॑न्ति ।
वृष्टि॑भिरिति । एत॑यैव वि॒भक्ति॑ वि॒परी॑ताः । सप्त॑भि॒र्वतै॑ रु॒दीरि॑ताः ।

अमूं॑ लो॒का-न॑भि॒वर्ष॑न्ति । ते॒षामे॒षा भ॑वति ।

स॒मा॒न-मे॒तदु॑दकं । 38 (10)

T.A.1.9.6

उ॒च्चै॒त्यव॑ चा॒हभिः॑ । भू॒मिं प॑र्ज॒न्या जि॑न्वन्ति । दि॒वं जि॑न्वन्-त्य॒ग्नय॑
इति॑ । यद॒क्षरं॑ भू॒तकृ॑तं । वि॒श्वे दे॒वा उ॒पास॑ते । म॒हर्षि॑मस्य गो॒प्तारं॑ ।
ज॒मद॑ग्नि-मकु॑र्वत । ज॒मद॑ग्नि-रा॒प्याय॑ते । छ॒न्दोभि॑-श्चतु॒रुत्तरैः॑ ।
रा॒ज्ञः सो॒मस्य॑ तृ॒प्तासः॑ । 39 (10)

T.A.1.9.7

ब्र॒ह्म॒णा वी॒र्या॑वता । शि॒वा नः॑ प्र॒दिशो॑ दि॒शः । तच्छ॑य्यो॒रा वृ॑णीमहे ।
गा॒तुं य॒ज्ञाय॑ । गा॒तुं य॒ज्ञप॑तये । दै॒वीः स्व॑स्तिरस्तु नः ।
स्व॑स्तिर् मा॒नुषे॑भ्यः । ऊ॒र्ध्वं जि॑गातु भेष॒जं । श॒न्नो अ॑स्तु द्वि॒पदे॑ ।
शञ्च॑तुष्पदे ( ) । सोम॑पा(3) असोम॑पा(3) इति
नि॒गद॑व्याख्या॒ताः । 40 (11) (व्य॑वदा॒ता - ह॑न्ति - ग॒रगि॑र - स्त॒पस
- उ॒दकं॑ - तृ॒प्तास॑ - श्चतु॑ष्पद॒ एकं॑ च) (A9)

1.1.10 अनुवाकं-10

T.A.1.10.1

सहस्र॑वृ॒दियं॑ भू॒मिः । परं॑ व्यो॒म सहस्र॑वृत् । अ॒श्विना॑ भुज्यू॑
नास॑त्या । वि॒श्वस्य॑ जग॒तस्प॑ती । जा॒या भू॒मिः पति॑व्यो॒म ।
मिथु॑नन्ता अतु॒र्यथुः॑ । पु॒त्रो बृ॒हस्प॑ती रु॒द्रः । सर॑मा इति॑ स्त्रीपु॒मं ।
शु॒क्रं वा॑मन्यद्वज॒तं वा॑मन्यत् । वि॒षुरूपे॑ अ॒हनी॑ द्यौरि॒व स्थः॑ । 41 (10)

T.A.1.10.2

वि॒श्वा हि मा॒या अव॑थः स्वधावन्तौ । भ॒द्रा वां॑ पू॒षणा॑विह रातिरस्तु ।
वा॒सात्यौ॑ चि॒त्रौ जग॑तो नि॒धानौ॑ । द्या॒वाभू॑मी चरथः स॒ꣳ सखा॑यौ ।
ताव॑श्चिना रा॒सभा॑श्चा ह॒वं मे॑ । शु॒भस्प॑ती आ॒गतꣳ सूर्य॑या सह ।
त्यु॒ग्रो ह भु॒ज्यु-म॑श्विनोद मे॒घे । रयि॑न्न कश्चिन् म॒मृवां॑(2) अ॒वाहाः॑ ।
त॒मूह॑थुर्-नौभि॒रात्म॑न्-वतीभिः ।

अ॒न्तरि॑क्ष प्रु॒ङ्भिर॑-पो॒दका॑भिः । 42 (10)

T.A.1.10.3

ति॒स्रः क्षप॑स्त्रिरहा ऽति॒व्रज॑द्भिः । नास॑त्या भु॒ज्युमू॑हथुः पत॒ङ्गैः ।
स॒मु॒द्रस्य॑ ध॒न्वन्ना॑र्द्रस्य पा॒रे । त्रि॒भी रथैः॑ श॒तप॑द्भिः षड॒श्वैः ।

स॒वि॒तारं॑ वि॒तन्व॑न्तं । अनु॒ब॒ध्ना॑ति शा॒ंबरः॑ । आप॒पूर्॒षं-ब॑रश्चै॒व ।

स॒वि॒ता ऽरे॒प॒सो ऽभ॑वत् । त्य॒ञ् सु॒तृप्तं॑ वि॒दित्वै॑व ।

ब॒हु॒सोम॑ गिरं॑ व॒शी । 43 (10)

T.A.1.10.4

अ॒न्वे॒ति तु॒ग्रो व॑क्रि॒यान्तं॑ । आ॒य॒सू॒यान्त् सो॒म॒तृप्सु॑षु ।

स स॒ङ्ग्राम॑-स्त॒मौद्यो॑ऽत्यो॒तः । वा॒चो गाः॑ पि॒पाति॑ तत् ।

स तद्गो॑भिः स्त॒वा ऽत्ये॒त्यन्ये॑ । र॒क्ष॒सा ऽन॑न्वि॒ताश्च॑ ये ।

अ॒न्वे॒ति परि॑वृ॒त्याऽस्तः॑ । ए॒वमे॒तौ स्थो॑ अ॒श्विना॑ ।

ते ए॒ते द्युः॑ पृ॒थि॒व्योः । अ॒हर॒हर्-ग॑र्भ॒न्दधा॑थे । 44 (10)

T.A.1.10.5

तयो॑ रे॒तौ व॑थ्सा व॒होरा॑त्रे । पृ॒थि॒व्या अ॒हः । दि॒वो रा॑त्रिः ।

ता अ॒वि॒सृष्टौ॑ । दं॒प॒ती ए॒व भ॑वतः । तयो॑ रे॒तौ व॑थ्सौ ।

अ॒ग्नि॒श्चा-दि॒त्यश्च॑ । रा॒त्रेर्व॑थ्सः । श्वे॒त आ॑दि॒त्यः । अ॒होऽग्निः॑ । 45 (10)

T.A.1.10.6

ता॒म्रो अ॑रु॒णः । ता अ॒वि॒सृष्टौ॑ । द॒म्प॑ती ए॒व भ॑वतः । तयो॑ रे॒तौ

व॑थ्सौ । वृ॒त्रश्च॑ वैद्यु॒तश्च॑ । अ॒ग्नेर्वृ॒त्रः । वैद्यु॑त आ॒दि॒त्यस्य॑ ।

ता अवि॒सृष्टौ॑ । दम्प॑ती ए॒व भव॑तः । तयो॑ रे॒तौ व॒थ्सौ॑ । 46 (10)

T.A.1.10.7

उष्मा॑ च नी॒हारश्च॑ । वृ॒त्रस्यो॑ष्मा । वैद्यु॑तस्य नी॒हारः॑ । तौ तावे॒व
प्रति॑पद्येते । सेय॑ꣳ रा॒त्री गर्भि॑णी पु॒त्रेण॑ सम्॒वस॑ति । तस्या॑ वा
ए॒तदु॒ल्बणं॑ ॥ यद्रा॑त्रौ रश्म॑यः । यथा॑ गोर्गर्भि॑ण्या उ॒ल्बणं॑ ॥

ए॒वमे॒तस्या॑ उ॒ल्बणं॑ ॥ प्र॒जयि॑ष्णुः प्र॒जया॑ च प॒शुभि॑श्च भव॑ति ( ) ।

य ए॒वं वै॒द । ए॒तमु॒द्यन्त॑-मपि॒यन्त॑ञ्चेति । आ॒दि॒त्यः पु॒ण्यस्य॑ व॒थ्सः॑ ।

अथ॑ पवि॒त्राङ्गि॑रसः । 47 (14) (स्थो॑ – ऽपो॑दकाभिर् – व॒शी –

द॒धार्थे॑ – अ॒ग्नि – स्तयो॑ रे॒तौ व॒थ्सौ – भव॑ति च॒त्वारि॑ च) (A10)

1.1.11 अनुवाकं-11

T.A.1.11.1

पवि॒त्रव॑न्तः परि॒वाज॑मासते । पि॒तैषां॑ प्र॒त्नो अ॑भि॒रक्ष॑ति व्र॒तं ।

म॒हस्स॑मु॒द्रं व॑रुण स्ति॒रोद॑धे । धी॒रा इ॑च्छे॒कुर्-ध॑रुणेष्वा॒रभं॑ ॥

पवि॒त्रं ते॑ वि॒ततं॑ ब्र॒ह्मण॑स्पते ॥ प्र॒भुर्गा॑त्राणि प॒र्येषि॑ विश्व॒तः ।

अ॒तप्त॑तनू॒र् न त॑दामो अ॒श्नु॑ते । श्रु॒तास् इ॒द्वह॑न्-तस्तथ् समा॑शत ।

“ब्रह्मा देवानां {1}” । असतः सद्ये ततक्षुः । 48 (10)

T.A.1.11.2

ऋषयः सप्तात्रिंश यत् । सर्वेऽत्रयो अगस्त्यश्च । नक्षत्रैः शङ्कृतो
ऽवसन् । अथ सवितुः श्यावाश्वस्या ऽवर्तिकामस्य ।

अमी य ऋक्षा निहिता स उच्चा । नक्तं ददृश्रे कुहचिद्विवेयुः ।
अदब्धानि वरुणस्य व्रतानि । विचाकश-च्चन्द्रमा नक्षत्रमेति ।

तथ् सवितुर् वरेण्यं । भर्गो देवस्य धीमहि । 49 (10)

T.A.1.11.3

धियो यो नः प्रचोदयात् । तथ्सवितुर् वृणीमहे ।

वयं देवस्य भोजनं । श्रेष्ठं सर्वधातमं । तुरं भगस्य धीमहि ।

अपागूहत सविता तृभीन् । सर्वान् दिवो अन्धसः । नक्तन्तान्यभवन्
दृशे । अस्थ्यस्थना संभविष्यामः । नाम नामैव नाम मे । 50 (10)

T.A.1.11.4

नपुंसकं पुमाँस्त्र्यस्मि । स्थावरोऽस्म्यथ जङ्गमः ।

यजेऽयक्षि यष्टाहे च । मया भूतान्ययक्षत । पशवो मम भूतानि ।

अनूबन्ध्योऽस्म्यहं विभुः । स्त्रियः सतीः । ता उ मे पुंस आहुः ।

पश्यदक्ष॒ण्वान्न॑-वि॒चे॒तद॒न्धः । क॒विर्यः॑ पु॒त्रः स इ॒मा चि॑केत । 51 (10)

T.A.1.11.5

यस्ता वि॒जाना॑त् स॒वितुः॑ पि॒ताऽस॑त् । अ॒न्धो म॒णिम॑विन्दत् ।
तम॑नङ्गुलि-रावयत् । अ॒ग्रीवः॑ प्रत्यमुञ्चत् । तमजि॑ह्वा असश्च॑त ।
ऊ॒र्ध्वमूल॑-मवाक्छा॒खं । वृक्षं॑ यो वेद संप्रति । न स जा॒तु जनः॑
श्रद्द॒ध्यात् । मृ॒त्युर्मा॑ मा॒रया॑दितिः । ह॒सित॑ रु॒दित॑ङ्गीतं । 52 (10)

T.A.1.11.6

वीणा॑ पण॒ वला॑सितं । मृ॒तज्जी॑वञ्च॒ यत्किञ्चि॑त् ।
अ॒ङ्गानि॑ स्ने॒व वि॒द्धि तत् । अ॒तृष्य॑ स्तृष्य॒ ध्याय॑त् ।
अ॒स्माज्जा॑ता मे॒ मिथू॑ चरन् । पु॒त्रो निर्ऋ॑त्या वैदे॒हः ।
अ॒चे॒ता यश्च॑ चे॒तनः॑ । स तं म॒णिम॑विन्दत् । सोऽन॑ङ्गुलि॒रावय॑त् ।
सोऽग्री॑वः प्रत्यमु॒न्चत् । 53 (10)

T.A.1.11.7

सोऽजि॑ह्वो असश्च॑त । नै॒तमृ॑षिं वि॒दित्वा॑ न॒गरं प्र॑विशेत् ।
यदि॑ प्र॒विशे॑त् । मि॒थौ च॑रित्वा प्र॒विशे॑त् । तथ्सं॑भवस्य व्र॒तं ।

आ तमग्ने रथन्तिष्ठ । एकाश्वमेक योजनं । एकचक्र-मेकधुरं ।

वात ध्राजि गतिं विभो । न रिष्यति न व्यथते ( ) । 54 (10)

T.A.1.11.8

नास्याक्षो यातु सज्जति । यच्छ्वेतान् रोहिताञ्श्चाग्नेः ।

रथे युक्त्वाऽधितिष्ठति । एकया च दशभिश्च स्वभूते ।

द्वाभ्या मिष्टये विंशत्या च । तिसृभिश्च वहसे त्रिंशता च ।

नियुद्धिर्-वायविह ता विमुञ्च । 55 (7)

(ततक्षुर् - धीमहि - नाम मे - चिकेत - गीतं - प्रत्यमुञ्चद् -
व्यथते - +सप्त च) (A11)

1.1.12 अनुवाक-12

T.A.1.12.1

आतनुष्व प्रतनुष्व । उद्धमाधम सन्धम । आदित्ये चन्द्रवर्णानां ।

गर्भ मा धेहि यः पुमान् । इतः सिक्तञ् सूर्यगतं । चन्द्रमसे रसङ्कथि ।

वारादं जनया-ग्नेऽग्निं । य एको रुद्र उच्यते । असं ख्याताः

सहस्राणि । स्मर्यते न च दृश्यते । 56 (10)

T.A.1.12.2

ए॒वमे॒तन्नि॑बोध॒त । आ॒ म॒न्द्रै-रि॑न्द्र॒ हरि॑भिः । या॒ हि म॒यूर-रो॑मभिः ।
मा॒त्वा के॑चि॒न्निये॑ मु॒रिन्न॑ पा॒शिनः॑ । द॒धन्वे॒व ता॑ इ॒हि । मा॒ म॒न्द्रै-रि॑न्द्र॒
हरि॑भिः । या॒मि म॒यूर रो॑मभिः । मा॒ मा के॑चि॒न्निये॑ मु॒रिन्न॑ पा॒शिनः॑ ।
नि॒धन्वे॒व ताँ(२)॑ इ॒मि । अ॒णुभि॑श्च॒ मह॑द्भिश्च । 57 (10)

T.A.1.12.3

नि॒घृष्वै र॑स॒मायु॑तैः । का॒लैर् ह॑रि॒त्वमा॑प॒न्नैः । इ॒न्द्राया॑हि स॒हस्र॑ युक् ।
अ॒ग्निर् वि॒भ्राष्टि॑ व॒सनः॑ । वा॒युः श्वे॑त॒सिक॑द्रु॒कः । स॒म्वँ॒थ्सरो॑ वि॒षू वर्णैः॑ ।
नि॒त्यास्ते॑ ऽनु॒चरा॑स्त॒व । सु॒ब्रह्म॑ण्योँ सु॒ब्रह्म॑ण्योँ सु॒ब्रह्म॑ण्योँ ।
इ॒न्द्राग॑च्छ॒ हरि॑व आ॒गच्छ॑ मे॒धाति॑थेः । मे॒ष वृ॑षणश्च॒स्य मे॒ने । 58 (10)

T.A.1.12.4

गौ॒राव॑स्क॒न्दिन्न॑-ह॒ल्यायै॑ जा॒र । कौ॑शि॒क-ब्रा॑ह्मण॒ गौत॑म॒ब्रुवा॑ण ।
अ॒रुणा॑श्चा॒ इहा॑ग॒ताः । व॒सवः॑ पृ॒थिवि॑ क्षि॒तः । अ॒ष्टौ दि॒ग्वा॒ससो॑
ऽन॒यः । अ॒ग्निश्च॑ जा॒तवे॑दाश्चे॒त्येते॑ । ता॒म्राश्चा॑-स्था॒म्रर॑थाः ।
ता॒म्रव॑र्णा॒ स्तथा॑ऽसि॒ताः । द॒ण्डह॑स्ताः॒ खाद॑ग्द॒तः ।

इतो रुद्राः पराङ्गताः । 59 (10)

T.A.1.12.5

उक्तञ् स्थानं प्रमाणञ्च पुर इत । बृहस्पतिश्च सविता च ।
विश्वरूपै-रिहागतां । रथेनोदकवर्त्मना । अप्सुषा इति तद्द्वयोः ।
उक्तो वैषो वासाञ्सि च । कालावयवाना-मितः प्रतीज्या ।
वासात्या इत्यश्विनोः । कोऽन्तरिक्षे शब्दङ्करोतीति ।
वासिष्ठो रौहिणो मीमाञ्सां चक्रे ( ) । तस्यैषा भवति ।
“वाश्रेव विद्यु{2}” दिति । ब्रह्मण उदरणमसि । ब्रह्मण उदीरणमसि ।
ब्रह्मण आस्तरणमसि । ब्रह्मण उपस्तरणमसि । 60 (16)

(दृश्यते – च – मेने – परां गता – श्वके षट्च) (A12)

1.1.13 अनुवाकं-13

T.A.1.13.1 [अपक्रामत गर्भिण्यः]

अष्टयोनी-मष्टपुत्रां । अष्टपत्नी-मिमां महीं । अहं वैद न मे मृत्युः ।
न चामृत्युरघाहरत् । अष्टयोन्यष्ट पुत्रं । अष्टपदिद-मन्तरिक्षं ।
अहं वैद न मे मृत्युः । न चामृत्युरघाहरत् ।

अ॒ष्टयो॑नी-म॒ष्टपु॑त्रां । अ॒ष्टप॑त्नी-म॒मू॒न्दिवं॑ ॥ 61 (10)

T.A.1.13.2

अ॒हं वै॒द न॑ मे॒ मृ॒त्युः । न॒ चा॒मृ॒त्युर॒घा॒हर॑त् । “सु॒त्रा॒मा॒णं॑{3}”

“म॒ही॒मू॒षु”{4} । अ॒दि॒ति॒र्द्यौ॑-र॒दि॒ति-र॒न्त॒रि॒क्षं । अ॒दि॒ति मा॒ता स॒ पि॒ता
स पु॒त्रः । वि॒श्वे दे॒वा अ॒दि॒तिः प॒ञ्च ज॒नाः ।

अ॒दि॒तिर्-जा॒त-म॒दि॒तिर्-ज॒नि॒त्वं । अ॒ष्टौ पु॒त्रा॒सो अ॒दि॒तेः ।

ये जा॒ता स्त॒न्वः परि॑ । दे॒वाँ (2) उप॑प्रै॒थ् स॒प्त॒भिः ॥ 62 (10)

T.A.1.13.3

प॒रा मा॒र्त्ता॒ण्ड॒मा॒स्य॑त् । स॒प्त॒भिः पु॒त्रै-र॒दि॒तिः । उप॑ प्रै॒त् पू॒र्व्यं यु॒गं ॥

प्र॒जायै॑ मृ॒त्यवे॑ तत् । प॒रा मा॒र्त्ता॒ण्ड-मा॒भ॒र॒दि॒ति । ता॒ननु॑क्र॒मि॒ष्या॒मः ।

मि॒त्रश्च॑ व॒रु॒णश्च॑ । धा॒ता चा॒र्य॒मा च॑ । अ॒ञ्शश्च॑ भ॒गश्च॑ ।

इ॒न्द्रश्च॑ वि॒वस्वा॑ञ्श्चे॒त्ये॒ते ( ) । “हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भो॑{5}”

“ह॒ञ्सः शु॒चि॒षत्{6}” । “ब्र॒ह्म ज॒ज्ञा॒नं{7}” “त॒दि॒त् प॒द{8}” मि॒ति ।

ग॒र्भः प्रा॒जाप॑त्यः । अथ॑ पु॒रुषः॑ स॒प्तपु॑रुषः ॥ 63 (14)

(अ॒मूं दि॒व् - स॒प्त॒भि - रे॒ते च॒त्वा॒रि च॑) (A13)

1.1.14 अनुवाकं-14

[यथास्थानं गर्भिण्यः]

T.A.1.14.1

योऽसौ तपन्नुदेति । स सर्वेषां भूतानां प्राणानादायोदेति ।
मा मे प्रजाया मा पशूनां । मा मम प्राणानादायोदगाः ।
असौ यो ऽस्तमेति । स सर्वेषां भूतानां प्राणानादायास्तमेति ।
मा मे प्रजाया मा पशूनां । मा मम प्राणानादाया स्तङ्गाः ।
असौ य आपूर्यति । स सर्वेषां भूतानां प्राणै रापूर्यति । 64 (10)

T.A.1.14.2

मा मे प्रजाया मा पशूनां । मा मम प्राणै-रापूरिष्ठाः । असौ
योऽपक्षीयति । स सर्वेषां भूतानां प्राणै-रपक्षीयति । मा मे प्रजाया
मा पशूनां । मा मम प्राणै-रपक्षेष्ठाः । अमूनि नक्षत्राणि । सर्वेषां
भूतानां प्राणैरप प्रसर्पन्ति चोत्सर्पन्ति च । मा मे प्रजाया मा
पशूनां । मा मम प्राणैरप प्रसृपत मोत्सृपत । 65 (10)

T.A.1.14.3

इ॒मे मा॒सा-श्वा॒र्धमा॒साश्च॑ । स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां प्रा॒णैर॑प॒ प्रस॑र्पन्ति
चो॒त्स॑र्पन्ति च । मा मे॑ प्र॒जाया॒ मा प॑शू॒नां ।
मा म॑म प्रा॒णैर॑प॒ प्रसृ॑पत॒ मो॒त्सृ॑पत । इ॒म ऋ॑तवः । स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां
प्रा॒णैर॑प॒ प्रस॑र्पन्ति चो॒त्स॑र्पन्ति च । मा मे॑ प्र॒जाया॒ मा प॑शू॒नां ।
मा म॑म प्रा॒णैर॑प॒ प्रसृ॑पत॒ मो॒त्सृ॑पत । अ॒यं सँ॑म्वत्सरः ।
स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां प्रा॒णैर॑प॒ प्रस॑र्पति चो॒त्स॑र्पति च । 66 (10)

T.A.1.14.4

मा मे॑ प्र॒जाया॒ मा प॑शू॒नां । मा म॑म प्रा॒णैर॑प॒ प्रसृ॑प॒ मो॒त्सृ॑प । इ॒दम॑हः ।
स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां प्रा॒णै-र॑प॒ प्रस॑र्पति चो॒त्स॑र्पति च । मा मे॑ प्र॒जाया॒ मा
प॑शू॒नां । मा म॑म प्रा॒णैर॑प॒ प्रसृ॑प॒ मो॒त्सृ॑प । इ॒यं रा॑त्रिः ।
स स॒र्वे॒षां भू॒ता॒नां प्रा॒णै-र॑प॒ प्रस॑र्पति चो॒त्स॑र्पति च ।
मा मे॑ प्र॒जाया॒ मा प॑शू॒नां । मा म॑म प्रा॒णैर॑प॒ प्रसृ॑प॒ मो॒त्सृ॑प ( ) ।
ॐ भूर्भुव॑स्स्वः । ए॒तद्वो मि॑थुनं मा नो मि॑थुनं री॒द्वं । 67 (12)

(प्रा॒णैर॑पूर्यति-मो॒त्सृ॑पत-चो॒त्स॑र्पति च - मो॒त्सृ॑प द्वे च) (A14)

Special Korvai

(यो॒सौ षो॒ड॒शामू॒नि द्वा॒द॒शायं॑ च॒तु॒र्द॒श)

(उ॒दे॒त्यस्त॑मे॒त्यापू॒र्य॒त्यप॑क्षी॒यत्य॑मू॒नि नक्ष॑त्राणी मे मा॒सा इ॒म
ऋ॒तवो॑ऽय॒ꣳ स॒म्व॑त्स॒र इ॒दम॑ह॒रिय॑ꣳ रा॒त्रिर्द॒श)

1.1.15 अनुवाकं-15

T.A.1.15.1

अथा॒दि॒त्यस्या॑ष्ट पु॒रुष॑स्य । वसू॒ना मा॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा
भा॒नि । रु॒द्राणा॑-मा॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि ।

आ॒दि॒त्याना॑-मा॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि । स॒ताꣳस॒त्यानां॑ ।

आ॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि । अ॒भि॒धू॒न्वता॑-म॒भि॒घ्नतां॑ ।

वा॒तव॑तां म॒रुतां॑ । आ॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि ।

ऋ॒भूणा॑-मा॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि ( ) । वि॒श्वे॑षां दे॒वानां॑ ।

आ॒दि॒त्याना॑ꣳ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि । स॒म्व॑त्स॒रस्य॑ स॒वि॒तुः ।

आ॒दि॒त्यस्य॑ स्था॒ने स्व॑तेज॒सा भा॒नि । ॐ भू॒र्भुव॑स्स्वः ।

र॒श्मयो॑ वो मि॒थुनं॑ मा नो मि॒थुन॑ꣳ री॒द्वं । 68 (16)

(ऋभूणामादित्यानाञ् स्थाने स्वतेजसा भानि षट्च) (A15)

1.1.16 अनुवाकं-16

T.A.1.16.1

आरोगस्य स्थाने स्वतेजसा भानि । भ्राजस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।
पटरस्य स्थाने स्वतेजसा भानि । पतङ्गस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।
स्वर्णरस्य स्थाने स्वतेजसा भानि । ज्योतिषीमतस्य स्थाने स्वतेजसा
भानि । विभासस्य स्थाने स्वतेजसा भानि । कश्यपस्य स्थाने
स्वतेजसा भानि । ॐ भूर्भुवस्स्वः । आपो वो मिथुनं मा नो
मिथुनञ् रीद्वं । 69 (10) (आरोगस्य दश) (A16)

1.1.17 अनुवाकं-17

T.A.1.17.1

अथ वायो-रेकादश-पुरुषस्यैकादश-स्त्रीकस्य ।
प्रभ्राजमानानाञ् रुद्राणाञ् स्थाने स्वतेजसा भानि ।
व्यवदातानाञ् रुद्राणाञ् स्थाने स्वतेजसा भानि ।
वासुकिवैद्युतानाञ् रुद्राणाञ् स्थाने स्वतेजसा भानि ।

रजताना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
परुषाणा॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
श्यामाना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
कपिलाना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
अतिलोहिताना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
ऊर्ध्वाना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ । 70 (10)

T.A.1.17.2

अवपतन्ताना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
वैद्युताना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
प्रभ्राजमानीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
व्यवदातीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
वासुकिवैद्युतीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
रजताना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
परुषाणा॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।
श्यामाना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि॑ ।

कपिलाना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

अतिलोहितीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ( ) ।

ऊर्ध्वाना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

अवपतन्तीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

वैद्युतीना॑ꣳ रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि । ॐ भूर्भुवस्स्वः ।

रूपाणि वो मिथुनं मा नो मिथुन॑ꣳ रीढ्वं । 71 (15)

(ऊर्ध्वाना॑ꣳ रुद्राणा॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भा – न्यतिलोहितीना॑ꣳ

रुद्राणीना॑ꣳ स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि पञ्च च (A17)

1.1.18 अनुवाकं-18

T.A.1.18.1

अथाग्नेरष्ट॑ पुरुषस्य । अग्नेः॑ पूर्व-दिश्यस्य स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

जातवेदस॑ उपदिश्यस्य स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

सहोजसो॑ दक्षिण-दिश्यस्य स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

अजिराप्रभव॑ उपदिश्यस्य स्थाने॑ स्वतेजसा॑ भानि ।

वैश्वानरस्यापरदिश्यस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।

नर्यापस उपदिश्यस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।

पन्क्तिराधस उदग्दिश्यस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।

विसर्पिण उपदिश्यस्य स्थाने स्वतेजसा भानि ।

ॐ भूर्भुवस्स्वः( ) । दिशो वो मिथुनं मा नो मिथुनञ्

रीढ्वं । 72 (11) (स्वरेकम् च) (A18)

Special Korvai

(एतद् रश्मय आपो रूपाणि दिशः पञ्च)

1.1.19 अनुवाकं-19

T.A.1.19.1

दक्षिणपूर्व-स्यान्दिशि विसर्पी नरकः । तस्मान्नः परिपाहि ।

दक्षिणा-परस्या-न्दिश्य विसर्पी नरकः । तस्मान्नः परिपाहि ।

उत्तर-पूर्वस्या-न्दिशि विषादी नरकः । तस्मान्नः परिपाहि ।

उत्तरा-परस्या-न्दिश्य विषादी नरकः । तस्मान्नः परिपाहि ।

”आ यस्मिन्त्सप्त वासवा{9}” “इन्द्रियाणि शतक्रत{10}”

वित्ये॒ते । 73 (9) (दक्षिणपूर्वस्याम् नव) (A19)

1.1.20 अनुवाकं-20

T.A.1.20.1

इन्द्र॑ घोषा॑ वो॒ वसु॑भिः पुरस्ता॑-दुप॑दधतां ।

मनो॑जवसो॒ वः पित॑रुभिर् दक्षिणत॑ उप॑दधतां ।

प्रचे॑ता वो॒ रुद्रैः पश्चा॑-दुप॑दधतां ।

विश्व॑कर्मा॒ व आ॑दित्यै-रुत्तरत॑ उप॑दधतां ।

त्वष्टा॑ वो॒ रूपै॑-रुपरि॑ष्टा-दुप॑दधतां । संज्ञा॑नं वः पश्चा॑दिति ।

आ॒दि॒त्यः सर्वा॑ग्निः पृथि॑व्यां । वा॒युरन्तरि॑क्षे । सूर्यो॑ दि॒वि ।

चन्द्र॑मा दिक्षु॑ ( ) । नक्ष॑त्राणि स्वलो॒के । ए॒वा ह्ये॒व । ए॒वा ह्यग्ने॑ ।

ए॒वा हि वा॑यो । ए॒वा हीन्द्र॑ । ए॒वा हि पू॑षन् ।

ए॒वा हि दे॑वाः । 74 (17) दिक्षु॑ सप्त॑ च) (A20)

1.1.21 अनुवाकं-21

T.A.1.21.1

आप॑मा॒पाम॑पः॒ सर्वाः॑ । अ॒स्मा-द॒स्मादि॑तोऽमु॒तः । अ॒ग्नि॒र्वायु॑श्च
सूर्य॑श्च । स॒ह स॑ञ्च॒स्कर॑र्द्धि॒या । वा॒य्वश्चा॑ र॒श्मि प॑तयः ।
मरी॑च्या॒त्मानो॑ अ॒द्रुहः॑ । दे॒वी भु॑वन॒ सूव॑रीः । पु॒त्रव॑त्वाय॒ मे सु॑त ।
महा॑नाम्नीर्-महा॑मा॒नाः । मह॑सो मह॑सस्स्वः । 75 (10)

T.A.1.21.2

दे॒वीः पर्ज॑न्य॒ सूव॑रीः । पु॒त्रव॑त्वाय॒ मे सु॑त । अ॒पाश्न्यु॑ष्णि-म॒पा
रक्षः॑ । अ॒पाश्न्यु॑ष्णि-म॒पा र॑घं । अ॒पाघ्रा॑मप॒ चाव॑र्त्ति ।
अप॑ दे॒वीरि॑तो॒ हित॑ । वज्रं॑ दे॒वीर॑जी॒ताञ्च॑ । भु॒वनं॑ दे॒व सूव॑रीः ।
आ॒दि॒त्यान॑दि॒तिं दे॒वीं । यो॒निनो॑र्ध्व-मु॒दीष॑त । 76 (10)

T.A.1.21.3

भ॒द्रं क॑र्णेभिः शृ॒णु॒याम॑ दे॒वाः । भ॒द्रं प॑श्ये॒माक्ष॑भिर्-यज॑त्राः ।
स्थि॒रैरङ्गै॑ स्तुष्टु॒वाञ् स॑स्त॒नूभिः॑ । व्य॒शेम॑ दे॒वहि॑तं॒ यदा॑युः ।
स्व॒स्ति न॑ इन्द्रो॒ वृद्ध॑श्च॒वाः । स्व॒स्ति नः॑ पू॒षा वि॒श्ववे॑दाः ।
स्व॒स्ति न॑स्ता॒क्षर्यो॑ अ॒रिष्ट॑नेमिः । स्व॒स्ति नो॑ बृ॒हस्प॑तिर्-दधा॑तु ।

के॒तवो॑ अ॒रुणा॑सश्च । ऋ॒षयो॑ वा॒तर॑श॒नाः( ) । प्र॒तिष्ठा॑ꣳ श॒तधा॑ हि ।
स॒माहि॑ता॒सो स॒हस्र॑धा॒यसं॑ । शि॒वा नः॑ श॒न्तमा॑ भवन्तु ।
दि॒व्या आ॒प ओष॑धयः । सु॒मृ॒डीका॑ स॒रस्व॑ति । मा॒ते व्यो॑म
स॒न्दृशि॑ । 77 (16) (स्व – रु॒दी॒षत – वा॒तर॑श॒नाः षट्च॑) (A21)

1.1.22 अनुवाकं-22

T.A.1.22.1

योऽ॒पां पु॒ष्पं वै॑द । पु॒ष्पवा॑न् प्र॒जावा॑न् प॒शुमा॑न् भवति ।
च॒न्द्रमा॑ वा अ॒पां पु॒ष्पं । पु॒ष्पवा॑न् प्र॒जावा॑न् प॒शुमा॑न् भवति ।
य ए॒वं वै॑द । योऽ॒पामा॑य॒तनं॑ वै॑द । आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति ।
अ॒ग्निर्वा॑ अ॒पामा॑य॒तनं॑ । आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति ।
योऽ॒ग्नेरा॑य॒तनं॑ वै॑द । 78 (10)

T.A.1.22.2

आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति । आ॒पो वा॑ अ॒ग्नेरा॑य॒तनं॑ । आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति ।
य ए॒वं वै॑द । योऽ॒पामा॑य॒तनं॑ वै॑द । आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति ।
वा॒युर्वा॑ अ॒पामा॑य॒तनं॑ । आ॒यत॑नवा॒न् भव॑ति । यो वा॒योरा॑य॒तनं॑ वै॑द ।

आय॒तन॒वान् भव॑ति । 79 (10)

T.A.1.22.3

आपो॑ वै वा॒योरा॒यात॑नं । आय॒तन॒वान् भव॑ति । य ए॒वं वै॑द ।
योऽपा॒माय॑तनं वै॑द । आय॒तन॒वान् भव॑ति । अ॒सौ वै तप॑न्नपा-मा॒यत॑नं ।
आय॒तन॒वान् भव॑ति । योऽमु॒ष्य-तप॑त आय॒तनं वै॑द । आय॒तन॒वान्
भव॑ति । आपो॑वा अ॒मुष्य॑-तप॑त आय॒तनं । 80 (10)

T.A.1.22.4

आय॒तन॒वान् भव॑ति । य ए॒वं वै॑द । योऽपा॒माय॑तनं वै॑द ।
आय॒तन॒वान् भव॑ति । च॒न्द्रमा॒ वा अ॒पा॒माय॑तनं । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।
यश्च॒न्द्रम॑स आय॒तनं वै॑द । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।
आपो॑ वै च॒न्द्रम॑स आय॒तनं । आय॒तन॒वान् भव॑ति । 81 (10)

T.A.1.22.5

य ए॒वं वै॑द । योऽपा॒माय॑तनं वै॑द । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।
नक्ष॑त्राणि वा अ॒पा॒माय॑तनं । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।
यो नक्ष॑त्राणा-मा॒यत॑नं वै॑द । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।
आपो॑ वै नक्ष॑त्राणा-मा॒यत॑नं । आय॒तन॒वान् भव॑ति ।

य एवं वेद । 82 (10)

T.A.1.22.6

योऽपामायतनं वेद । आयतनवान् भवति । पर्जन्यो वा अपामायतनं ।
आयतनवान् भवति । यः पर्जन्य-स्यायतनं वेद ।
आयतनवान् भवति । आपो वै पर्जन्य-स्यायतनं ।
आयतनवान् भवति । य एवं वेद । योऽपामायतनं वेद । 83 (10)

T.A.1.22.7

आयतनवान् भवति । सम्वँथ्सरो वा अपामायतनं । आयतनवान्
भवति । यः सम्वँथ्सर-स्यायतनं वेद । आयतनवान् भवति ।
आपो वै सम्वँथ्सर-स्यायतनं । आयतनवान् भवति । य एवं वेद ।
योऽप्सु नावं प्रतिष्ठितां वेद । प्रत्येव तिष्ठति । 84 (10)

T.A.1.22.8

इमे वै लोका अप्सु प्रतिष्ठिताः । तदेषाभ्यनूक्ता ।
अपाँ रसमुदयँसन् । सूर्ये शुक्रँ समाभृतं ।
अपाँ रसस्य यो रसः । तं वो गृह्णा-म्युत्तममिति ।

इ॒मे वै लो॒का अ॒पाꣳ र॒सः । तेऽमु॒ष्मिन्-ना॒दित्ये॒ समा॒भृताः ।
जा॒नुद॒घ्नी-मु॒त्तर-वे॒दीङ्घ्रा॒त्वा । अ॒पां पू॒रयि॒त्वा गु॒ल्फद॒घ्नं । 85 (10)

T.A.1.22.9

पु॒ष्कर॒पर्णैः पु॒ष्कर॒दण्डैः पु॒ष्करै॑श्च सꣳस्ती॒र्य । तस्मिन् विहा॒यसे॒ ।
अ॒ग्निं प्र॒णीयो॒प-समा॑धाय । ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति ।
कस्मा॑त् प्र॒णीतेऽय॑-म॒ग्निश्ची॒यते॑ ॥ सा प्र॒णीतेऽय॑म॒प्सु ह्य॑य॒ञ्चीयते॑ ॥
अ॒सौ भुव॑नेऽप्य॒-नाहि॑ता॒ग्नि-रे॒ताः । तम॑भि॒त ए॒ता अ॒भीष्ट॑का
उ॒पद॑धाति । अ॒ग्निहो॒त्रे दर्श॑पूर्ण॒-मा॒सयोः॑ ।
प॒शुब॑न्धे चा॒तुर्मा॑स्येषु । 86 (10)

T.A.1.22.10

अथो॑ आहुः । सर्वेषु॑ य॒ज्ञक्र॑तुष्वि॒ति । ए॒तद्ध॑ स्म वा आहुः श॒ण्डि॒लाः ।
कम॑ग्निञ्चि॒नुते॑ । स॒त्रिय॑-म॒ग्निञ्चि॒न्वानः॑ । स॒म्वँ॑त्सरं
प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॑ग्निञ्चि॒नुते॑ । सा॒वि॒त्र म॒ग्निञ्चि॒न्वानः॑ । अ॒मुमा॑दि॒त्यं
प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॑ग्निञ्चि॒नुते॑ । 87 (10)

T.A.1.22.11

नाचि॑के॒त-म॒ग्निज्चि॑न्वानः । प्रा॒णान् प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॒ग्निज्चि॑नुते ।
चा॒तुर्.हो॒त्रिय॑-म॒ग्निज्चि॑न्वानः । ब्र॒ह्म प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॒ग्निज्चि॑नुते ।
वैश्व॑सृज-म॒ग्निज्चि॑न्वानः । शरी॑रं प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॒ग्निज्चि॑नुते ।
उपा॑नुवाक्यमाशु-म॒ग्निज्चि॑न्वानः । 88 (10)

T.A.1.22.12

इ॒मान् लो॑कान् प्र॒त्यक्षे॑ण । कम॒ग्निज्चि॑नुते । इ॒ममा॑रुण-के॒तुक-
म॒ग्निज्चि॑वान इति । य ए॒वासौ । इ॒तश्चा॑-मु॒तश्चा॑-व्यती॒पाती ।
तमि॑ति । योऽग्ने॑र्मिथू॒या वेद॑ । मिथु॒नवान् भ॑वति । आपो॑ वा
अग्ने॑र्मिथू॒याः । मिथु॒नवान् भ॑वति ( ) । य ए॒वं वेद॑ । 89 (11)
(वेद॑ - भव - त्याय॑तनं - भवति - वेद॑ - वेद॑ - तिष्ठति -
गुल्फ॑द॒घ्नं - चा॒तुर्मा॑स्ये - ष्वमु॑मा॒दित्यं॑ प्र॒त्यक्षे॑ण कम॒ग्निं चि॑नुत -
उपा॑नुवाक्यमाशुम॒ग्निं चि॑न्वानो - मिथू॒या मिथु॑नवान्
भव॑त्येकं च) (A22)

Special Korvai

(पुष्पमग्निर्वायुरसौ वै तपञ्चन्द्रमा नक्षत्राणि पर्जन्यः सम्वत्सरो
 योऽप्सु नावमेतद्ध स्म वै सत्रियञ् सम्वत्सरञ् सावित्रममुं
 नाचिकेतं प्राणाञ्श्चातुर्होत्रियं ब्रह्म वैश्वसृजञ्
 शरीरमुपानुवाक्यमाशुमिमान् लोकानिममारुणकेतुकं य एवासौ)

1.1.23 अनुवाकं-23

T.A.1.23.1

आपो वा इदमासन्थ् सलिलमेव । स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णे
 समभवत् । तस्यान्तर् मनसि कामः समवर्तत । इदञ् सृजेयमिति ।
 तस्माद्यत् पुरुषो मनसाऽभिगच्छति । तद्वाचा वदति । तत्कर्मणा
 करोति । तदेषा ऽभ्यनूक्ता । कामस्तदग्रे समवर्तताधि ।
 मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् । 90 (10)

T.A.1.23.2

सतो बन्धुमसति निरविन्दन् । हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषेति ।
 उपैनन्तदुपनमति । यत् कामो भवति । य एवं वेद । स तपोऽतप्यत ।
 स तपस्तप्त्वा । शरीरमधूनुत । तस्य यन् माञ् समासीत् ।

ततोऽरुणाः के॒तवो॑ वा॒तर॒शना॑ ऋ॒षय॑ उदतिष्ठन् । 91 (10)

T.A.1.23.3

ये नखाः । ते वै॒खान॑साः । ये वालाः । ते वाल॑खिल्याः । यो र॒सः ।
सोऽपां । अ॒न्तर॑तः कूर्मं॑ भू॒तꣳ सर्प॑न्तं । तम॑ब्रवीत् ।

मम॑ वै त्वङ्-माꣳसा । सम॑भूत् । 92 (10)

T.A.1.23.4

नेत्य॑ब्रवीत् । पूर्व॑मे॒वाह-मि॒हास॑मिति । तत्पु॑रुषस्य पु॒रुष॑त्वं ।
स स॒हस्र॑शीर्षा पु॒रुषः॑ । स॒हस्रा॑क्षः स॒हस्र॑पात् ।
भू॒त्वोद॑तिष्ठत् । तम॑ब्रवीत् । त्वं वै पूर्वꣳ सम॑भूः ।
त्वमि॒दं पूर्वः॑ कुरु॒ष्वेति॑ । स इ॒त आ॒दाया॑पः । 93 (10)

T.A.1.23.5

अ॒ञ्जलि॑ना पु॒रस्ता॑-दु॒पाद॑धात् । ए॒वा ह्ये॒वेति॑ ।
तत॑ आ॒दित्य॑ उदतिष्ठत् । सा प्रा॒ची दिक् । अथा॑रुणः के॒तुर्-दक्षि॑णत
उ॒पाद॑धात् । ए॒वा ह्यग्नि॑ इति । ततो॑ वा अ॒ग्निरु॑दतिष्ठत् ।
सा दक्षि॑णा दिक् । अथा॑रुणः के॒तुः पश्चा॑दु॒पाद॑धात् ।

ए॒वा हि वा॒यो इति॑ । 94 (10)

T.A.1.23.6

ततो॑ वा॒युरु॒दति॑ष्ठत् । सा प्र॒तीची॑ दिक् ।

अथा॑रुणः के॒तु-रु॒त्तर॑त उ॒पाद॑धात् । ए॒वा ही॒न्द्रेति॑ ।

ततो॑ वा इन्द्र उ॒दति॑ष्ठत् । सो॒दीची॑ दिक् ।

अथा॑रुणः के॒तुर्-मध्य॑ उ॒पाद॑धात् । ए॒वा हि पू॒षन्नि॑ति ।

ततो॑ वै पू॒षोद॑तिष्ठत् । से॒यन्दिक् । 95 (10)

T.A.1.23.7

अथा॑रुणः के॒तुरु॒परि॑ष्टा-दु॒पाद॑धात् । ए॒वा हि दे॒वा इति॑ ।

ततो॑ दे॒व म॒नुष्याः॑ पि॒तरः॑ । ग॒न्धर्वा॑-फ॒स्सर॑स श्रो॒द-ति॑ष्ठन् ।

सो॒र्ध्वा दिक् । या वि॒प्रुषो॑ वि॒परा॑पतन् ।

ताभ्यो॑ऽसुरा रक्षा॑ऽसि पि॒शाचा॑श्चो॒दति॑ष्ठन् । तस्मा॑त्ते प॒राभ॑वन् ।

वि॒प्रुङ्भ्यो॑ हि ते स॒मभ॑वन् । तदे॒षाऽभ्य॑नू॒क्ता ॥ 96 (10)

T.A.1.23.8

आपो॑ ह यद् बृ॒हती॑र् गर्भ॒माय॑न् । दक्षं॑ दधा॒ना ज॒नय॑न्तीः स्वय॒म्भुं ।

तत॑ इ॒मेऽध्य॑-सृ॒ज्यन्त॑ सर्गाः॑ । अद्भ्यो॑ वा इ॒दं स॒मभू॑त् ।

तस्मादिदं सर्वं ब्रह्म स्वयंभ्विति । तस्मादिदं सर्वं शिथिल-
मिवा ध्रुव-मिवाभवत् । प्रजापतिर् वाव तत् । आत्मनाऽऽत्मानं
विधाय । तदेवानु प्राविशत् । तदेषाऽभ्यनूक्ता ( ) । 97 (10)

T.A.1.23.9

विधाय लोकान् । विधाय भूतानि । विधाय सर्वाः प्रदिशो दिशश्च ।
प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य । आत्मनाऽऽत्मा-नमभि-सँविवेशेति ।
सर्वमेवेदमाप्त्वा । सर्व-मवरुद्ध्य । तदेवानु प्राविशति ।

य एवं वैद । 98 (8) (आसी - दतिष्ठन् - नभू - दपो - वायो इति
- सेयं दिग - भ्यनूक्ता - ऽभ्यनूक्ता - +ऽष्टौ च) (A23)

1.1.24 अनुवाकं-24

T.A.1.24.1

चतुष्टय्य आपो गृह्णाति । चत्वारि वा अपां रूपाणि । मेघो विद्युत् ।
स्तनयितुर्-वृष्टिः । तान्येवा वरुन्धे । आतपति वर्ष्या गृह्णाति ।
ताः पुरस्ता-दुपदधाति । एता वै ब्रह्मवर्चस्या आपः । मुखत एव
ब्रह्मवर्चस-मवरुन्धे । तस्मान्-मुखतो ब्रह्मवर्चसितरः । 99 (10)

T.A.1.24.2

कू॒प्या॑ गृ॒ह्णाति॑ । ता॑ दक्षि॒णत॑ उप॒दधा॑ति । ए॒ता वै ते॑ज॒स्विनी॑रा॒पः ।
ते॒ज ए॒वास्य॑ दक्षि॒णतो॑ दधाति । तस्मा॒द् दक्षि॑णो॒र्ध ऽस्ते॒जस्वि॑तरः ।
स्था॒वरा॑ गृ॒ह्णाति॑ । ताः प॒श्चादु॑प॒दधा॑ति । प्र॒तिष्ठि॑ता॒ वै स्था॑व॒राः ।
प॒श्चादे॒व प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति । वह॒न्तीर् गृ॒ह्णाति॑ । 100 (10)

T.A.1.24.3

ता॑ उत्त॒रत॑ उप॒दधा॑ति । ओज॑सा वा ए॒ता वह॑न्तीरि॒वोद्-ग॑तीरि॒व
आकू॑जतीरि॒व धा॑वन्तीः । ओज॑ ए॒वास्यो॑त्त॒रतो॑ दधाति ।
तस्मा॒दुत्त॑रो॒र्ध ओज॑स्वि॒तरः । सं॒भार्या॑ गृ॒ह्णाति॑ ।
ता मध्य॑ उप॒दधा॑ति । इ॒यं वै सं॒भार्याः॑ । अ॒स्यामे॒व प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति ।
प॒ल्वल्या॑ गृ॒ह्णाति॑ । ता उप॒रिष्ठा॑-दु॒पाद॑धाति । 101 (10)

T.A.1.24.4

असौ॑ वै प॒ल्वल्याः॑ । अ॒मुष्या॑मे॒व प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति । दि॒क्षूप॑दधाति ।
दि॒क्षु वा आपः॑ । अ॒न्नं वा॑ आपः । अ॒द्भ्यो वा॑ अ॒न्नज्जा॑यते ।
यदे॒वाद्भ्यो॑-ऽन्नं जायते । तद॑व॒रुन्धे॑ । तं वा ए॒तम॑रुणाः के॒तवो॑
वा॒तर॑श॒ना ऋ॒षयो॑-ऽचि॒न्वन् । तस्मा॑-दा॒रुण॑ के॒तुकः॑ ( ) ।

तदेषाऽभ्यनू॒क्ता । के॒तवो॑ अरु॒णासश्च॑ । ऋ॒षयो॑ वा॒तर॒शनाः॑ । प्र॒तिष्ठा॑ꣳ
श॒तधा॑ हि । स॒माहि॒तासो॑ स॒हस्र॑धा॒यस॑मि॒ति । श॒तश॑श्चै॒व ऽस॒हस्र॑शश्च
प्र॒ति॒तिष्ठ॑ति । य ए॒तम॒ग्नि॒ज्जि॒नुते॑ । य उ॒चैन॑मे॒वं वै॒द । 102 (18)

(ब्र॒ह्मव॑र्च॒सित॑रो – वह॑न्ती॒र् गृ॒ह्णाति॑ – ता उप॑रि॒ष्टादु॒पाद॑धा –
त्या॒रुण॑के॒तुको॑ऽष्टौ च) (A24)

1.1.25 अनुवाकं-25

T.A.1.25.1

जा॒नुद॑घ्नी-मु॒त्तर॑वेदी॒ङ्घ्रात्वा॑ । अ॒पां पू॑रयति । अ॒पाꣳ स॑र्व॒त्त्वाय॑ ।
पु॒ष्कर॑पर्णꣳ रु॒क्मं पु॑रुष-मि॒त्युप॑दधाति । तपो॑ वै पु॒ष्कर॑पर्णं ।
स॒त्यꣳ रु॒क्मः॑ । अ॒मृतं॑ पु॒रुषः॑ । ए॒ताव॑द्वा वा॒स्ति । या॒वदे॑तत् ।
या॒वदे॑वास्ति । 103 (10)

T.A.1.25.2

तद॑व॒रुन्धे॑ । कूर्म॑मुप॒दधा॑ति । अ॒पामे॑व मे॒धम॑व॒रुन्धे॑ ।
अथो॑ स्व॒र्गस्य॑ लो॒कस्य॑ स॒मष्ट्यै॑ । आ॒पमा॑पाम॒पः सर्वाः॑ ।
अ॒स्माद॑स्मा दि॒तोऽमु॑तः । अ॒ग्नि॒र्वायु॑श्च सूर्यश्च॑ ।

सह सञ्चस्करर्द्धिया इति । “वाय्वश्चा रश्मिपतयः{11}” ।

लोकं पृणच्छिद्रं पृण । 104 (10)

T.A.1.25.3

यास्ति॒स्रः पर॒मजाः । “इन्द्र॒घोषा वो वसु॑भि{12}”

“रे॒वा ह्ये॒वे{13}” ति । पञ्च चितय उपदधाति । पान्तोऽग्निः ।

या॒वाने॒वाग्निः । तज्जि॑नुते । लोकं पृणया द्वितीया-मुपदधाति ।

पञ्च॑पदा वै वि॒राट् । तस्या॒ वा इ॒यं पादः॑ । अन्तरि॑क्षं पादः ( ) ।

द्यौः पादः । दि॒शः पादः । परो॑रजाः पादः । वि॒राज्ये॒व प्र॑तितिष्ठति ।

य ए॒तमग्नि॑न्चिनुते । य उ॒चैनमे॒वं वे॒द । 105 (16)

(अ॒स्ति – पृ॒णा – न्तरि॑क्षम् पादः षट्च) (A25)

1.1.26 अनुवाकं-26

T.A.1.26.1

अग्निं प्रणीयोप-समाधाय । तमभित एता अभीष्टका उपदधाति ।

अग्नि॒होत्रे॑ दर्शपूर्ण-मासयोः ॥ पशु॒बन्धे॑ चातुर्मास्येषु । अथो

आहुः । सर्वेषु यज्ञक्रतुष्विति । अथ हस्मा हारुणः स्वायम्भुवः ।

सावि॒त्रः सर्वो॑ऽग्नि-रित्यननुषङ्गं मन्यामहे ।

नाना॑ वा ए॒तेषां॑ वी॒र्या॑णि । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ । 106 (10)

T.A.1.26.2

स॒त्रिय॑ म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ । सा॒वि॒त्र म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ ।
कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ । ना॒चि॒के॒त म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ ।
चा॒तुर् ह्यो॒त्रिय॑-म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ ।
वै॒श्व॒सृ॒ज म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ । 107 (10)

T.A.1.26.3

उ॒पा॒नु॒वा॒क्य-मा॒शु म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वानः॑ । कम॒ग्नि॒ज्चि॒नुते॑ ।
इ॒म॒मा॒रु॒ण-के॒तु॒क म॒ग्नि॒ज्चि॒न्वान॑ इति॑ । वृ॒षा वा अ॒ग्निः ।
वृ॒षा॒णौ स॒स्फा॒लये॑त् । ह॒न्ये॒ता॒स्य य॒ज्ञः । तस्मा॑न्ना॒नु॒ष॒ज्यः ।
सो॒त्तर॑वे॒दिषु॑ क्र॒तुषु॑ चि॒न्वी॒त । उ॒त्तर॑वे॒द्या ह्य॒ग्निश्ची॑यते॑ ।
प्र॒जा॒का॒मश्चि॑न्वी॒त । 108 (10)

T.A.1.26.4

प्रा॒जा॒प॒त्यो वा ए॒षो॒ऽग्निः॑ । प्रा॒जा॒प॒त्याः प्र॒जाः । प्र॒जा॒वा॒न् भ॒वति॑ ।
य ए॒वं वै॒द । प॒शु॒का॒मश्चि॑न्वी॒त । सं॒ज्ञानं॑ वा ए॒तत् प॒शूनां॑ । यदा॑पः ।

प॒शूना॑मे॒व सं॒ज्ञाने॑ ऽग्नि॒ञ्चि॒नुते॑ । प॒शु॒मान् भ॑वति ।

य ए॒वं वै॒द । 109 (10)

T.A.1.26.5

वृ॒ष्टि॒काम॑श्चिन्वीत । आपो॒ वै वृ॒ष्टिः । प॒र्जन्यो॑ व॒र्षु॒को भ॑वति । य ए॒वं
वै॒द । आ॒मया॑वी चिन्वीत । आपो॒ वै भे॒षजं॑ । भे॒षज॑-मे॒वास्मै॑ करोति ।
सर्व॑मायुरेति । अ॒भि॒चर॑श्चिन्वीत । वज्रो॒ वा आपः॑ । 110 (10)

T.A.1.26.6

वज्र॑मे॒व भ्रातृ॑व्येभ्यः प्रहरति । स्तृ॒णुत॑ ए॒नं । ते॒ज॒स्का॒मो य॑श॒स्का॒मः ।
ब्र॒ह्मव॑र्च॒सका॑मः स्व॒र्गका॑मश्चिन्वीत । ए॒ता व॒द्वा वा॑स्ति । याव॑दे॒तत् ।
याव॑दे॒वास्ति॑ । तद॑व॒रुन्धे॑ । तस्यै॒ तद्व॑त्र॒तं ।
व॒र्ष॒ति न॑ धावेत् । 111 (10)

T.A.1.26.7

अ॒मृतं॑ वा आपः । अ॒मृत॑स्या-न॒न्तरि॑त्यै । ना॒प्सु-मू॒त्रपु॑रीष॒ङ्कुर्या॑त् ।
न नि॒ष्ठी॑वेत् । न वि॒व॒सनः॑ स्नायात् । गुह्यो॒ वा ए॒षो॑ऽग्निः ।
ए॒तस्या॑ग्ने॒ रन॑ति दाहाय । न पु॒ष्कर॑पर्णानि हि॒रण्यं॑ वाऽधि॒तिष्ठे॑त् ।

ए॒तस्या॒ग्ने-र॒नभ्या॑रोहाय । न कूर्म॑स्या॒शनी॑यात् ( ) ।

नो॒दक॑स्या-घा॒तुका॑न्ये॒न-मो॒दका॑नि भवन्ति । अ॒घातु॑का आपः ।

य ए॒तम॒ग्नि॒न्चि॒नुते॑ । य उ॒चैन॑मे॒वं वै॒द । 112 (14)

(चि॒नुते॑ - चि॒नुते॑ - प्र॒जाका॑मश्चि॒न्वीत॑ - य ए॒वं वै॒दा - पो॑ -

धा॒वे - द॒शनी॑याच्च॒त्वारि॑ च) (A26)

1.1.27 अनुवाकं-27

T.A.1.27.1

इ॒मा नु॑कं भुव॒ना सी॑षधेम । इन्द्र॑श्च वि॒श्वेच॑ दे॒वाः ।

य॒ज्ञञ्च॑ नस्तन्व॒ञ्च प्र॒जाञ्च॑ । आ॒दि॒त्यैरिन्द्रः॑ सह सी॑षधातु ।

आ॒दि॒त्यैरिन्द्रः॑ स॒गणो॑-म॒रुद्भिः॑ । अ॒स्माकं॑ भू॒त्ववि॒ता त॒नूनां॑ ।

आ॒प्लव॑स्व प्र॒प्लव॑स्व । आ॒ण्डी भव॑ ज॒ मा मु॒हुः ।

सु॒खादी॑न्दुः खनि॒धनां॑ । प्र॒तिमु॑ञ्चस्व॒ स्वां पु॒रं । 113 (10)

T.A.1.27.2

मरी॑चयः स्वायंभु॒वाः । ये शरी॑राण्य॒ कल्प॑यन् । ते ते दे॒हङ्क॑ल्पयन्तु ।

मा च ते॒ ख्या॑ स्म ती॒रिष॑त् । उत्ति॑ष्ठत॒ मा स्व॑प्त ।

अग्नि-मिच्छध्वं भारताः । राज्ञः सोमस्य तृप्तासः । सूर्येण
सयुजोषसः । “युवा सुवासाः{14}” । अष्टाचक्रा नवद्वारा । 114 (10)

T.A.1.27.3

देवानां पूरयोध्या । तस्यां हिरण्मयः कोशः ।
स्वर्गो लोको ज्योतिषा ऽऽवृतः । यो वै तां ब्रह्मणो वेद ।
अमृतेनावृतां पुरीं । तस्मै ब्रह्म च ब्रह्मा च । आयुः कीर्तिं
प्रजान्ददुः । विभ्राजमानां हरिणीं । यशसा संपरीवृतां ।
पुरं हिरण्मयीं ब्रह्मा । 115 (10)

T.A.1.27.4

विवेशापराजिता । पराङ्गैत्य ज्यामयी । पराङ्गैत्य नाशकी ।
इह चामुत्र चान्वेति । विद्वान् देवासुरानुभयान् । यत्कुमारी मन्द्रयते ।
यद्योषिद्य-त्यतिव्रता । अरिष्टं यत्किञ्च क्रियते । अग्नि-स्तदनु
वेधति । अशृतासः शृतासश्च । 116 (10)

T.A.1.27.5

यज्वानो येष्ययज्वनः । स्वर्यन्तो नापेक्षन्ते । इन्द्र-मग्निञ्च ये
विदुः । सिकता इव संयन्ति । रश्मिभिः-समुदीरिताः ।

अस्मा-ल्लो॒काद॑-मुष्माच्च॑ । ऋ॒षिभि॑-रदात्-पृ॒श्निभिः॑ ।
 अपे॑त॒ वीत॑ वि च॒ सर्प॑तातः । येऽत्र॒ स्थ पु॑राणा ये च॒ नूत॑नाः ।
 अहो॑भि-र॒द्भि-र॒क्तुभि॑-र्व्यक्तं॑ । 117 (10)

T.A.1.27.6

यमो॑ ददा॒त्व-व॑सानमस्मै । नृ॒ मु॑णन्तु नृ॒ पा॒त्व॒र्यः॑ ।
 अकृ॑ष्टा ये च॒ कृष्ट॑जाः । कु॒मारी॑षु क॒नीनी॑षु । जा॒रिणी॑षु च॒ ये हि॒ताः ।
 रेतः॑ पी॒ता आ॑ण्डपी॒ताः । अ॒ङ्गारे॑षु च॒ ये हु॒ताः । उ॒भया॑न् पु॒त्र पौ॑त्रका॒न् ।
 यु॒वेऽहं॑ यमराजगान् । “श॒तमि॑न्नु श॒रदः{15}” ( ) । अ॒दो यद्ब्र॑ह्म विल॒बं ।
 पि॒तृणाञ्च॑ यमस्य॑ च । वरु॑ण-स्या॒श्विनो॑-र॒ग्नेः । मरु॑ताञ्च विहाय॑सां ।
 का॒मप्र॑यवणं मे अस्तु । स ह्ये॒वास्मि॑ स॒नात॑नः ।

इति॑ नाको ब्र॒ह्मि॒श्रवो॑ रा॒यो ध॑नं । पु॒त्रा॒नापो॑ दे॒वीरि॒हाहि॑ता । 118 (18)

(पु॒रं - न॒व॒द्वारा॑ - ब्र॒ह्मा - च - व्य॑क्त - श॒रदो॑ऽष्टौ च॑ (A27)

1.1.28 अनुवाकं-28

T.A.1.28.1

वि॒शी॒र्ष्णीं॑ गृ॒ध्र-शी॒र्ष्णीञ्च॑ । अ॒पेतो॑ निर्ऋ॒तिञ् ह॒थः ।

परि॒बाध॑ श्वेतकु॒क्षं । निज॒ङ्घ्रि॑ शबलो॒दरं॑ । स॒ तान् वा॒च्याय॑या सह ।

अ॒ग्ने ना॒शाय॑ स॒न्दृशः॑ । ई॒र्ष्या॒सूये॑ बु॒भुक्षां॑ । म॒न्युं कृ॒त्यां च॑ दी॒धिरे॑ ।

रथे॑न कि॒ञ्शु॒काव॑ता । अ॒ग्ने ना॒शाय॑ स॒न्दृशः॑ । 119 (10)

(वि॒शी॒र्ष्णीं॑ द॒श) (A28)

1.1.29 अनुवाकं-29

T.A.1.29.1

पर्ज॑न्याय प्रगा॒यत॑ । दि॒वस्पु॒त्राय॑ मी॒ढुषे॑ । स॒ नो॑ यवसमिच्छतु ।

इ॒दं व॑चः पर्ज॑न्याय स्वरा॒जे । हृ॒दो अ॒स्त्वन्त॑रन्त-द्यु॒योत॑ ।

म॒योभू॑र्वातो वि॒श्वकृ॑ष्टयः सन्त्वस्मे । सु॒पिप्प॑ला ओष॒धीर् दे॒वगो॑पाः ।

यो गर्भ॑-मोष॒धीनां॑ । गवा॒ङ्कृ॑णोत्यर्व॒तां । पर्ज॑न्यः पुरु॒षीणां॑ । 120 (10)

(पर्ज॑न्याय द॒श) (A29)

1.1.30 अनुवाकं-30

T.A.1.30.1

पुन॑र्मा॒मैत्वि॑न्द्रि॒यं । पुन॑रायुः पुन॑र्भगः । पुन॑र् ब्रा॒ह्मण॑-मैतु मा ।
पुन॑र् द्रवि॑ण मैतु मा । यन्मे॒ऽद्य रे॑तः पृथि॒वीम॑स्कान् ।
यदो॑षधी॒रप्य॑सर॒द्-यदा॑पः । इ॒दन्त॑त् पुन॑राददे ।
दी॒र्घायु॑त्वाय॒ वर्च॑से । यन्मे॒ रे॑तः प्र॒सिच्य॑ते । यन्म॒ आजा॑यते
पुनः॑( ) । तेन॑ मा॒ममृ॑तं कुरु । तेन॑ सु॒प्रज॑सङ्कुरु । 121 (12)

(पुन॑र्द्वे च) (A30)

1.1.31 अनुवाकं-31

T.A.1.31.1

अ॒द्भ्य-स्ति॑रो॒धा जा॑यत । तव॑ वैश्र॒वणः॑ स॒दा । ति॑रो धे॒हि स॑प॒त्नान्नः॑ ।
ये॒ अपो॑ऽऽन॒न्ति के॑चन । त्वा॒ष्ट्रीं मा॑यां वै॒श्रवणः॑ । रथ॑ꣳ स॒हस्र॑
व॒न्धुरं॑ । पु॒रुश्च॑क्रꣳ स॒हस्रा॑श्वं । आ॒स्था या॑याहि नो॒ बलि॑ं ।
यस्मै॑ भू॒तानि॑ ब॒लिमा॑वहन्ति । धन॑ङ्गावो॒ हस्ति॑
हि॒रण्य॑मश्वा॒न् । 122 (10)

T.A.1.31.2

अ॒साम॑ सु॒मतौ॑ य॒ज्ञिय॑स्य । श्रि॒यं बि॒भ्रतो॑ ऽन्न॒मुखीं॑ वि॒राजं॑ ॥
सु॒दर्श॑ने च॒ क्रौञ्चे॑ च । मै॒नागे॑ च॒ महा॑गिरौ । श॒तद्वा॒ट्टार॑गमन्ता ।
स॒हाय्यं॑ न॒गरं॑ तव । इति॑ मन्त्राः ॥ क॒ल्पो॑ऽत ऊ॒र्ध्वं । यदि॑ ब॒लिः
हरे॑त् ॥ हि॒रण्य॑ना॒भये॑ वि॒तुद॑ये कौ॒बेरा॑यायं ब॒लिः ॥ 123 (10)

T.A.1.31.3

सर्व॑भूताधिपतये नम इति । अथ ब॒लिः ह॒त्वोप॑तिष्ठेत् । क्ष॒त्रं क्ष॒त्रं
वैश्र॑वणः । ब्रा॒ह्मणा॑ वय॒ः स्मः । नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हि॒सीः ॥
अस्मा॑त् प्रवि॒श्यान्न॑म॒द्धीति॑ । अथ तम॑ग्नि-मा॒दधी॑त । यस्मि॑न्ने तत्कर्म
प्र॒युज्जी॑त । ति॒रोधा॑ भूः । ति॒रोधा॑ भुवः ॥ 124 (10)

T.A.1.31.4

ति॒रोधाः॑ स्वः । ति॒रोधा॑ भूर्भुव॒स्स्वः ॥
सर्वे॑षां लो॒का॒ना-मा॑धिपत्ये॒ सीदे॑ति । अथ तम॑ग्नि-मि॒न्धी॑त ।
यस्मि॑न्ने तत्कर्म प्र॒युज्जी॑त । ति॒रोधा॑ भूः स्वा॒हा ॥
ति॒रोधा॑ भुवः स्वा॒हा । ति॒रोधाः॑ स्वः स्वा॒हा ॥
ति॒रोधा॑ भूर्भुव॒स्स्वस्वा॒हा ॥

यस्मिन्नस्य काले सर्वा आहुतीर् हुता भवेयुः । 125 (10)

T.A.1.31.5

अपि ब्राह्मणमुखीनाः । तस्मिन्नहः काले प्रयुञ्जीत ।

परः सुप्तजनाद्वेपि । मा स्म प्रमाद्यन्त माध्यापयेत् ।

सर्वार्थाः सिद्ध्यन्ते । य एवं वेद । क्षुध्यन्निदमजानतां ।

सर्वार्था न सिद्ध्यन्ते । यस्ते विघातुको भ्राता ।

ममान्तरं हृदये श्रितः । 126 (10)

T.A.1.31.6

तस्मा इममग्र पिण्डञ्जुहोमि । स मेऽर्थान् मा विवधीत् । मयि स्वाहा ।

राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे ।

स मे कामान् काम कामाय मह्यं । कामेश्वरो वैश्रवणो ददातु ।

कुबेराय वैश्रवणाय । महाराजाय नमः । केतवो अरुणासश्च ( ) ।

ऋषयो वातरशनाः । प्रतिष्ठाञ् शतधा हि ।

समाहितासो सहस्रधायसं । शिवा नः शन्तमा भवन्तु ।

दिव्या आप ओषधयः । सुमृडीका सरस्वति । मा ते व्योम

स॒न्दृ॒शि । 127 (17) (अ॒श्वान्-ब॒लिर्-भुवो॑ - भवे॒युः - श्रित -
श्च॑ स॒प्त च॑) (A31)

1.1.32 अनुवाकं-32

T.A.1.32.1

सम्व॑त्स॒रमे॑तद् व्रत॑ञ्चरेत् । द्वौ वा मा॒सौ । नियमः॑ समा॒सेन॑ ।
तस्मिन् नियम॑ वि॒शेषाः॑ । त्रिष॑वण-मु॒दको॑प॒स्पृशी॑ ।
चतु॑र्थ काल॑पा॒नभ॑क्तः स्यात् । अ॒हर॒हर्वा॑ भै॒क्षम॑श्नीयात् ।
औ॒दु॒म्ब॒रीभिः॑ समि॒द्धि-र॒ग्निं॑ परि॒चरे॑त् । पुन॑र्मा मै॒त्विन्द्रि॑य-मि॒त्येते॑ना-
ऽनु॒वाके॑न । उ॒द्धृत॑ परि॒पूता॑भिर॒द्धिः कार्यं॑ कुर्वीत । 128 (10)

T.A.1.32.2

अस॑ञ्चय॒वान् । अ॒ग्नये॑ वा॒यवे॑ सू॒र्याय॑ । ब्र॒ह्म॒णे प्र॑जा॒पत॑ये ।
चन्द्र॑म॒से नक्ष॑त्रेभ्यः । ऋ॒तुभ्यः॑ सम्व॑त्स॒राय॑ । वरु॑णा-या॒रुणा॑येति
व्रत॑हो॒माः । प्र॒वर्ग्य॑व॒दादेशः॑ । अरु॑णाः काण्ड॑ ऋषयः ।
अरण्ये॑ऽधी॒यीर॑न् । भद्रं॑ कर्णे॒भिरिति॑ द्वे ज॒पित्वा॑ । 129 (10)

T.A.1.32.3

म॒हाना॑म्नी॒भि-रु॒दक॑ꣳ सꣳस्पर्श॑र्य । तमा॑चार्यो॒ दद्यात् ।
 शि॒वानः श॑न्तमे-त्योष॑धी॒राल॑भते । सु॒मृडी॑केति॒ भूमिं॑ । ए॒वम॑पव॒र्गे ।
 धे॒नुर् दक्षि॑णा । कꣳ स॒म्व॑ासश्च॒ क्षौमं॑ । अ॒न्यद्वा शु॑क्लं ।
 यथा॑ शक्ति॒ वा । ए॒वꣳ स्वा॑ध्याय॒ धर्मे॑ण ( ) । अ॒र॒ण्येऽधी॑यीत ।
 तप॑स्वी पु॒ण्यो भ॑वति तप॑स्वी पु॒ण्यो भ॑वति । 130 (12)

(कु॒र्वीत - ज॑पित्वा - स्वा॑ध्याय॒धर्मे॑ण द्वे च॑) (A32)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 32 Anuvaakams :-

(भ॒द्रꣳ - स्मृ॑तिः - सा॒कंजा॑ना - म॒क्ष्य- ति॑ता॒म्रा - ण्य॑त्यु॒र्ध्वाक्ष॑ -
 आ॒रोगः॑ - क्वे॒द - म॒ग्निश्च॑ - स॒हस्र॑वृत् - प॒वित्र॑वन्त - आ॒तनु॑ष्वा
 - ष्ट्यो॑नीं - यो॑ऽसा - व॒थादि॑त्य - स्या॒रोग-स्या॑थ वा॒यो- रथा॑ग्नेर्
 - दक्षि॑णपूर्वस्या - मि॒न्द्रघो॑षा व-आ॒पमा॑पां-यो॑ऽपा - मा॒पो वै -
 च॒तुष्ट्यो॑ - जा॒नुद॑घ्नी - म॒ग्निं प्र॑णीये - मा॒नु कं॑ - वि॒शीर्ष्णीं॑ -
 प॒र्जन्या॑य - पु॒न - र॒द्भ्यः -स॒म्वत्स॑रं द्वा॒त्रिंशत्॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(भद्रं – ज्योतिषा – तस्मिन् राजानं – कश्यपाथ्-सहस्रवृदियं-
नपुंसक – मष्टयोनी – मवपतन्ताना – मायतनवान् भवति –
सतो बन्धुं – ता उत्तरतो – वज्रमेव – पुनर्मामैतु
त्रिंशदुत्तरशतम्)

First and Last Padam in TA, 1st Prapaatakam :-

(भद्रं – तपस्वी पुण्यो भवति तपस्वी पुण्यो भवति)

। हरिः ओम् ।

। कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ।

=====

Appendix (of expansions)

T.A.1.11.1 – ब्रह्मा देवानां {1}

ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषिर्विप्राणां महिषो मृगाणां ।

श्येनो गृध्राणां स्वधितिर् वनानां सोमः पवित्रमत्येति रेभन् ॥ {1}

(Appearing in T.S.3.4.11.1)

T.A.1.12.5 – वा॒श्रे॒व॒ वि॒द्यु॒{2}

वा॒श्रे॒व॒ वि॒द्यु॒न्मि॒माति॒ व॒थ्सं॑ न॒ मा॒ता सि॒षक्ति॑ ।

यदे॒षां वृ॒ष्टि॒रस॒र्जि ॥ {2} (Appearing in T.S.3.1.11.5)

T.A.1.13.2 – सु॒त्रा॒मा॒णं॑{3} म॒ही॒मू॒षु॑{4}

सु॒त्रा॒मा॒णं पृ॒थि॒वीं द्या॒मने॑ह॒सꣳ सु॒शर्मा॑ण॒ मदितिꣳ सु॒प्रणी॑तिं ।

दै॒वीं ना॒वꣳ स्वरि॑त्रा॒मना॑ग॒सम॑स्र॒वन्ती॑मा रु॒हे॒मा स्व॒स्तये॑ ॥ {3}

म॒ही॒मू षु॒ मा॒तरꣳ सु॒व्र॒ता॒नामृ॑तस्य॒ पत्नी॑म॒वसे॑ हु॒वेम॑ ।

तु॒वि॒क्ष॒त्रा॒मज॑रन्तीमु॒रू॒चीꣳ सु॒शर्मा॑ण॒मदितिꣳ सु॒प्रणी॑तिं ॥ {4}

(Both {3} and {4} appearing in T.S.1.5.11.5)

T.A.1.13.3 – "हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भो॑{5}

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भः स॒मव॑र्तता॒ग्रे भू॒तस्य॑ जा॒तः प॒तिरे॑क॒ आसी॑त् ।

स दा॒धार पृ॒थि॒वीं द्या॒ मु॒ते॒मां क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ॥ {5}

(Appearing in T.S.4.1.8.3)

T.A.1.13.3 – ह॒सः शुचिषत्{6}

ह॒सः शुचिषद् वसु॑रन्तरि॒क्ष-स॒द्धो॒ता वेदि॑षदतिथि॒ दु॒रोण॑सत् ।

नृ॒षद् वर॑सदृ॒तसद् व्यो॑मसद॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑ अ॒द्रिजा॑

ऋ॒तं-बृ॒हत् ॥ {6} (Appearing in T.S.1.8.15.2)

T.A.1.13.3 – ब्र॒ह्म ज॒ज्ञानं{7}

ब्र॒ह्म ज॒ज्ञानं प्र॑थमं पु॒रस्ता॑द्वि सी॒मतः सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः ।

स बु॒ध्निया॑ उप॒मा अ॒स्य वि॒ष्टाः स॒तश्च॑ यो॒निम॑स॒तश्च॑ वि॒वः ॥ {7}

(Appearing in T.S.4.2.8.2)

T.A.1.13.3 – तदि॒त् प॒द{8}

तदि॒त्प॒दं न वि॑चि॒केत॑ वि॒द्वान् । यन्मृ॑तः पु॒नर॑प्येति जी॒वान् ।

त्रि॒वृ॒द्यद् भु॑वनस्य रथ॒वृत् । जी॒वो ग॒र्भो न मृ॑तः स जी॒वात् ॥ {8}

(Appearing in T.B.3.7.10.6)

T.A.1.19.1 – आ यस्मि॑न्थसप्त वा॒सवा॑{9} इ॒न्द्रिया॑णि श॒तक्र॑त{10}

आ॒यस्मिन्॑ थ॒सप्त॑वा॒सवा॑ स्तिष्ठन्ति॑ स्वा॒रुहो॑ यथा ।

ऋषि॑र्ह दी॒र्घश्रु॑त्तम इन्द्र॑स्य घ॒र्मो अति॑थिः ॥ {9}

(Appearing in T.S.1.6.12.2)

इन्द्रि॑याणि श॒तक्र॑तो॒ या ते॑ जने॑षु पञ्च॑सु ।

इन्द्र॑ तानि॑ त आ वृ॑णे ॥ {10} (Appearing in T.S.1.6.12.1)

T.A.1.25.2 – वा॒य्वश्वा॑ रश्मि॑पतयः{11}

वा॒य्वश्वा॑ रश्मि॑पतयः । मरी॑च्या॒त्मानो॑ अ॒द्रुहः॑ । दे॒वीर् भुव॑न सू॒वरीः॑ ।

पु॒त्रव॑त्वाय मे॒ सुत॑ ॥ {11} (Appearing in T.A.1.1.2)

T.A.1.25.3 – इन्द्र॑घोषा वो वसु॑भिः{12} रे॒वा ह्ये॒वे{13}

इन्द्र॑ घोषा वो वसु॑भिः पु॒रस्ता॑-दु॒पद॑धतां ॥ {12}

ए॒वा ह्ये॒व ॥ {13} (short and long form are the same in {13})

(Both appearing in T.A.1.20.1)

T.A.1.27.2 – यु॒वा सु॒वासाः{14}

तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः – (TA 1)

युवा सुवासाः परिवीत आगात् । स उ श्रेयान् भवति जायमानः ।
तं धीरासः कवय उन्नयन्ति । स्वाधियो मनसा देवयन्तः ॥ {14}
(Appearing in T.B.3.6.1.3)

T.A.1.27.6 – शतमिन्नु शरदः{15}

शतमिन्नु शरदो अन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसं तनूनां ।
पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिषतायुर्गन्तोः ॥ {15}
(This expansion is appearing in "Apastambeeya Mantra Bagam (APMB)", also known as "EkagnikAdam", in 2nd Prasnam, 4th Section as 3rd Mantra.)
(This is an odd expansion as the Expanded Mantra is not appearing in any of conventional Taittriya texts like "Samhita", "Brahamanam" "Aranyakam")

Details of Dasini & Vaakyams for – Prapaatakam 1 – TA 1.1

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	3	32
Anuvakam 2	4	47
Anuvakam 3	4	46
Anuvakam 4	3	30
Anuvakam 5	2	23
Anuvakam 6	3	35
Anuvakam 7	6	59

तैत्तिरीय आरण्यकं — अरुणप्रश्नं – (TA 1)

Anuvakam 8	8	80
Anuvakam 9	7	71
Anuvakam 10	7	74
Anuvakam 11	8	77
Anuvakam 12	5	56
Anuvakam 13	3	34
Anuvakam 14	4	42
Anuvakam 15	1	16
Anuvakam 16	1	10
Anuvakam 17	2	25
Anuvakam 18	1	11
Anuvakam 19	1	9
Anuvakam 20	1	17
Anuvakam 21	3	36
Anuvakam 22	12	121
Anuvakam 23	9	88
Anuvakam 24	4	48
Anuvakam 25	3	36
Anuvakam 26	7	74
Anuvakam 27	6	68
Anuvakam 28	1	10
Anuvakam 29	1	10
Anuvakam 30	1	12

तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः – (TA 1)

Anuvakam 31	6	67
Anuvakam 32	3	32
Total →	130	1396

Total as per grantha books	132	1396
-------------------------------	-----	------

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके द्वितीयः प्रपाठकः

2.1 द्वितीयः प्रपाठकः – स्वाध्यायब्राह्मणं

2.1.1 अनुवाकं – 1

T.A. 2.1.1

सह॑ वै दे॒वानां॑ चा॒सुरा॑णां च य॒ज्ञौ प्र॑त॒तावा॑स्तां व॒यञ् स्व॑र्गं
लौ॒कमे॑ष्यामो व॒यमे॑ष्याम इति तेऽसुराः सन्न॒ह्य सह॑सैवाचरन्
ब्र॒ह्मच॑र्येण तप॒सैव दे॒वास्तेऽसुरा॑ अमु॒ह्यस्ते॑ न प्रा॒जान॑स्ते
परा॑भवन्ते न स्व॒र्गं लौ॒कमा॑यन् प्र॒सृते॑न वै य॒ज्ञेन॑ दे॒वाः स्व॑र्गं
लौ॒कमा॑यन् न प्र॒सृते॑नासुरान् परा॑ऽभावयन् प्र॒सृतो॑ ह वै
य॒ज्ञोप॑वीतिनो य॒ज्ञोऽप्र॑सृतोऽनु॒पवी॑तिनो यत्किञ्च ब्रा॒ह्मणो॑
य॒ज्ञोप॑वीत्यधी॒ते य॒जत॑ ए॒व तत्तस्मा॑द् य॒ज्ञोप॑वीत्ये॒वाधी॑यीत या॒जये॑द्
य॒जेत॑ वा य॒ज्ञस्य॑ प्र॒सृत्या॑ अ॒जिनं॑ वा॒सो वा दक्षि॑णत॒ उप॑वीय
दक्षि॑णं बा॒हुमु॑द्धरतेऽव॒ धत्ते॑ स॒व्यमि॑ति य॒ज्ञोप॑वीतमे॒तदे॒व वि॑परीतं
प्राची॑नावीतञ् स॒म्वी॑तं मा॒नुष॑म् । 1 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A1)

2.1.2 अनुवाकं – 2

T.A. 2.2.1

रक्षा॑सि॒ हवा॑ पुरो॑नुवा॒के तपो॑ऽग्रमतिष्ठन्त॒ तान् प्रजा॑पतिर्
वरे॑णो॒पामन्त्र॑यत॒ तानि॑ वरम॑वृणीतादित्यो नो यो॒द्धा इति॑ तान्
प्रजा॑पति-रब्र॒वीद्-यो॑धयध्वमिति॒ तस्मा॑दुत्तिष्ठन्त॑ हवा॒ तानि॑
रक्षा॑स्य॒ादित्यं॑ यो॒धयन्ति॑ यावदस्तमन्वगा॒ तानि॑ ह वा ए॒तानि॑
रक्षा॑सि गाय॒त्रिया॑ ऽभि॒मन्त्रि॑तेना॒भसा॑ शाम्यन्ति॒ तदु॒ ह वा ए॒ते
ब्र॒ह्मवा॑दिनः॒ पूर्वा॑भि॒मुखाः॑ सन्ध्यायां॑ गाय॒त्रिया॑ऽभि॒मन्त्रि॑ता आप॒ ऊर्ध्वं
वि॒क्षिप॑न्ति॒ ता ए॒ता आपो॑ वज्री॒भूत्वा॑ तानि॑ रक्षा॑सि मन्देहा॑ऽरुणे
द्वी॒पे प्र॑क्षिपन्ति॒ यत् प्र॑दक्षिणं॒ प्र॒क्रम॑न्ति तेन॒ पाप्मान॑मव
धू॒न्वन्त्यु॒द्यन्त॑मस्तं॒ यन्त॑मादित्य-मभि॒ध्याय॑न् कुर्वन्॑ ब्रा॒ह्मणो॑ वि॒द्वान्थ्
सक॑लं॒ भद्र॑मश्नुते॒ ऽसा॑वादित्यो ब्र॒ह्मेति॑ ब्र॒ह्मैव॑ सन् ब्र॒ह्माप्येति॑ य
ए॒वं वे॒द । 2 (1) (No Korvai for this Anuvaakam) (A2)

2.1.3 अनुवाकं – 3

T.A. 2.3.1

यद्-दे॒वा दे॒वहे॒डनं॑ दे॒वासश्च॑ कृ॒मा व॒यम् । आदि॒त्यास्तस्मा॑न्मा
मुञ्च॑तर्तस्य॒र्तेन॑ मा॒मित । दे॒वा जी॒वनका॑म्या यद्-वा॒चाऽनृ॑तमू॒दिम ।
तस्मान्न॑ इ॒ह मुञ्च॑त॒ विश्वे॑ दे॒वाः सजो॑षसः । ऋ॒तेन॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी
ऋ॒तेन॑ त्व॒ ऽ सर॑स्वति । कृ॒तान्नः॑ पा॒ह्येन॑सो यत् किञ्चा॑नृ॒तमू॒दिम ।
इन्द्रा॑ग्नी मि॒त्रावरु॑णौ सोमो॑ धा॒ता बृ॒हस्प॑तिः । ते नो॑ मुञ्च॑न्त्वे॒नसो॑
यदन्य॑कृतमा॒रिम । सजा॑तश॒ ऽसा॒दुत जा॑मिश॒ ऽ साज्ज्या॑यसः
श॒ ऽसा॒दुत वा क॑नीयसः । अना॑धृष्टं दे॒वकृ॑तं यदे॒नस्तस्मा॑त्
त्वमस्मा॑ज् जा॒तवे॑दो मुमु॒ग्धि ( ) । यद्वा॒चा यन् मन॑सा बा॒हुभ्या॑-
मू॒रुभ्या॑म॒ष्टीव॑द्भ्या॒ ऽ शि॒श्नैर्य॑दनृ॒तं च॑कृ॒मा व॒यम् ।
अ॒ग्निर्मा तस्मा॑दे॒नसो॑ गा॒र्हप॑त्यः प्रमुञ्च॑तु च॒कृम॑ या॒नि दुष्कृ॑ता ।
येन॑ त्रि॒तो अ॑र्ण॒वान् निर्ब॑भूव येन॑ सू॒र्यं तम॑सो निर्मु॒मोच॑ । येनेन्द्रो॑
विश्वा॑ अजहा॒दरा॑तीस्तेना॒हं ज्यो॑तिषा ज्योति॑रान॒शान॑ आ॒क्षि ।

यत् कु॒सीद॒मप्र॒तीत्तं॑ म॒येह॑ येन॒ यम॑स्य नि॒धिना॑ च॒रामि॑ ।
 ए॒तत्तद॑ग्ने॒ अनृ॑णो भ॒वामि॑ जी॒वन्ने॒व प्रति॑ तत्ते॒ दधामि॑ ।
 "यन्म॑यि मा॒ता{17}" "यदा॑ पि॒पेष॑{18}" "यद॑न्तरि॒क्षं{19}"
 "यदा॑श॒सा{20}" "ऽति॑क्रामामि{21}" "त्रि॒ते दे॒वा{22}"
 "दि॒वि जा॒ता{23}" "यदा॑प{24}" "इ॒मं मे॑ वरु॒ण{25}"
 "तत्त्वा॑ या॒मि{26}" "त्वं नो॑ अ॒ग्ने{27}" "सत्त्वं नो॑ अ॒ग्ने{28}"
 "त्वम॑ग्ने अ॒यासि॑{29}" । 3 (17) (मु॒मुग्धि॑ स॒प्त च॑ (A3))

2.1.4 अनुवाकं – 4

T.A. 2.4.1

यद॑दी॒व्यन्नृ॑णम॒हं ब॒भूवा॑दि॒त् सन्वा॑ संज॒गर ज॑नै॒भ्यः । अ॒ग्निर्मा॑
 तस्मा॑दिन्द्रश्च॒ सम्वि॑दानौ प्रमु॒ञ्चता॑म् । यद्ध॑स्ता॒भ्यां च॑कर
 कि॒ल्बिषा॑ण्यक्षा॒णां व॑ग्नमु॒पजि॑घ्नमानः । उ॒ग्रम्प॑श्या च॒ राष्ट्र॑भृच्च
 तान्य॑प्सरसा॒ वनु॑दत्ता-मृ॒णानि॑ । उ॒ग्रं प॑श्ये राष्ट्र॑भृत् कि॒ल्बिषा॑णि
 यदक्ष॑वृत्तमनु॒दत्तमे॑तत् । ने॒न्न ऋ॒णानृ॑णव॒ इत्थ॑समानो॒ यम॑स्य लो॒के
 अधि॑ रज्जु॒राय॑ । "अव॑ ते हे॒ड{30}" "उदु॑त्तम{31}"

"मिमं मे वरुण{32}" "तत्त्वा यामि{33}" "त्वं नो अग्ने{34}"
 "सत्त्वं नो अग्ने{36}} । संकुसुको विकुसुको निर्ऋथो यश्च
 निस्वनः । तेऽ(1)स्मद्-यक्ष्ममनागसो दूराद्-दूरमचीचतम् ।
 निर्यक्ष्ममचीचते कृत्यां निर्ऋतिं च ( ) । तेन योऽ(1)स्मत्समृच्छातै
 तमस्मै प्रसुवामसि । दुश्शञ्सानुशञ्साभ्यां घणेनानुघणेन च ।
 तेनान्योऽ(1)स्मत् समृच्छातै तमस्मै प्रसुवामसि ।
 सम्वर्चसा पयसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सञ् शिवेन ।
 त्वष्टा नो अत्र विदधातु रायोऽनुमार्ष्टु तन्वो(1) यद्-विलिष्टम् । 4 (15)
 (कृत्यां निर्ऋतिं च पञ्च च (A4))

2.1.5 अनुवाकं – 5

T.A. 2.5.1a

आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्निर्वरेण्यः । पुनस्ते प्राण आयाति परा
 यक्ष्मञ् सुवामि ते । आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको
 घृतयोनिरेधि । घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि

रक्षतादिमम् । इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि तिग्ममोजो वरुण
 सञ्शिशधि । मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा
 जरदष्टिर् यथाऽसत् । अग्न आयूषि पवस आसुवोर्जमिषं च नः ।
 आरे बाधस्व दुच्छुनाम् । अग्ने पवस्व स्वपा अस्मे वर्चः
 सुवीर्यम् । दधद् रयिं मयि पोषम् । 5.1a (10)

T.A. 2.5.1b

अग्निर् ऋषिः पवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः । तमीमहे महागयम् ।
 अग्ने जातान् प्रणुदा नः सपत्नान् प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व ।
 अस्मे दीदिहि सुमना अहेडञ्छर्मन्ते स्याम त्रिवरूथ उद्भौ ।
 सहसा जातान् प्रणुदा नः सपत्नान् प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व ।
 अधि नो ब्रूहि सुमनस्यमानो वयञ् स्याम प्रणुदा नः सपत्नान् ।
 अग्ने यो नोऽभितो जनो वृको वारो जिघाँसति । ताँस्त्वं
 वृत्रहज्जहि वस्वस्मभ्यमा भर । अग्ने यो नोऽभिदासति समानो
 यश्च निष्ठ्यः । तं वयञ् समिधं कृत्वा
 तुभ्यमग्नेऽपिदध्मसि । 5.1b (10)

T.A. 2.5.1c

यो नः शपादशपतो यश्च नः शपतः शपात् । उषाश्च तस्मै निमृक्च
 सर्वं पापञ् समूहताम् । यो नः सपत्नो यो रणो मर्तोऽभिदासति
 देवाः । इध्मस्यैव प्रक्षायतो मा तस्योच्छेषि किञ्चन । यो मां द्वेष्टि
 जातवेदो यं चाहं द्वेष्मि यश्च माम् । सर्वाञ्स्तानग्ने सन्दह याञ्श्चाहं
 द्वेष्मि ये च माम् । यो अस्मभ्यमरातीयाद्-यश्च नो द्वेषते जनः ।
 निन्दाद्यो अस्मान् दिप्साच्च सर्वाञ्स्तान्मष्मषा कुरु । सञ्शितं मे
 ब्रह्म सञ्शितं वीर्याम् (1) बलम् । सञ्शितं क्षत्रं मे जिष्णु
 यस्याहमस्मि पुरोहितः ( ) । उदेषां बाहू अतिरमुद्-वर्चो अथो
 बलम् । क्षिणोमि ब्रह्मणाऽमित्रानुन्नयामि स्वाँ(2) अहम् । पुनर्मनः
 पुनरायुर्म आगात् पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं म आगात् पुनः प्राणः
 पुनराधीतं म आगात् । वैश्वानरो मेऽदब्धस्तनूपा अवबाधतां दुरितानि
 विश्वा । 5.1c (14) (पोषं – दध्मसि – पुरोहितश्चत्वारि च) (A5)

2.1.6 अनुवाकं – 6

T.A. 2.6.1a

वै॒श्वा॒न॒रा॒य॒ प्र॒ति॒वे॒द॒या॒मो॒ यदी॑नृ॒ण॒ꣳ स॒ङ्ग॒रो॒ दे॒व॒ता॒सु॒ ।
स ए॒तान्॑ पा॒शा॒न् प्र॒मु॒चन् प्र॒वे॒द स नो॑ मुञ्चा॒तु दु॒रि॒ता॒द॒व॒द्यात् ।
वै॒श्वा॒न॒रः प॒व॒या॒न्नः प॒वि॒त्रैर्य॑त् स॒ङ्ग॒र-म॒भि॒धा॒वा॒म्या॒शाम् ।
अ॒ना॒जा॒नन् म॒न॒सा या॑च॒मानो॒ यद॒त्रै॒नो अव॑ तथ् सु॒वामि॑ ।
अमी॑ ये सु॒भ॒गो दि॒वि वि॒चृ॒तौ ना॒म ता॒र॒के । प्रे॒हामृ॑तस्य यच्छ॒ता-
मे॒तद्-ब॒द्ध॒क॒मो॒च॒नम् । वि॒जि॒ही॒र्ष्व लो॒कान् कृ॑धि ब॒न्धा॒न् मुञ्चा॑सि
ब॒द्ध॒क॒म् । यो॒ने॒रि॒व प्र॒च्यु॑तो गर्भः सर्वा॑न् पथो॒ अनु॑ष्व । स प्र॒जा॒नन्
प्र॒ति॒गृ॒भ्णी॒त वि॒द्वान् प्र॒जा॒प॒तिः प्र॒थ॒म॒जा ऋ॑तस्य ।
अ॒स्मा॒भि॒र्द॒त्तं ज॒र॒सः प॒र॒स्ता॒द॒च्छि॒न्नं त॒न्तु॑म॒नु संच॑रेम । 6.1a (10)

T.A. 1.2.6b

त॒तं त॒न्तु॑म॒न्वे॒के अ॒नु संच॑रन्ति येषां॑ द॒त्तं पि॒त्र्य॒मा॒य॒न॒वत् ।
अ॒ब॒न्ध्वे॒के द॒द॒तः प्र॒य॒च्छा॒द्-दा॒तु॒च्चो-च्छ॒क्न॒वाꣳ सः स्व॒र्ग ए॑षाम् ।
आ॒र॒भे॒था॒म॒नु सꣳर॒भे॒थाꣳ स॒मा॒नं प॒न्था॑म॒व॒थो घृ॑तेन ।

यद्वां॑ पू॒र्तं परि॑विष्टं॑ य॒दग्नौ॑ तस्मै॑ गो॒त्राये॑ह जा॒याप॑ती स॒र्भे॑थाम् ।
 यदन्तरि॑क्षं पृ॒थि॒वीमु॒त द्वां॑ य॒न्मा॒तरं॑ पि॒तरं॑ वा जिहि॑स्मि । अ॒ग्नि॒र्मा
 तस्मा॑दे॒नसो॑ गा॒र्हप॑त्य उ॒न्नो नैष॑द्-दु॒रि॒ता या॑नि चकृ॒म ।
 भू॒मि॒र्मा॒ताऽदि॑तिर्नो॑ ज॒नि॒त्रं भ्रा॒तान्तरि॑क्ष-म॒भि॒शस्त॑ ए॒नः ।
 द्यौर्नः॑ पि॒ता पि॒तृया॑च्छं भ॒वासि॑ जा॒मि मि॒त्वा मा वि॑वि॒थ्सि लो॒कात् ।
 यत्र॑ सु॒हार्दः॑ सु॒कृतो॑ म॒दन्ते॑ विहाय॒ रोगं॑ त॒न्वा(१)॑ स्वा॒याम् ।
 अ॒श्लो॒णाङ्गैर॑हु॒ताः स्व॒र्गे तत्र॑ पश्ये॒म पि॒तरं॑ च पु॒त्रम् ( ) ।
 यद॒न्नम॑द्म्य॒नृते॑न दे॒वा दा॑स्य॒न्नदा॑स्य॒न्नुत॑ वा क॒रिष्य॑न् । यद्-दे॒वानां॑
 चक्षु॑ष्यागो अ॒स्ति यदे॒व किञ्च॑ प्र॒तिज॑ग्राहम॒ग्नि॒र्मा तस्मा॑दनृ॒णं
 कृ॑णोतु । यद॒न्नम॑न्नि बहु॒धा वि॒रूपं॑ वा॒सो हि॑र॒ण्यमु॒त गा॒मजा॑मवि॒म् ।
 यद्-दे॒वानां॑ चक्षु॑ष्यागो अ॒स्ति यदे॒व किञ्च॑ प्र॒तिज॑ग्राहम॒ग्नि॒र्मा
 तस्मा॑दनृ॒णं कृ॑णोतु । य॒न्मया॑ म॒नसा॑ वा॒चा कृ॑तमे॒नः कदा॑चन ।
 सर्व॑स्मान् मे॒डितो॑ मो॒ग्धि त्व॑ हि वे॒त्थ यथा॑तथम् । 6.1b (16)

(चरेम – पुत्रं षट्च (A6)

2.1.7 अनुवाकं – 7

T.A. 2.7.1

वा॒तर॒श॒ना॒ ह॒ वा॒ ऋ॒ष॒यः॑ श्र॒म॒णा॒ ऊ॒र्ध्व॒म॒न्थि॒नो॑ ब॒भू॒वु॒स्ता॒-नृ॒ष॒यो॒ऽर्थ॒-
मा॒य॒-स्ते॒ नि॒ला॒य॒-म॒च॒र॒-स्ते॒-ऽनु॒प्र॒वि॒शुः॑ कू॒श्मा॒ण्डा॒नि
ता॒-स्ते॒ष्व॒न्व॒वि॒न्द॒-ञ्छ्र॒द्ध॒या॒ च॒ त॒प॒सा॒ च॒ ता॒नृ॒ष॒यो॒ऽबु॒वन्॑ क॒था
नि॒ला॒यं॑ च॒र॒थे॒ति॒ त॒ ऋ॒षी॑न॒ब्रु॒वन्मो॑ वो॒ऽस्तु॑ भ॒ग॒व॒न्तो॒ऽस्मिन्॑ धा॒मि॒
के॒न॒ वः॑ स॒प॒र्या॑मे॒ति॒ ता॒नृ॒ष॒यो॒ऽबु॒वन्॑ प॒वि॒त्रं॑ नो॒ ब्रू॒त॒ ये॒ना॒रे॒प॒सः॑
स्या॑मे॒ति॒ त॒ ए॒ता॒नि॑ सू॒क्ता॒न्य॑प॒श्यन्॑. यद्-दे॒वा॒ दे॒व॒हे॒ड॒नं॑
य॒द॒दी॒व्य॒न्नृ॒ण॒म॒हं॑ ब॒भू॒वा॒यु॒ष्टे॑ वि॒श्व॒तो॑ द॒ध॒दि॒त्ये॒तैरा॒ज्यं॑ जु॒हु॒त॒ वै॒श्वान॒रा॒य॒
प्र॒ति॒वे॒द॒या॒म॒ इ॒त्यु॒प॒ति॒ष्ठ॒त॒ य॒द॒र्वा॒ची॒न॒मे॒नो॑ भ्रू॒ण॒ह॒त्या॒या॒स्त॒स्मा॒न्
मो॒क्ष्य॒ध्व॒ इ॒ति॒ त॒ ए॒तैर॑जु॒ह॒वु॒स्ते॒रे॒प॒सो॑ऽभ॒वन्॑ क॒र्मा॒दि॒ष्वे॒तैर्-जु॒हु॒यात्
पू॒तो॑ दे॒व॒लो॒का॒न् थ॒स॒म॒श्नु॒ते॑ । 7(1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A7)

2.1.8 अनुवाकं – 8

T.A. 2.8.1

कू॒श्मा॒ण्डैर् जु॒हुयाद्-योऽपू॒त इ॒व म॒न्ये॒त यथा॑ स्ते॒नो यथा॑
 भ्रू॒णहै॒वमेष॑ भ॒वति॑ योऽयो॒नौ रेतः॑ सिञ्च॒ति यद॑र्वाची॒नमे॒नो
 भ्रू॒णह॒त्याया॒स्तस्मान्॑ मु॒च्यते॑ याव॒दे॒नो दी॒क्षामु॑पैति दी॒क्षित॑ ए॒तैः
 स॒तति॑ जु॒होति॑ स॒म्व॑त्सरं दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑ स॒म्व॑त्सरादे॒वात्मानं॑
 पु॒नीते॑ मा॒सं दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑ यो मा॒सः स॒ स॒म्व॑त्सरः
 स॒म्व॑त्सरादे॒वात्मानं॑ पु॒नीते॑ चतुर्विं॒शति॑ रा॒त्रीर्दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑
 चतुर्विं॒शति॑-र॒र्धमा॒साः स॒म्व॑त्सरः स॒म्व॑त्सरादे॒वात्मानं॑ पु॒नीते॑
 द्वा॒दश॑ रा॒त्रीर्दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑ द्वा॒दश॑ मा॒साः स॒म्व॑त्सरः
 स॒म्व॑त्सरादे॒वात्मानं॑ पु॒नीते॑ षड्रा॒त्रीर्दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑ षड्वा
 ऋ॒तवः॑ स॒म्व॑त्सरः स॒म्व॑त्सरादे॒वात्मानं॑ पु॒नीते॑ तिस्रो॑ रा॒त्रीर्-
 दी॒क्षितो॑ भ॒वति॑ त्रि॒पदा॑ गा॒यत्री॑ गा॒यत्रि॒या ए॒वात्मानं॑ पु॒नीते॑ न
 मा॒सम॑श्नी॒यान्न॑ स्त्रि॒यमु॑पे॒यान्नो॑प॒र्यासी॑त् जु॒गुप्से॑तानृ॒तात्प॒यो

ब्रा॒ह्म॒ण॒स्य॒ व्र॒तं॑ य॒वा॒गू॒ रा॒ज॒न्य॒स्या॒मि॒क्षा॒ वै॒श्य॒स्या॒थो॒ सौ॒म्ये॒ऽप्य॒ध्व॒र
ए॒तद्॒व्र॒तं॑ ब्रू॒याद् यदि॑ म॒न्ये॒-तो॒प॒द॒स्या॒मी॒त्यो॒दनं॑
धा॒नाः॑ स॒क्तूँ॑ घृ॒त॒मि॒त्यनु॑व्र॒तये॑दा॒त्मनो॑ऽनु॒प॒दा॒साय॑ । 8 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A8)

2.1.9 अनुवाकं – 9

T.A. 2.9.1

अ॒जा॒न् ह॒ वै पृ॒श्नी॑ऽस्त॒प॒स्य॒मा॒ना॒न् ब्र॒ह्म॒ स्व॒यं॑भ॒व॒भ्या॒नर्ष॑त्त
ऋ॒षयो॑ऽभ॒वन् तदृ॑षी॒णा-मृ॑षि॒त्वं तां॑ दे॒वता॑मु॒पा॒ति॒ष्ठन्त॑ य॒ज्ञका॑मास्त॒ ए॒तं
ब्र॒ह्म॒य॒ज्ञ-म॑प॒श्यन्-त॒मा॒ऽह॒रन्-तै॒ना॒य॒जन्त॑ यदृ॒चो॑ऽध्य॒गी॒षत॑ ताः
प॒य आ॑हु॒तयो॑ दे॒वाना॑म॒भवन्॑ यद्-यजू॑षि॒ घृ॒ता॒हु॒तयो॑ यथ् सा॒मानि॑
सो॒मा॒हु॒तयो॑ यदथ॒र्वाङ्गि॑र॒सो म॑ध्वा॒हु॒तयो॑ यद्ब्रा॒ह्म॒णा॒नी॒ति॒हा॒सान्-
पु॒रा॒णा॒नि क॑ल्पा॒न् गा॒था ना॒रा॒श॒सी॒र्मे॒दा॒हु॒तयो॑ दे॒वाना॑-म॒भव॒न्ता॒भिः
क्षु॒धं पा॑प्मान॒-म॒पा॒घ्नन्-न॑प॒हत॑पाप्मानो दे॒वाः स्व॒र्गं लो॒कमा॑यन्
ब्र॒ह्म॒णः॑ सा॒यु॒ज्य-मृ॑षयो॑ऽग॒च्छन्॑ । 9 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A9)

2.1.10 अनुवाकं – 10

T.A. 2.10.1

पञ्च वा एते महायज्ञाः सतति प्रतायन्ते सतति सन्तिष्ठन्ते देवयज्ञः
 पितृयज्ञो भूतयज्ञो मनुष्ययज्ञो ब्रह्मयज्ञ इति यदग्नौ जुहोत्यपि
 समिधं तद्-देवयज्ञः सन्तिष्ठते यत् पितृभ्यः स्वधा करोत्यप्यपस्तत्
 पितृयज्ञः सन्तिष्ठतेयद्-भूतेभ्यो बलिं हरति तद्-भूतयज्ञः सन्तिष्ठते
 यद्ब्राह्मणेभ्योऽन्नं ददाति तन्मनुष्ययज्ञः सन्तिष्ठते यत्स्वाध्याय-
 मधीयी-तैकामप्यृचं यजुः-सामं वा तद्ब्रह्मयज्ञः सन्तिष्ठते
 यदृचोऽधीते पयसः कूल्या अस्य पितृन् त्वस्वधा अभिवहन्ति
 यद्-यजूंषि घृतस्य कूल्या यत् सामानि सोम एभ्यः पवते
 यदथर्वाङ्गिरसो मधोः कूल्या यद्ब्राह्मणा-नीतिहासान्-पुराणानि
 कल्पान् गाथा नाराशंसीर्-मैदसः कूल्या अस्य पितृन् त्वस्वधा
 अभिवहन्ति यदृचोऽधीते पय आहुतिभिरेव तद्-देवाऽस्तर्पयति
 यद्-यजूंषि घृताहुतिभिर्यत् सामानि सोमाहुतिभिर्-यदथर्वाङ्गिरसो

म॒ध्वाहु॑तिभिर्-यद्ब्रा॒ह्मणा॑-नी॒तिहा॑सान्-पु॒राणा॑नि क॒ल्पान् गा॒था
ना॒राश॑ꣳसीर्-मे॒दाहु॑तिभिरे॒व तद्-दे॒वाꣳस्त॑र्पयति त ए॒नन् तृ॒प्ता
आ॒युषा॑ ते॒जसा॑ वर्च॒सा श्रि॒या यश॑सा ब्र॒ह्मव॑र्चसे॒नान्नाद्ये॑न च

तर्पयन्ति । 10 (1) (No Korvai for this Anuvaakam) (A10)

2.1.11 अनुवाकं – 11

T.A. 2.11.1

ब्र॒ह्मय॑ज्ञेन यक्ष्यमाणः प्रा॒च्यां दि॒शि ग्रा॒माद॑छदि॒र्द्श उ॒दी॒च्यां
प्रा॒गुदी॑च्यां वो॒दित आ॑दित्ये दक्षिणत उप॒वीयो॑पविश्य ह॒स्ताव॑वनिज्य
त्रि॒राचा॑मे॒द्भिः परि॑मृज्य सकृदुपस्पृश्य शि॒रश्चक्षु॑षी ना॒सिके॑ श्रो॒त्रे
हृद॑यमालभ्य यत् त्रि॒राचा॑मति तेन ऋचः प्री॒णाति॑ यदि॒द्भिः परि॑मृजति
तेन यजू॑ꣳषि यथ् सकृदुपस्पृशति तेन सा॒मानि॑ यच्छिरश्चक्षु॑षी
दक्षि॑णोत्तरो पा॒णि कृ॒त्वा ना॒सिके॑ श्रो॒त्रे हृद॑यमालभते तेनाथर्वाङ्गि॒रसो॑
ब्रा॒ह्मणा॑-नी॒तिहा॑सान् पु॒राणा॑नि क॒ल्पान् गा॒था ना॒राश॑ꣳसीः प्री॒णाति॑
दर्भा॑णां महदुप॒स्तीर्यो॑पस्थं कृ॒त्वा प्रा॒डासी॑नः स्वा॒ध्याय॑मधीयी॒तापां॑
वा ए॒ष ओष॑धीनाꣳ रसो यद्-दर्भाः सर॒समे॑व ब्र॒ह्म कुरु॑ते

दक्षिणोत्तरौ पाणी पादौ कृत्वा सपवित्रावोमिति प्रतिपद्यत एतद्वै
यजुस्त्रयीं विद्यां प्रत्येषा वागेतत्परममक्षरं तदेतदृचाऽभ्युक्तमृचो
अक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् देवा अधि विश्वे निषेदुर्यस्तन्न वेद
किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इति त्रीनेव प्रायुङ्क्त
भूर्भुवःस्वरित्याहैतद्वै वाचः सत्यं यदेव वाचः सत्यं तत्
प्रायुङ्क्ताथ सावित्रीं गायत्रीं त्रिरन्वाह पच्छोऽर्धर्चशोऽनवान् सविता
श्रियः प्रसविता श्रियमेवाप्नोत् यथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदा छन्दांसि
प्रतिपद्यते । 11 (1) (No Korvai for this Anuvaakam) (A11)

2.1.12 अनुवाकं – 12

T.A. 2.12.1

ग्रामे मनसा स्वाध्यायमधीयीत दिवा नक्तं वेति ह स्माह शौच
आह्वेय उतारण्येऽबल उत वाचोत तिष्ठन्नुत ब्रजन्नुतासीन उत
शयानोऽधीयीतैव स्वाध्यायं तपस्वी पुण्यो भवति य एवं विद्वान्थ
स्वाध्यायमधीते नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम

ओषधीभ्यः । नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते

करोमि । 12 (2) *(No Korvai for this Anuvaakam) (A12)*

2.1.13 अनुवाकं – 13

T.A. 2.13.1

मध्यन्दिने प्रबलमधीयीतासौ खलु वावैष आदित्यो

यद्ब्राह्मणस्तस्मात्तर्हि तेक्षिणष्टं तपति तदेषाऽभ्युक्ता ।

चित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।

आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चेति

स वा एष यज्ञः सद्यः प्रतायते सद्यः सन्तिष्ठते तस्य

प्राख्सायमवभृथो नमो ब्रह्मण इति परिधानीयां त्रिरन्वाहाप उप

स्पृश्य गृहानेति ततो यत्किंच ददाति सा दक्षिणा । 13 (3)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A13)

2.1.14 अनुवाकं – 14

T.A. 2.14.1

तस्य वा एतस्य यज्ञस्य मेघो हविर्धानं विद्युदग्निर्वर्षं हविः

स्तनयिलुर्-वषट्कारो यदवस्फूर्जति सोऽनुवषट्कारो

वायुरात्माऽमावास्या स्विष्टकृद्य एवं विद्वान्मेघे वर्षति विद्योतमाने
 स्तनयत्यवस्फूर्जति पवमाने वायावमावास्यायाऽ स्वाध्यायमधीते
 तप एव तत्तप्यते तपो हि स्वाध्याय इत्युत्तमं नाकः रोहत्युत्तमः
 समानानां भवति यावन्तः ह वा इमां वित्तस्य पूर्णां ददथस्वर्गं
 लोकं जयति तावन्तं लोकं जयति भूयांसं चाक्षय्यं चाप पुनर्मृत्युं
 जयति ब्रह्मणः सायुज्यं गच्छति । 14 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A14)

2.1.15 अनुवाकं – 15

T.A. 2.15.1

तस्य वा एतस्य यज्ञस्य द्वावनध्यायौ यदाऽऽत्माऽशुचिर्-यद्-देशः
 समृद्धिर्देवतानि य एवं विद्वान् महारात्र उषस्युदिते व्रजऽस्तिष्ठन्-
 नासीनः शयानोऽरण्ये ग्रामे वा यावत्तरसऽ स्वाध्यायमधीते सर्वान्
 लोकाञ्जयति सर्वान् लोकाननृणोऽनु संचरति तदेषाऽभ्युक्ता ।
 अनृणा अस्मिन्ननृणाः परस्मिऽस्तृतीये लोके अनृणाः स्याम ।

ये दे॒व॒या॒ना॒ उ॒त पि॒त॒ृ॒या॒णाः॑ सर्वा॒न् प॒थो॒ अनृ॒णा आ॒क्षी॒ये॒मे॒त्य॒ग्निं॑
 वै जा॒तं पा॒प्मा ज॒ग्राह॑ तं दे॒वा आ॒हु॒ती॒भिः॑ पा॒प्मान॑मपा॒घ्नन्-ना॒हु॒ती॒नां॑
 य॒ज्ञेन॑ य॒ज्ञस्य॑ दक्षि॒णाभि॑र्-दक्षि॒णानां॑ ब्रा॒ह्म॒णेन॑ ब्रा॒ह्म॒णस्य॑ छन्दो॒भिः॑
 छन्द॑सा॒ स्वा॒ध्याये॑नाप॒हत॑पा॒प्मा स्वा॒ध्यायो॑ दे॒वप॑वि॒त्रं वा॑ ए॒तत्तं॑
 योऽनू॑त् सृ॒जत्य॑भा॒गो वा॒चि भ॑वत्य॒भा॒गो ना॒के त॑दे॒षाऽभ्यु॑क्ता ।
 यस्ति॒त्याज॑ स॒खिवि॑दꣳ स॒खायं॑ न तस्य॑ वा॒च्यपि॑ भा॒गो अ॑स्ति ।
 यदीꣳ शृ॒णोत्य॑ल॒कꣳ शृ॒णोति॑ न हि प्र॒वेद॑ सु॒कृत॑स्य॒ पन्था॑मि॒ति॒
 तस्मा॑त् स्वा॒ध्यायो॑ऽध्ये॒तव्यो॑ यं यं॑ क्र॒तुम॑धी॒ते तेन॑ ते॒नास्ये॑ष्टं
 भ॑वत्य॒ग्नेर्-वा॒यो-रा॑दि॒त्यस्य॑ सा॒युज्यं॑ गच्छ॒ति त॑दे॒षाऽभ्यु॑क्ता ।
 ये अ॒र्वा॒ङ्मु॒त वा॑ पु॒रा॒णे वे॒दं वि॒द्वाꣳस॑म॒भितो॑ वदन्त्यादि॒त्यमे॒व ते॑
 परि॑वदन्ति॒ सर्वे॑ अ॒ग्निं द्वि॒तीयं॑ तृ॒तीयं॑ च हꣳस॒मिति॑ याव॒तीर्वै॑
 दे॒वता॑स्ताः सर्वा॑ वे॒दवि॑दि ब्रा॒ह्म॒णे व॑सन्ति॒ तस्मा॑द् ब्रा॒ह्म॒णेभ्यो॑
 वे॒दवि॑द्भ्यो॑ दि॒वेदि॑वे॒ नम॑स्कु॒र्यान्ना॑श्ली॒लं की॑र्तये॒देता॑ ए॒व दे॒वताः॑

प्रीणाति । 15 (6) (No Korvai for this Anuvaakam) (A15)

2.1.16 अनुवाकं – 16

T.A. 2.16.1

रि॒च्य॒त इ॒व वा ए॒ष प्रे॒व रि॒च्य॒ते यो या॒ज॒य॒ति प्र॒ति वा गृ॒ह्णा॒ति
या॒ज॒य॒ित्वा प्र॒तिगृ॒ह्य वाऽन॒श्न॒न्त्रिः स्वा॒ध्यायं॑ वे॒दम॒धी॒यीत॑ त्रि॒रात्रं
वा सा॒वि॒त्रीं गा॒य॒त्री-म॒न्वाति॑रेच॒यति॒ वरो दक्षि॑णा वरे॒णैव॑ वर॒ः
स्पृ॒णो॒त्यात्मा॑ हि वरः॑ । 16 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A16)

2.1.17 अनुवाकं – 17

T.A. 2.17.1

दु॒हे ह वा ए॒ष छ॒न्दा॒सि यो या॒ज॒य॒ति स ये॒न य॒ज्ञक्र॑तु॒ना या॒ज॒ये॒थ्
सोऽर॑ण्यं प॒रेत्य॑ शु॒चौ दे॒शे स्वा॒ध्याय॑-मे॒वैन॑-म॒धी॒यन्ना॑सी॒त
तस्या॑न॒शनं॑ दी॒क्षा स्था॒नमु॒पस॑द आ॒सन॑ सु॒त्या वा॒ग्जु॒हूर्म॑न
उ॒पभृ॑द्धृ॒तिर्ध्रु॒वा प्रा॒णो ह॒विः सा॒माध्व॑र्युः स वा ए॒ष य॒ज्ञः
प्रा॒णदक्षि॑णोऽन॒न्तदक्षि॑णः स॒मृद्ध॑तरः । 17 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A17)

2.1.18 अनुवाकं – 18

T.A. 2.18.1

क॒ति॒धाऽव॒की॒र्णी॑ प्र॒वि॒श॒ति॑ च॒तु॒र्थे॒त्याहु॑र्-ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ म॒रु॒तः॑ प्रा॒णैरि॒न्द्रं॑
 ब॒ले॒न॑ बृ॒ह॒स्प॒तिं॑ ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒से॒ना॒ग्नि॒मे॒वे॒त॒रे॒ण॑ स॒र्वे॒ण॑ त॒स्यै॒तां॑ प्रा॒यश्चि॒त्तिं॑
 वि॒दाञ्च॑का॒र सु॒दे॒वः का॒श्य॒पो॒ यो ब्र॒ह्म॒चा॒र्य॒व॒कि॒रे॒द॒मा॒वा॒स्या॒याꣳ
 रा॒त्र्या॒म॒ग्निं॑ प्र॒णी॒यो॒प॒स॒मा॒धाय॑ द्वा॒रा॒ज्य॒स्यो॒प॒धा॒तं जु॒हो॒ति॑
 का॒मा॒व॒की॒र्णोऽस्म्य॑व॒की॒र्णोऽस्मि॑ का॒म का॒मा॒य स्वा॒हा का॒मा॒भि॒द्रु॒ग्धो॑
 ऽस्म्य॑भि॒द्रु॒ग्धोऽस्मि॑ का॒म का॒मा॒य स्वा॒हे॒त्य॒मृतं॑ वा आ॒ज्य॒म॒मृत॑मे॒वा॒त्मन्
 ध॒त्ते हु॒त्वा प्र॒य॒ताञ्ज॒लिः॑ क॒वा॒ति॒र्य॒ङ्गु॒ग्नि॒म॒भि मन्त्र॑ये॒त सं मा॑
 सिञ्च॑न्तु म॒रु॒तः स॒मि॒न्द्रः॑ सं॒बृ॒ह॒स्प॒तिः॑ । सं मा॒ज्य॒म॒ग्निः॑
 सिञ्च॑त्वा॒यु॒षा च॑ ब॒ले॒न॑ चा॒यु॒ष्मन्तं॑ क॒रो॒त मे॒ति प्र॒ति हा॒स्मै म॒रु॒तः॑
 प्रा॒णा॒न् द॒ध॒ति प्र॒ती॒न्द्रो॑ ब॒लं प्र॒ति बृ॒ह॒स्प॒तिर् ब्र॒ह्म॒व॒र्च॒सं॑
 प्र॒त्य॒ग्नि॒रि॒त॒र॒थ्सर्व॑ꣳ स॒र्व॒त॒नु॒र्भू॒त्वा स॒र्व॒मा॒यु॒रे॒ति त्रि॒र॒भि॒मन्त्र॑ये॒त
 त्रि॒ष॒त्या हि दे॒वा योऽपू॑त इ॒व म॒न्ये॒त स इ॒त्थं जु॒हु॒या॒दि॒त्थ-
 म॒भि॒मन्त्र॑ये॒त पु॒नी॒त ए॒वा॒त्मा॒न-मा॒यु॒रे॒वा॒त्मन् ध॒त्ते व॒रो दक्षि॑णा व॒रेणै॒व

वरः॑ स्पृ॒णो॒त्या॒त्मा हि वरः॑ । 18 (2)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A18)

2.1.19 अनुवाकं – 19

T.A. 2.19.1

भूः॑ प्र॒पद्ये॑ भुवः॑ प्र॒पद्ये॑ स्वः॑ प्र॒पद्ये॑ भूर्भुवः॑ स्वः॑ प्र॒पद्ये॑ ब्र॒ह्म प्र॒पद्ये॑
ब्र॒ह्म॒को॒शं प्र॒पद्ये॑ऽमृतं॑ प्र॒पद्ये॑ऽमृत॒को॒शं प्र॒पद्ये॑ च॒तुर्जा॒लं ब्र॒ह्म॒को॒शं यं
मृ॒त्युर्ना॒वप॑श्यति॒ तं प्र॒पद्ये॑ दे॒वान् प्र॒पद्ये॑ दे॒वपु॒रं प्र॒पद्ये॑ प॒रीवृ॒तो
व॒रीवृ॒तो ब्र॒ह्म॒णा वर्म॑णाऽहं॒ तेज॑सा कश्यपस्य॒ यस्मै॑ नमस्तच्छि॒रो
धर्मो॑ मूर्धा॒नं ब्र॒ह्मो॒त्तरा॑ ह॒नुर्य॒ज्ञोऽध॑रा विष्णु॒र्हृद॑यं॒ सम्ब॑न्ध॒त्सरः॑
प्र॒जन॑नमश्चि॒नौ पूर्॒वपा॑दाव॒त्रिर्म॑ध्यं मि॒त्राव॑रुणा व॒पर॑पादाव॒ग्निः पु॒च्छ॑स्य
प्र॒थमं॑ काण्डं॒ तत॑ इन्द्र॒स्ततः॑ प्र॒जाप॑तिर॒भयं॑ च॒तुर्थं॑ स॒ वा ए॒ष
दि॒व्यः शा॒क्वरः॑ शि॒शुमा॑रस्तं॒ ह य॑ एवं॒ वेदा॑प पु॒नर्मृ॑त्युं जयति॒
जय॑ति स्व॒र्गं लो॒कं ना॒ध्वनि॑ प्र॒मीय॑ते ना॒प्सु प्र॒मीय॑ये ना॒ग्नौ प्र॒मीय॑ते
ना॒नप॑त्यः प्र॒मीय॑ते ल॒घ्वान्नो॑ भवति ध्रु॒वस्त्व॑मसि ध्रु॒वस्य॑ क्षि॒तम॑सि
त्वं भू॒ताना॑मधि॒पति॑रसि त्वं भू॒ताना॑ श्रेष्ठोऽसि॒ त्वां

भू॒तान्यु॒प॒प॒र्या॒वर्त॑न्ते॒ नम॑स्ते॒ नमः॑ सर्वं॒ ते॒ **नमो॑ नमः॑ ।

[****PaaTa Bhedam** – नमो॑ नमः॑ शिशु॒कु॒मा॒राय॑ नमः॑] 19 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A19)

2.1.20 अनुवाकं – 20

T.A. 2.20.1

नमः॑ प्रा॒च्यै दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑ नमो॑

दक्षि॑णायै दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑ नमः॑

प्र॒ती॒च्यै दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑ नमः॑

उ॒दी॒च्यै दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑ नमः॑

ऊ॒र्ध्वा॒यै दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑

नमो॑ऽध॒रायै॑ दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑

नमो॑ऽवा॒न्त॒रायै॑ दि॒शे या॑श्च दे॒वता॑ ए॒तस्यां॑ प्र॒तिव॑सन्त्ये॒ ताभ्य॑श्च॒ नमो॑

नमो॑ ग॒ङ्गाय॑मु॒नयो॑र्मध्ये॒ ये व॑सन्ति ते मे प्रसन्नात्मानस्चिरं जीवितं

व॑र्धयन्ति॒ नमो॑ ग॒ङ्गाय॑मु॒नयी॑र्मु॒निभ्य॑श्च॒ नमो॑ नमो॑

ग॒ङ्गाय॑मु॒नयी॑र्मु॒निभ्य॑श्च॒ नमः॑ । 20 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A20)

तैत्तिरीय आरण्यकं—स्वाध्यायब्राह्मणं –(TA 2)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 20 Anuvaakams :-

(सह – रक्षा॑सि – यद् दे॒वाः सप्त॑दश – यद्दी॒व्यन् पञ्च॑दश –
यु॒ष्टे च॑तुस्त्रिं॒शद् – वैश्वान॑राय षड्विं॒शति॑र्-वा॒तर॑शना ह –
कु॒श्मा॒ण्डै- र॒जान्. ह – पञ्च॑ – ब्र॒ह्म॒य॒ज्ञेन॑ – ग्रामे॑ – म॒ध्यन्दि॑ने
– तस्य॑ वै मे॒घ – स्तस्य॑ वै द्वौ – रिच्य॑ते – दु॒हे ह –
क॒ति॒धाऽव॑कीर्णी – भूर् – नमः॑ प्राच्यै॑ वि॒ंशतिः॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

Cannot be derived as the vakyams in some of the Dasinis do not conform to the standard of 10 vakyams per Dasini. The same reason is applicable for non availability of Anuvaaka Korvai in some of the above Anuvaakams.

First and Last Padam in TA, 2nd Prapaatakam :-

(सह॑ वै – मु॒निभ्य॑श्च नमः॑)

। हरिः॑ ओम् ।

। कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे आरण्यके द्वितीयः प्रपाठकः

समाप्तः ।

=====

Appendix (of expansions)

T.A. 2.3.1 – "यन्मयि माता{17}"

यन्मयि माता गर्भे सति । ए॒नश्च॑का॒र यत्पि॑ता ।

अ॒ग्नि॒र्मा तस्मा॑दे॒नसः॑ ॥ {17} ({17} appearing in T.B.3.7.12.3)

T.A. 2.3.1 – "यदा पिपेष{18}" "यदन्तरिक्षं{19}"

"यदाशसा{20}" "ऽतिक्रामामि{21}" "त्रिते देवा{22}"

यदा पिपेष मातरं पितरं । पु॒त्रः प्र॑मु॒दितो॑ ध॒यन् ।

अहि॑सि॒तौ पि॒तरौ मया॑ तत् । तद॑ग्ने॒ अनृ॑णो भ॒वामि॑ ॥ {18}

({18} appearing in T.B.3.7.12.4)

यदन्तरिक्षं पृथि॒वीमु॑त द्यां । यन्मा॑तरं पि॒तरं वा॑ जिहि॑सि॒म ।

अ॒ग्नि॒र्मा तस्मा॑दे॒नसः॑ ॥ {19}

({19} appearing in T.B.3.7.12.4)

तैत्तिरीय आरण्यकं—स्वाध्यायब्राह्मणं –(TA 2)

यदा॒श॒सा॒ नि॒श॒सा॒ यत्प॒रा॒श॒सा॒ । यदे॒नश्च॑ कृ॒मा नू॒तनं॑ य॒त्पु॒रा॒णं ।

अ॒ग्नि॒र्मा तस्मा॑दे॒नसः॑ ॥ {20} ({20} appearing in T.B.3.7.12.4)

अ॒ति॒क्रा॒मामि॑ दु॒रि॒तं य॑दे॒नः । ज॒हामि॑ रि॒प्रं प॒रमे॑ स॒धस्थे॑ । यत्र॑ य॒न्ति॑

सु॒कृ॒तो ना॒पि दु॒ष्कृ॒तः । तमा॑रो॒हामि॑ सु॒कृ॒तां नु॒ लोकं॑ ॥ {21}

({21} appearing in T.B.3.7.12.5)

त्रि॒ते दे॒वा अ॑मृ॒जतै॑-तदे॒नः । त्रि॒त ए॒तन्म॑नु॒ष्येषु॑ मा॒मृजे॑ ।

ततो॑ मा॒ यदि॑ किं॒चि॒दान॑शे । अ॒ग्नि॒र्मा तस्मा॑दे॒नसः॑ ॥ {22}

({22} appearing in T.B.3.7.12.5)

T.A. 2.3.1 – "दिवि जाता{23}" "यदाप{24}"

दि॒वि जा॒ता अ॑प्सु जा॒ताः । या जा॒ता ओ॑ष॒धीभ्यः॑ ।

अथो॑ या अ॒ग्नि॒जा आ॑पः । ता नः॑ शु॒न्धन्तु॑ शु॒न्धनीः॑ ॥ {23}

यदा॒पो न॑क्तं दु॒रि॒तं च॑राम । यद्वा॒ दि॒वा नू॒तनं॑ य॒त्पु॒रा॒णं ।

हि॒रण्य॑-व॒र्णास्त॑त उ॒त्पु॒नीत॑ नः ॥ {24}

(Both {23} and {24} appearing in T.B.3.7.12.6)

T.A. 2.3.1 – "इ॒मं मे॑ वरु॒ण{25}" "त॒त्त्वा॑ या॒मि{26}"

इ॒मं मे॑ वरु॒ण श्रु॒धी ह॒वम॒द्या च॑ मृ॒डय॑ । त्वा॒मव॑स्यु॒रा च॑के ॥ {25}

त॒त्त्वा या॒मि ब्र॒ह्मणा॑ व॒न्दमा॒न-स्त॒दा शा॒स्तो य॒जमा॒नो ह॒विर्भिः॑ ।

अ॒हे॒डमा॒नो वरु॒णो ह॒ बो॒ध्युरु॒शस॑ मा न॒ आयुः॑ प्र॒मोषीः॑ ॥ {26}

(Both {25} and {26} appearing in T.S.2.1.11.6)

T.A. 2.3.1 – "त्वं नो॑ अ॒ग्ने{27}" "स॒त्वं नो॑ अ॒ग्ने{28}"

त्वं नो॑ अ॒ग्ने वरु॒णस्य॑ वि॒द्वान् दे॒वस्य॑ हे॒डोऽव॑ या॒सि सी॒ष्ठाः ।

य॒जिष्ठो॑ व॒हि तमः॑ शो॒शुचा॒नो वि॒श्वा द्वे॒षासि॑ प्र॒मुमु॒ग्ध्य॒स्मत् ॥ {27}

स त्वं॑ नो॒ अ॒ग्नेऽव॑मो भ॒वोती॑ ने॒दिष्ठो॑ अ॒स्या उ॒षसो॑ व्यु॒ष्टौ ।

अ॒व य॒क्ष्व नो॑ वरु॒ण ररा॑णो वी॒हि मृ॒डीक॑ सु॒हवो॑ न ए॒धि ॥ {28}

(Both {27} and {28} appearing in T.S.2.5.12.3)

T.A. 2.3.1 – "त्वम॑ग्ने अ॒यासि॑{29}"

त्वम॑ग्ने अ॒याऽसि॑ । अ॒या स॒न्मन॑सा हि॒तः । अ॒या सन्॑ ह॒व्यमू॑हिषे ।

तैत्तिरीय आरण्यकं—स्वाध्यायब्राह्मणं –(TA 2)

अ॒या नो॑ धे॒हि भे॒षज॑म् । इ॒ष्टो अ॒ग्निराहु॑तः । स्वा॒हाकृ॑तः पि॒पर्तु॑ नः ।
स्व॒गा दे॒वैभ्य॑ इ॒दं नमः॑ ॥ {29} ({29} appearing in T.B.2.4.1.9)

T.A. 2.4.1 – "अव ते हेड{30}" "उदुत्तम{31}"

अ॒व ते॑ हे॒डो वरु॑ण नमो॒भिर॑व य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑ ।
क्षय॑न्न॒स्मभ्य॑मसुर प्रचे॒तो राज॑न्नेना॒सि शि॑श्रथः कृ॒तानि॑ ॥ {30}

उ॒दुत्त॑मं वरु॑ण पा॒शम॑स्मदवा॒धमं वि॑मध्यम॒ श्रथा॑य ।
अथा॑ वयमादित्य व्र॒ते तवा॑ऽनागसो अ॒दितये॑ स्याम ॥ {31}
(Both {30} and {31} appearing in T.S.1.5.11.3)

T.A. 2.4.1 – "मिमं मे वरुण{32}"

इ॒मं मे॑ वरु॑ण श्रु॒धी हव॑मद्या च मृ॒डय॑ । त्वाम॑वस्युरा च॒के ॥ {32}
({32} appearing in T.S.2.1.11.6)

T.A. 2.4.1 – "तत्त्वा यामि{33}"

{33} is same as {26} above

तैत्तिरीय आरण्यके द्वितीयः प्रपाठकः – (TA 2)

T.A. 2.4.1 – "त्वं नो अग्ने{34}"

{34} is same as {27} above

T.A. 2.4.1 - "सत्त्वं नो अग्ने{35}"

{35} is same as {28} above

Details of Dasini & Vaakyams for – Prapaatakam 2 – (TA 2.1)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	1
Anuvakam 2	1	1
Anuvakam 3	1	17
Anuvakam 4	1	15
Anuvakam 5	1	34
Anuvakam 6	1	26
Anuvakam 7	1	1
Anuvakam 8	1	1
Anuvakam 9	1	1
Anuvakam 10	1	1
Anuvakam 11	1	1
Anuvakam 12	1	2
Anuvakam 13	1	3
Anuvakam 14	1	1

तैत्तिरीय आरण्यकं—स्वाध्यायब्राह्मणं –(TA 2)

Anuvakam 15	1	6
Anuvakam 16	1	1
Anuvakam 17	1	1
Anuvakam 18	1	2
Anuvakam 19	1	1
Anuvakam 20	1	1
Total →	20	117

Total as per grantha books	22	117
---------------------------------------	-----------	------------

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

3 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके तृतीयः प्रपाठकः

3.1 तृतीयः प्रपाठकः – चातुर्होत्रचयनम्

3.1.1 अनुवाकं – 1

T.A.3.1.1

चित्तिः॑ स्रुक् । चित्तमा॑ज्यम् । वाग्वेदिः॑ । आधी॑तं बर्हिः ।
केतो॑ अग्निः । वि॒ज्ञातम॑ग्निः । वाक्पति॑र्होता । मन॑ उपव॒क्ता ।
प्रा॒णो ह॒विः । सामा॑ध्वर्युः ( ) । वाचस्प॑ते वि॒धे नाम॑न् । वि॒धेम ते॑
नाम॑ । वि॒धेस्त्व-म॑स्माकं नाम॑ । वाचस्प॑तिः सोमं॑ पिबतु ।
आऽस्मा॑सु नृ॒मणं॑ धा॒त्स्वाहा॑ ॥ 1 (15) (अध्व॑र्युः पञ्च च) (A1)

3.1.2 अनुवाकं – 2

T.A.3.2.1

पृथि॑वी हो॒ता । द्यौरध्व॑र्युः । रुद्रो॑ऽग्नीत् । बृहस्प॑तिरुपव॒क्ता ।
वाचस्प॑ते वा॒चो वी॑र्येण । संभृ॑तत-मे॒नाय॑क्ष्यसे । यज॑मानाय॒

वार्य॑म् । आ सु॒व॒स्कर॑स्मै । वा॒च॒स्पतिः॑ सोमं पिबति ।

ज॒जन॑दिन्द्र॒मिन्द्रि॑याय स्वाहा ॥ 2 (10) (पृ॒थि॒वी होता दश॑) (A2)

3.1.3 अनुवाकं – 3

T.A.3.3.1

अ॒ग्निर् होता॑ । अ॒श्विना॑ऽध्व॒र्यू । त्वष्टा॑ऽग्नीत् । मि॒त्र उप॑वक्ता ।

सोमः॑ सोम॒स्य पु॑रोगाः । शु॒क्रः शु॒क्रस्य॑ पु॒रोगाः॑ ।

श्रा॒तास्त॑ इन्द्र॒ सोमाः॑ । वा॒तापे॑र् हव॒नश्रु॑तः स्वाहा ॥ 3 (8)

(अ॒ग्निर् होता॑ऽष्टौ) (A3)

3.1.4 अनुवाकं – 4

T.A.3.4.1

सूर्य॑ ते चक्षुः॑ । वा॒तं प्रा॑णः । द्यां पृ॒ष्ठम् । अ॒न्तरि॑क्षमा॒त्मा ।

अ॒ङ्गैर् य॒ज्ञम् । पृ॒थि॒वीꣳ शरी॑रैः । वा॒च॒स्पते॑ऽच्छि॒द्रया॑ वा॒चा ।

अ॒च्छि॒द्रया॑ जु॒ह्वा । दि॒वि दे॒वावृ॑धꣳ हो॒त्रा मे॑रयस्व स्वाहा ॥ 4 (9)

(सूर्य॑ ते नव॑) (A4)

3.1.5 अनुवाकं – 5

T.A.3.5.1

महाह॒विर् होता॑ । स॒त्यह॑वि॒रध्व॑र्युः । अ॒च्यु॑तपा॒जा अ॒ग्नी॑त् ।
अ॒च्यु॑तम॒ना उप॑व॒क्ता । अ॒नाधृ॑ष्यश्चा॒ प्रति॑धृष्यश्च॒ यज्ञ॑स्याभि॒गरौ ।
अ॒यास्य॑ उ॒द्गा॒ता । वा॒चस्प॑ते ह॒द्वि॒धे नाम॑न् । वि॒धेम॑ ते॒ नाम॑ ।
वि॒धेस्त्व॑म॒स्माकं॑ नाम॑ । वा॒चस्प॑तिः सोम॑मपात् ( ) ।
मा दै॒व्यस्त॑न्तुः छे॒दि मा॑ म॒नुष्यः॑ । नमो॑ दि॒वे ।
नमः॑ पृथि॒व्यै स्वा॑हा । 5 (13) (अ॒पात् त्रीणि॑ च) (A5)

3.1.6 अनुवाकं – 6

T.A.3.6.1

वा॒ग्धो॑ता । दी॒क्षा प॒त्नी । वा॒तोऽध्व॑र्युः । आ॒पोऽभि॑गरः । मनो॑ ह॒विः ।
तप॑सि जुहोमि । भूर्भु॑वस्सु॒वः । ब्र॒ह्म स्व॑यम्भु ।
ब्र॒ह्मणे॑ स्व॒यम्भु॒वे स्वा॑हा । 6 (9) (वा॒ग्धो॑ता न॒व) (A6)

3.1.7 अनुवाकं – 7

T.A.3.7.1

ब्रा॒ह्मण॑ ऐ॒कहो॑ता । स॒ यज्ञः॑ । स॒ मे द॑दातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं य॑शः ।
य॒ज्ञश्च॑ मे॒ भूया॑त् । अ॒ग्निर् द्वि॑हो॒ता । स॒ भर्ता॑ । स॒ मे द॑दातु प्र॒जां

प॒शून् पु॒ष्टिं यँ॑शः । भ॒र्ता च मे॑ भूयात् । पृ॒थि॒वी त्रि॑होता ।

स प्र॑तिष्ठा । 7 (10)

T.A.3.7.2

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं यँ॑शः । प्र॑तिष्ठा च मे॑ भूयात् ।

अ॒न्तरि॑क्षं चतु॒र्होता । स वि॒ष्टाः । स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं
यँ॑शः । वि॒ष्टाश्च मे॑ भूयात् । वा॒युः पञ्च॑होता । स प्रा॒णः ।

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं यँ॑शः । प्रा॒णश्च मे॑ भूयात् । 8 (10)

T.A.3.7.3

च॒न्द्र॒माः षड्॑होता । स ऋ॒तून् क॑ल्पयाति । स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून्
पु॒ष्टिं यँ॑शः । ऋ॒तव॑श्च मे॑ कल्पन्ताम् । अ॒न्नं स॑प्तहोता । स प्रा॒णस्य॑
प्रा॒णः । स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं यँ॑शः । प्रा॒णस्य॑ च मे॑ प्रा॒णो
भूयात् । द्यौ॒रष्ट॑होता । सो॒ऽना॑धृष्यः । 9 (10)

T.A.3.7.4

स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं यँ॑शः । अ॒ना॒धृष्य॑श्च भूयासम् ।

आ॒दि॒त्यो न॑वहोता । स ते॒ज॒स्वी । स मे॑ ददातु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं

ॐ॒ य॒शः॑ । ते॒ज॒स्वी॒ च॒ भू॒या॒सम् । प्र॒जा॒प॒ति॒र् द॒श॒हो॒ता ।
 स इ॒द॒ꣳ स॒र्वम्॑ । स मे॑ द॒दा॒तु प्र॒जां प॒शून् पु॒ष्टिं ॐ॒ य॒शः॑ ।
 स॒र्वं च॑ मे॑ भू॒यात् ( ) । 10 (10)

(प्र॒ति॒ष्ठा-प्रा॒णश्च॑ मे॑ भू॒या-द॒ना॒धृ॒ष्यः-स॒र्वं च॑ मे॑ भू॒यात्) (A7)

Special Korvai

(ब्रा॒ह्म॒णो य॒ज्ञोऽग्नि॑र्भ॒र्ता पृ॒थि॒वी प्र॒ति॒ष्ठाऽन्त॑रि॒क्षं ॐ॒ वि॒ष्ठा वा॒युः
 प्रा॒णश्च॑न्द्र॒मा ऋ॒तून॑न् स प्रा॒णस्य॑ प्रा॒णो द्यौ॑र॒ना॒धृ॒ष्य आ॒दि॒त्यः
 स ते॒ज॒स्वी प्र॒जा॒प॒तिः स इ॒द॒ꣳ स॒र्वꣳ स॒र्वं च॑ मे॑ भू॒यात्)

3.1.8 अनुवाकं – 8

T.A.3.8.1

अ॒ग्नि॒र् य॒जु॒र्भिः॑ । स॒वि॒ता स्तो॒मैः॑ । इ॒न्द्र उ॒क्था॒म॒दैः॑ ।
 मि॒त्रा॒व॒रु॒णावा॑शि॒षा । अ॒ङ्गि॒र॒सो धि॒ष्णि॒यैर॑ग्नि॒भिः॑ । म॒रुतः॑
 स॒दो॒ह॒वि॒र्धा॒नाभ्या॑म् । आ॒पः प्रो॑क्ष॒णीभिः॑ । ओ॒ष॒ध॒यो ब॒र्हि॒षा ।
 अ॒दि॒ति॒र्वे॒द्या । सो॒मो दी॒क्ष॒या । 11 (10)

T.A.3.8.2

त्वष्ट्रे॑ध्मे॒न । वि॒ष्णु॑र् य॒ज्ञे॒न । व॒स॒व आ॒ज्ये॒न । आ॒दि॒त्या दक्षि॑णाभिः ।
वि॒श्वे दे॒वा ऊ॒र्जा । पू॒षा स्व॑गाका॒रेण॑ । बृ॒ह॒स्प॒तिः पु॒रो॒ध॒या ॥
प्र॒जा॒प॒तिरु॒द्गी॒थे॒न । अ॒न्त॒रि॒क्षं प॒वि॒त्रे॒ण । वा॒युः पा॒त्रैः ( ) ।
अ॒ह॒७ श्र॒द्ध॒या । 12 (11) (दी॒क्ष॒या – पा॒त्रैरे॒कं च॑) (A8)

3.1.9 अनुवाकं – 9

T.A.3.9.1

से॒ने॒न्द्र॒स्य । धे॒ना बृ॒ह॒स्प॒तेः ॥ प॒त्थ्या॑ पू॒ष्णः । वा॒ग्वा॒योः ।
दी॒क्षा सो॒म॒स्य । पृ॒थि॒व्य॒ग्नेः । व॒सू॒नां गा॒य॒त्री । रु॒द्रा॒णां त्रि॒ष्टुक् ।
आ॒दि॒त्यानां॑ ज॒गती॑ । वि॒ष्णो॑रनु॒ष्टुक् । 13 (10)

T.A.3.9.2

व॒रु॒ण॒स्य वि॒राट् । य॒ज्ञ॒स्य प॒ङ्क्तिः॑ । प्र॒जा॒प॒तेरनु॑मतिः । मि॒त्र॒स्य श्र॒द्धा ।
स॒वि॒तुः प्र॒सू॒तिः । सूर्य॑स्य म॒रीचिः॑ । च॒न्द्र॒म॒सो रो॒हिणी॑ ।
ऋ॒षी॒णाम॒रु॒न्ध॒ती । प॒र्जन्य॑स्य वि॒द्युत् । च॒त॒स्रो दि॒शः ( ) ।
च॒त॒स्रोऽवा॒न्त॒रदि॒शाः । अ॒हश्च॑ रा॒त्रिश्च॑ । कृ॒षिश्च॑ वृ॒ष्टिश्च॑ ।

त्वि॒षि॒श्चा॒प॒चि॒ति॒श्च । आ॒प॒श्चौ॒ष॒ध॒य॒श्च । ऊ॒र्क्च॒ सू॒नृ॒ता च॒ दे॒वा॒नां
प॒त्न॒यः । 14 (16) (अ॒नु॒ष्टु॒ग् – दि॒शः॑ ष॒ट्च॑) (A9)

3.1.10 अनुवाकं – 10

T.A.3.10.1

दे॒व॒स्य॒ त्वा स॒वि॒तुः॑ प्र॒स॒वे । अ॒श्वि॒नो॒र् बा॒हु॒भ्याम् । पू॒ष्णो॑ ह॒स्ता॒भ्यां
प्र॒ति॒गृ॒ह्णामि॑ । रा॒जा त्वा व॒रु॒णो न॒यतु॑ दे॒वि दक्षि॑णे॒ऽग्नये॑ हिर॒ण्यम् ।
ते॒नामृ॑त॒त्वम॑श्याम् । व॒यो दा॒त्रे । म॒यो म॒ह्यम॑स्तु प्र॒ति॒ग्रही॑त्रे ।
क इ॒दं क॒स्मा अ॒दात् । का॒मः का॒माय॑ । का॒मो दा॒ता । 15 (10)

T.A.3.10.2

का॒मः प्र॒ति॒ग्रही॑ता । का॒मः॑ स॒मु॒द्र॒मावि॑श । का॒मे॒न त्वा प्र॒ति॒गृ॒ह्णामि॑ ।
का॒मे॒तत्ते॑ । ए॒षा ते॑ का॒म दक्षि॑णा । उ॒त्ता॒न॒स्त्वाऽऽङ्गी॑र॒सः प्र॒ति॒गृ॒ह्णातु॑ ।
सो॒माय॑ वा॒सः । रु॒द्राय॑ गा॒म् । व॒रु॒णाया॑श्चम् ।

प्र॒जा॒प॒तये॑ पु॒रु॒षम् । 16 (10)

T.A.3.10.3

म॒न॒वे॒ तल्प॑म् । त्वष्ट्रे॒ऽजाम् । पू॒ष्णो॑ऽवि॒म् । निर्ऋ॑त्या अ॒श्व॒तर॑ग॒र्दभौ॑ ।
हि॒म॒वतो॑ ह॒स्ति॒नम् । ग॒न्ध॒र्वा-प॒स॒राभ्यः-स्र॑ग॒लङ्क॑रणे ।

वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्यो॑ धान्यम् । वा॒चेऽन्नम् । ब्र॒ह्मण॑ ओ॒दनम् ।

समु॒द्रायापः॑ । 17 (10)

T.A.3.10.4

उ॒त्ता॒नाया॑ङ्गीर॒सायानः॑ । वै॒श्वान॑राय रथम् । वै॒श्वान॑रः प्र॒त्न॒था
ना॒क॒मा॒रु॒ह॒त् । दि॒वः पृ॒ष्ठं भ॑न्द॒मानः॑ सु॒म॒न्म॒भिः ।
स पू॒र्व॒व॒ज्जन॑यज्जन्त॒वे ध॑नम् । स॒मा॒न॒म॒ज्मा॑ प॒रि॒या॒ति जा॑गृ॒विः ।
रा॒जा त्वा व॑रु॒णो न॑यतु दे॒वि दक्षि॑णे वै॒श्वान॑राय रथम् ।
ते॒नामृ॑त॒त्वम॑श्याम् । वयो॑ दा॒त्रे । म॒यो म॒ह्यम॑स्तु

प्र॒ति॒ग्र॒ही॒त्रे ( ) । 18 (10)

T.A.3.10.5

क इ॒दं क॑स्मा॒ अ॒दा॒त् । का॒मः का॒मा॒य । का॒मो दा॑ता । का॒मः
प्र॒ति॒ग्र॒ही॒ता । का॒मꣳ स॒मु॒द्र॒मा॒वि॒श । का॒मे॒न त्वा प्र॑तिगृह्णामि ।
का॒मै॒तत्ते॑ । ए॒षा ते॑ का॒म दक्षि॑णा । उ॒त्ता॒न॒स्त्वाऽऽङ्गी॑र॒सः
प्र॒ति॒गृ॒ह्णा॒तु । 19 (9)

(दा॒ता – पु॒रुष॑ – मा॒पः – प्र॒ति॒ग्र॒ही॒त्रे – +न॑व च) (A10)

3.1.11 अनुवाकं – 11

T.A.3.11.1

सुवर्णं॑ घर्मं॑ परि॒वेद वे॒नम् । इन्द्र॑स्या॒त्मानं॑ द॒शधा च॑रन्तम् ।
अन्तः॑ समु॒द्रे मन॑सा च॒रन्तम् । ब्रह्मा॑ऽन्वविन्दद् द॒शहो॑तारमर्णे॑ ।
अन्तः॑ प्रविष्टः॑ शा॒स्ता जना॑नाम् । ऐ॒कः सन्ब॑हु॒धा वि॑चारः ।
शत॑श् शु॒क्राणि यत्रै॑कं भवन्ति । सर्वे॑ वे॒दा यत्रै॑कं भवन्ति ।
सर्वे॑ हो॒तारो यत्रै॑कं भवन्ति । स मान॑सीन आ॒त्मा
जना॑नाम् । 20 (10)

T.A.3.11.2

अन्तः॑ प्रविष्टः॑ शा॒स्ता जना॑नां॒ सर्वा॑त्मा । सर्वाः॑ प्र॒जा यत्रै॑कं
भवन्ति । चतुर्॑हो॒तारो यत्र॑ सम्प॒दं गच्छ॑न्ति दे॒वैः ।
स मान॑सीन आ॒त्मा जना॑नाम् । ब्रह्मै॑न्द्रमग्निं॑ जग॒तः प्रति॑ष्ठाम् ।
दिव॑ आ॒त्मानं॑ सवि॒तारं बृ॒हस्प॑तिम् । चतुर्॑हो॒तारं
प्रदि॑शोऽनु॒ क्लृ॑प्तम् । वा॒चो वी॒र्यं तप॑साऽन्वविन्दत् । अन्तः॑ प्रविष्टं॑
कर्त॑रमे॒तम् । त्वष्टा॑रं॒ रूपा॑णि वि॒कुर्व॑न्तं वि॒पश्चि॑म् । 21 (10)

T.A.3.11.3

अ॒मृत॑स्य प्रा॒णं य॑ज्ञमे॒तम् । चतु॑र्हो॒तृणा॑मा॒त्मानं॑ क॒वयो॑ निचि॒क्युः ।
अ॒न्तः प्र॑विष्टं क॒र्तार॑मे॒तम् । दे॒वानां॑ ब॒न्धु नि॒हितं॑ गुहा॒सु ।
अ॒मृते॑न क्लृ॒प्तं य॑ज्ञमे॒तम् । चतु॑र्हो॒तृणा॑मा॒त्मानं॑ क॒वयो॑ निचि॒क्युः ।
श॒तं नि॒युतः॑ परि॒वेद॑ वि॒श्वा वि॒श्ववारः॑ । वि॒श्वमि॒दं वृ॑णाति । इन्द्र॑स्या॒त्मा
नि॒हितः॑ पञ्च॒होता॑ । अ॒मृतं॑ दे॒वाना॑मा॒युः प्र॒जाना॑म् । 22 (10)

T.A.3.11.4

इन्द्र॑ꣳ रा॒जानꣳ स॒वितार॑मे॒तम् । वा॒योरा॑त्मानं क॒वयो॑ निचि॒क्युः ।
रश्मि॑ꣳ रश्मी॒नां मध्ये॑ तप॒न्तम् । ऋ॒तस्य॑ पदे क॒वयो॑ निपा॒न्ति ॥
य आ॑ण्डको॒शो भु॒वनं॑ बि॒भर्ति॑ । अ॒निर्भि॑ण्णः सन्न॒थ लो॒कान् वि॒चष्टे॑ ॥
यस्या॑ण्डको॒शꣳ शु॒ष्ममा॒हुः प्रा॒णमु॒ल्बम् ॥ तेन॑ क्लृ॒प्तोऽमृ॑ते॒नाह॑मस्मि ।
सु॒वर्णं॑ को॒शꣳ रज॑सा॒ परी॑वृतम् । दे॒वानां॑ वसु॒धानीं॑
वि॒राज॑म् । 23 (10)

T.A.3.11.5

अ॒मृत॑स्य पू॒र्णान्ता॑मु॒ क॒लां वि॑चक्षते । पाद॑ षड्ढो॑तुर्न किला॑वि वि॒थ्से ।
येन॑र्तवः पञ्च॑धोत क्लृ॒प्ताः । उ॒त वा षड्॑धा मन॒सोत॑ क्लृ॒प्ताः ।
त॑ षड्ढो॑तारमृ॒तुभिः॑ कल्प॑मानम् । ऋ॒तस्य॑ पदे॒ कवयो॑ निपा॑न्ति ।
अ॒न्तः प्र॑विष्टं क॒र्तार॑मे॒तम् । अ॒न्तश्च॑न्द्रम॒सि मन॑सा चर॒न्तम् ।
स॒हैव स॑न्तं न वि॒जान॑न्ति दे॒वाः ।
इन्द्र॑स्या॒त्मानं॑ श॒तधा॑ चर॒न्तम् । 24 (10)

T.A.3.11.6

इन्द्रो॑ राजा जग॑तो य ई॒शो॑ । स॒प्तहो॑ता स॒प्तधा॑ वि॒क्लृप्तः॑ ।
प॑रेण त॒न्तुं परि॑षिच्यमानम् । अ॒न्तरा॑दित्ये॒ मनसा॑ चर॒न्तम् । दे॒वानां॑
हृ॒दयं॑ ब्र॒ह्माऽन्व॑विन्दत् । ब्र॒ह्मैतद्ब्र॑ह्मण उज्ज॑भार । अ॒र्कश्च॑ श्रो॒तन्तं॑
स॒रिर॑स्य म॒ध्ये॑ । आ यस्मि॑न्त्स॒प्त प॑रेवः । मे॒हन्ति॑ बहु॒लाऽ
श्रि॒यम् । ब॒ह्वश्चा॑मिन्द्र॒ गोम॑तीम् । 25 (10)

T.A.3.11.7

अच्युतां बहुला७ श्रियम् । स हरिर्वसुवित्तमः । पेरुरिन्द्राय पिन्वते ।
बह्वश्रामिन्द्र गोमतीम् । अच्युतां बहुला७ श्रियम् । मह्यमिन्द्रो
नियच्छतु । शत७ शता अस्य युक्ता हरीणाम् । अर्वाडा यातु वसुभी
रश्मिरिन्द्रः । प्रम७हमाणो बहुला७ श्रियम् । रश्मिरिन्द्रः सविता
मे नियच्छतु । 26 (10)

T.A.3.11.8

घृतं तेजो मधुमदिन्द्रियम् । मय्ययमग्निर्दधातु । हरिः पतङ्गः पटरी
सुपर्णः । दिविक्षयो नभसा य ऐति । स न इन्द्रः कामवरं ददातु ।
पञ्चारं चक्रं परिवर्तते पृथु । हिरण्यज्योतिः सरिरस्य मद्ध्ये ।
अजस्रं ज्योतिर्नभसा सर्पदेति । स न इन्द्रः कामवरं ददातु ।
सप्त युञ्जन्ति रथमेकचक्रम् । 27 (10)

T.A.3.11.9

एको अश्वो वहति सप्तनामा । त्रिनाभि चक्रमजरमनर्वम् । येनेमा
विश्वा भुवनानि तस्थुः । भद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रे । तपो दीक्षामृषयः

सुव॒र्विदः॑ । ततः॑ क्ष॒त्रं ब॒लमो॒जश्च॑ जा॒तम् । तद॒स्मै दे॒वा अ॒भि सं
नम॑न्तु । श्वे॒तꣳ र॒श्मिं बो॑भु॒ज्यमा॑नम् । अ॒पां ने॒तारं॑ भुव॒नस्य॑ गो॒पाम् ।
इन्द्रं॑ निचि॒क्युः पर॑मे व्यो॒मन् । 28 (10)

T.A.3.11.10

रोहि॑णीः पि॒ङ्गला॑ ऐ॒करू॑पाः । क्षर॑न्तीः पि॒ङ्गला॑ ऐ॒करू॑पाः ।
शतꣳ स॒हस्रा॑णि प्र॒युता॑नि ना॒व्याना॑म् । अ॒यं य॑श्चे॒तो र॒श्मिः ।
परि॑ स॒र्वमि॒दं जग॑त् । प्र॒जां प॒शून् ध॑नानि । अ॒स्माकं॑ द॒दातु॑ ।
श्चे॒तो र॒श्मिः परि॑ स॒र्वं ब॑भूव । सुव॒न्मह्यं॑ प॒शून् वि॒श्वरू॑पान् ।
प॒तङ्ग॑म॒क्तम॑सुर॒स्य मा॑यया ॥ 29 (10)

T.A.3.11.11

हृ॒दा प॑श्यन्ति॒ मन॑सा मनी॒षिणः॑ । स॒मुद्रे॑ अ॒न्तः क॑वयो॒ विच॑क्षते ।
मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति वे॒धसः॑ । प॒तङ्गो॑ वाचं॒ मन॑सा बिभ॒र्ति ।
तां ग॑न्धर्वो॒ऽवद॑द् गर्भे॒ अन्तः॑ । तां द्यो॑त॒मानाꣳ स्व॑र्यं मनी॒षाम् ।
ऋ॒तस्य॑ प॒दे क॑वयो नि॒पान्ति॑ ॥ ये ग्रा॑म्याः प॒शवो॑ वि॒श्वरू॑पाः ।

वि॒रूपाः स॒न्तो बहु॒धैक॑रूपाः । अ॒ग्निस्ता॑ अ॒ग्रे
प्रमु॑मोक्तु दे॒वः । 30 (10)

T.A.3.11.12

प्रजा॑पतिः प्र॒जया॑ सम्॒विदानः॑ । वी॒त७ स्तु॑केस्तु॒के । यु॒वम॑स्मासु
निय॑च्छतम् । प्र॒प्र य॑ज्ञपतिं॒ तिर । ये॒ ग्राम्याः॑ प॒शवो॑ विश्व॒रूपाः ।
वि॒रूपाः स॒न्तो बहु॒धैक॑रूपाः । तेषा॑ स॒प्ताना॑मिह रन्तिरस्तु ।
राय॑स्पोषाय सु॒प्रजा॑स्त्वाय सु॒वीर्या॑य । य आ॒रण्याः॑ प॒शवो॑
विश्व॒रूपाः । वि॒रूपाः स॒न्तो बहु॒धैक॑रूपाः ( ) । 31 (10)

T.A.3.11.13

वा॒युस्ता॑ अ॒ग्रे प्रमु॑मोक्तु दे॒वः । प्रजा॑पतिः प्र॒जया॑ सम्॒विदानः॑ ।
इ॒डा॒यै सृ॒प्तं घृ॒तव॑च्चराचरम् । दे॒वा अ॒न्ववि॑न्दन्गुहा हितम् ।
य आ॒रण्याः॑ प॒शवो॑ विश्व॒रूपाः । वि॒रूपाः स॒न्तो बहु॒धैक॑रूपाः ।
तेषा॑ स॒प्ताना॑मिह रन्तिरस्तु । राय॑स्पोषाय सु॒प्रजा॑स्त्वाय
सु॒वीर्या॑य । 32 (8)

(आ॒त्मा ज॒नानां॑ – वि॒कुर्व॑न्तं वि॒पश्चिं॑ – प्र॒जानां॑ – व॒सुधा॑नी॑

विराजं – चरन्तं – गोमतीं – मे नियच्छ – त्वेकचक्रं – व्योमन्
– मायया – देव – एकरूपा – +अष्टौ च) (A11)

3.1.12 अनुवाकं – 12

T.A.3.12.1

सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्रपात् । स भूमिं विश्वतो
वृत्वा । अत्यतिष्ठद्-दशाङ्गुलम् । पुरुष ऐवेदꣳ सर्वम् ।
यद्-भूतं यच्च भव्यम् । उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नेनातिरोहति ।
एतावानस्य महिमा । अतो ज्यायाꣳश्च पूरुषः । 33 (10)

T.A.3.12.2

पादोऽस्य विश्वा भूतानि । त्रिपादस्यामृतं दिवि । त्रिपादूर्ध्व उदैत्पुरुषः ।
पादोऽस्येहाभवात् पुनः । ततो विष्वङ् व्यक्रामत् । साशनानशने
अभि । तस्माद् विराडजायत । विराजो अधि पूरुषः ।
स जातो अत्यरिच्यत । पश्चाद् भूमिमथो पुरः । 34 (10)

T.A.3.12.3

यत्पुरुषेण हविषा । देवा यज्ञमतन्वत । वसन्तो अस्यासीदाज्यम् ।
ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः । सप्तास्यासन् परिधयः । त्रिः सप्त समिधः

कृ॒ताः । दे॒वा यद्-य॒ज्ञं त॒न्वा॒नाः । अब॒ध्नन् पु॒रुषं प॒शुम् ।

तं य॒ज्ञं ब॒र्हिषि प्रौ॒क्षन् । पु॒रुषं जा॒तम॒ग्रतः । 35 (10)

T.A.3.12.4

तेन॑ दे॒वा अ॒यज॑न्त । सा॒ध्या ऋ॒षयश्च॑ ये । तस्मा॑द् य॒ज्ञाथ् स॒र्वहु॑तः ।

सम्भृ॑तं पृष॒दाज्य॑म् । प॒शूँस्ताँश्च॑क्रे वा॒यव्या॑न् । आ॒रण्या॑न् ग्रा॒म्याश्च॑

ये । तस्मा॑द् य॒ज्ञाथ् स॒र्वहु॑तः । ऋ॒चः सा॒मानि ज॒ज्ञिरे॑ ।

छन्दाँ॑सि ज॒ज्ञिरे॑ तस्मा॑त् । य॒जु-स्तस्मा॑दजायत । 36 (10)

T.A.3.12.5

तस्मा॑दश्वा॑ अजायन्त । ये के॑ चो॒भया॑दतः । गा॒वो ह ज॒ज्ञिरे॑ तस्मा॑त् ।

तस्मा॑ ज्जा॒ता अजा॑वयः । यत् पु॒रुषं व्य॑दधुः । क॒ति॒धा व्य॑कल्पयन् ।

मुखं॑ कि॒मस्य॑ कौ बा॒हू । का॒वूरू पा॑दावुच्येते ।

ब्रा॒ह्म॒णोऽस्य॑ मुखमासीत् । बा॒हू रा॒जन्यः॑ कृतः । 37 (10)

T.A.3.12.6

ऊ॒रू तद॑स्य यद्-वै॒श्यः । प॒द्भ्याँ शू॒द्रो अजा॑यत । च॒न्द्र॒मा मन॑सो

जा॒तः । चक्षोः॑ सू॒र्यो अजा॑यत । मु॒खादि॒न्द्रश्चा॒ग्निश्च॑ । प्रा॒णाद्

वा॒युरजा॑यत । ना॒भ्या आ॑सीदन्तरिक्षम् । शी॒र्ष्णो द्यौः॑ समवर्तत ।
पद्भ्यां॑ भूमि॒र् दिशः॑ श्रोत्रात् । तथा॑ लो॒का अ॑कल्पयन् । 38 (10)

T.A.3.12.7

वे॒दाहमे॑तं पु॒रुषं॑ म॒हान्त॑म् । आ॒दि॒त्यव॑र्णं तम॒सस्तु॑ पा॒रे ।
सर्वा॑णि रूपा॒णि वि॑चित्य धी॒रः । ना॒मानि॑ कृ॒त्वाऽभि॑वदन् यदास्ते॑ ।
धा॒ता पु॒रस्ता॑द्यमु॒दाज॑हार । श॒क्रः प्र॑विद्वान् प्रदिशश्चत॒स्रः ।
तमे॒वं वि॑द्वानमृत इ॒ह भ॑वति । नान्यः पन्था॑ अयनाय विद्यते ।
यज्ञे॑न य॒ज्ञम॑यजन्त दे॒वाः । तानि॑ धर्मा॒णि प्र॑थमान्यासन् ( ) ।
ते ह॑ नाकं म॒हिमा॑नः सचन्ते । यत्र॑ पूर्वे सा॒ध्याः
सन्ति॑ दे॒वाः । 39 (12) (पु॒रुषः॑ – पु॒रो – ऽग्र॑तो – ऽजा॑यत –
कृ॒तो – ऽक॑ल्पयन् – ना॒सन् द्वे च॑) (A12)

Special Korvai

(ज्या॒यान॑धि पू॒रुषः॑) (अ॒न्यत्र॑ पु॒रुषः॑)

3.1.13 अनुवाकं – 13

T.A.3.13.1

अ॒द्भ्यः॑ सम्भू॒तः पृ॑थि॒व्यै रसा॑च्च । वि॒श्वक॑र्मणः॒ सम॑वर्तताधि ।

तैत्तिरीय आरण्यकं— चातुर्होत्रचयनम् –(TA 3)

तस्य॑ त्वष्टा॑ वि॒दधद्-रूप॑मेति । तत् पुरु॑षस्य वि॒श्वमा॑जानमग्रे ।
वे॒दाह॑मेतं पु॒रुषं॑ म॒हान्त॑म् । आ॒दि॒त्यव॑र्णं तम॒सः पर॑स्तात् । तमे॒वं
वि॒द्वान॑मृत इ॒ह भ॑वति । नान्यः पन्था॑ वि॒द्यतेऽय॑नाय । प्र॒जाप॑तिश्चरति
ग॒र्भे अ॒न्तः । अ॒जाय॑मानो बहु॒धा वि॑जायते । 40 (10)

T.A.3.13.2

तस्य॑ धीराः॒ परि॑जानन्ति योनि॑म् । मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति वे॒धसः॑ ।
यो दे॒वेभ्य॑ आ॒तप॑ति । यो दे॒वानां॑ पु॒रोहि॑तः । पूर्॒वो यो दे॒वेभ्यो॑ जा॒तः ।
नमो॑ रु॒चाय॑ ब्रा॒ह्मये॑ । रुचं॑ ब्रा॒ह्मं ज॑नयन्तः । दे॒वा अग्रे॑ तदब्रुवन् ।
यस्त्वै॒वं ब्रा॑ह्म॒णो वि॒द्यात् । तस्य॑ दे॒वा अस॑न्वशे ( ) । ह्रीश्च॑ ते
लक्ष्मी॑श्च पत्न्यौ । अ॒होरा॑त्रे पा॒र्श्वे । नक्ष॑त्राणि रू॒पम् । अ॒श्विनौ
व्या॒त्तम् । इष्टं॑ म॒निषा॑ण । अ॒मुं म॒निषा॑ण । सर्वं॑ म॒निषा॑ण । 41 (17)

(जा॒यते॑ – व॒शो स॑प्त च) (A13)

3.1.14 अनुवाकं – 14

T.A.3.14.1

भ॒र्ता सन् भ्रि॒यमा॑णो बि॒भर्ति॑ । ए॒को दे॒वो बहु॑धा नि॒विष्टः॑ । य॒दा भा॒रं
तन्द्र॑यते स भर्तु॑म् । नि॒धाय॑ भा॒रं पुन॑रस्तमेति । तमे॒व मृ॒त्युम॑मृतं
तमा॑हुः । तं भर्त॑रं तमु॒ गोप्ता॑रमाहुः । स भृ॒तो भ्रि॒यमा॑णो बि॒भर्ति॑ ।
य ए॒नं वैद॑ स॒त्येन॑ भर्तु॑म् । स॒द्यो जा॑तमु॒त जहा॑त्येषः ।

उ॒तो ज॑रन्तं न जहा॑त्येकम् । 42 (10)

T.A.3.14.2

उ॒तो ब॒हूने॑कम॒हर्ज॑हार । अ॒तन्द्रो॑ दे॒वः स॒दमे॑व प्रा॒र्थः । य॒स्तद्वे॑द य॒त
आ॒बभू॑व । स॒न्धां च॑ या॒ꣳ स॒न्दधे॑ ब्र॒ह्मणै॑षः । र॒मते॑ तस्मि॒न्नुत॑ जी॒र्णे
श॒याने॑ । नैनं॑ जहा॑त्यह॒स्सु पू॒र्व्येषु॑ । त्वा॒मापो॑ अ॒नु सर्वा॑श्चरन्ति
जा॒नतीः॑ । व॒थ्सं प॑यसा पु॒नानाः॑ । त्वम॒ग्निꣳ ह॒व्यवा॑हꣳ स॒मिन्त्स॑ ।

त्वं भ॒र्ता मा॑तरि॒श्वा प्र॑जाना॒म् । 43 (10)

T.A.3.14.3

त्वं य॒ज्ञस्त्व॑मु॒ वेवा॑सि सोमः । तव॑ दे॒वा ह॒वमा॑यन्ति सर्वे ।
त्वमे॒कोऽसि॑ ब॒हूनु॑प्रविष्टः । नम॑स्ते अस्तु सु॒हवो॑ म ए॒धि ।

तैत्तिरीय आरण्यकं— चातुर्होत्रचयनम् –(TA 3)

नमो॑ वाम॑स्तु शृणु॑त॒ ह॒वं मे॑ । प्रा॒णापा॑नावजि॒र॒ सं॒चर॑न्तौ । ह॒वामि॑
वां ब्र॒ह्म॑णा तूर्त॑मेतम् । यो मां द्वेष्टि॑ तं जहि॑ तं यु॒वाना॑ । प्रा॒णापा॑नौ
सम्वि॑दानौ जहितम् । अ॒मुष्या॑सुना॒ मा संग॑साथां ( ) । 44 (10)

T.A.3.14.4

तं मे॑ दे॒वा ब्र॒ह्म॑णा सम्वि॑दानौ । वधा॑य दत्तं तमह॑ ह॒नामि॑ ।
अस॑ज्ज॒जान॑ सत आब॑भूव । यं यं॑ ज॒जान॑ स उ गो॑पो अस्य ।
यदा॑ भा॒रं तन्द्र॑यते स भर्तु॑म् । परा॑स्य भा॒रं पुन॑रस्तमेति ।
तद्वै त्वं प्रा॑णो अ॒भवः॑ । म॒हान्भो॑गः प्र॒जाप॑तेः । भुजः॑ करिष्यमाणः ।
यद्दे॒वान्प्रा॑णयो नव ( ) । 45 (10)

(एकं॑ – प्र॒जानां॑ – ग॒साथां॑ – नव॑) (A14)

3.1.15 अनुवाकं – 15

T.A.3.15.1

हरि॑ ह॒रन्त॑मनु॒यन्ति॑ दे॒वाः । वि॒श्वस्ये॑शानं वृष॑भं म॒तीना॑म् ।
ब्र॒ह्म स॒रूप॑मनु मे॒दमा॑गात् । अ॒यनं॑ मा वि॒वधी॑र् वि॒क्रम॑स्व ।
माच्छि॑दो मृ॒त्यो मा व॑धीः । मा मे॑ बलं वि॒वृहो॑ मा प्रमो॑षीः ।

प्र॒जां मा॒ मे॒ री॒रिष॒ आयु॒रुग्र॑ । नृ॒चक्ष॑सं त्वा ह॒विषा॑ वि॒धेम॑ ।

सद्य॑श्च॒कमा॑नाय । प्र॒वे॒पाना॑य मृ॒त्यवे॑ ॥ 46 (10)

T.A.3.15.2

प्रा॒स्मा आ॒शा अ॒शृण्व॑न् । का॒मे॒ना॒ज॒न॒यन् पु॒नः । का॒मे॒न मे॒ काम॑
आ॒गात् । हृ॒द॒याद्बृ॒ह॒द॒यं मृ॒त्योः । य॒दमी॑षाम॒दः प्रि॒यम् ।

त॒दैतू॑प॒ माम॑भि । परं॑ मृ॒त्यो अनु॑ प॒रेहि॑ प॒न्था॑म् ।

य॒स्ते स्व॑ इ॒तरो॑ दे॒व॒या॒नात् । चक्षु॑ष्म॒ते शृ॑ण्व॒ते ते॑ ब्र॒वीमि॑ । मा नः॑

प्र॒जाꣳ री॒रिषो॑ मो॒त वी॒रान् ( ) । प्र॒ पू॒र्व्यं म॒न॒सा व॒न्द॒मानः॑ ।

ना॒ध॒मा॒नो वृ॑ष॒भं च॒र्ष॒णी॒नाम् । यः प्र॒जा॒ना॒मे॒क॒रा॒ण्मा॒नु॒षी॒णाम् ।

मृ॒त्युं य॑जे॒ प्रथ॑म॒जामृ॑त॒स्य । 47 (14) (मृ॒त्यवे॑ – वी॒राꣳश्च॒त्वारि॑ च)
(A15)

3.1.16 अनुवाकं – 16

T.A.3.16.1

तर॑णिर् वि॒श्वद॑र्श॒तो ज्यो॑तिष्कृ॒द॒सि सूर्य॑ । वि॒श्वमा॑भा॒सि रो॑च॒नम् ।

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒तोऽसि॑ सूर्या॒य त्वा॒ भ्राज॑स्व॒त ए॒ष ते॒ योनिः॑ सूर्या॒य

त्वा॒ भ्राज॑स्व॒ते । 48 (3)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A16)

3.1.17 अनुवाकं – 17

T.A.3.17.1

आ॒ प्या॒यस्व॑ म॒दि॒न्त॒म॒ सो॒म॒ वि॒श्वा॒भि॒रू॒ति॒भिः॑ ।

भ॒वा॒ नः॑ स॒प्र॒थ॒स्त॒मः॑ । 49 (2)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A17)

3.1.18 अनुवाकं – 18

T.A.3.18.1

ई॒यु॒ष्टे॒ ये॒ पू॒र्व॒त॒रा॒म॒प॒श्य॒न् व्यु॒च्छ॒न्ती॑मु॒ष॒सं॒ म॒र्त्या॑सः । अ॒स्मा॒भि॒रू॒
नु॒ प्र॒ति॒च॒क्ष्या॑ऽभू॒दो॒ ते॒ य॒न्ति॒ ये॒ अ॒प॒री॒षु॒ प॒श्या॑न् । 50 (2)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A18)

3.1.19 अनुवाकं – 19

T.A.3.19.1

ज्यो॒ति॒ष्म॒तीं॑ त्वा सा॒दया॑मि ज्यो॒ति॒ष्कृ॒तं॑ त्वा सा॒दया॑मि ज्यो॒ति॒र्वि॒दं॑
त्वा सा॒दया॑मि भा॒स्व॒तीं॑ त्वा सा॒दया॑मि ज्व॒ल॒न्तीं॑ त्वा सा॒दया॑मि
म॒ल्म॒ला॒भ॒व॒न्तीं॑ त्वा सा॒दया॑मि दी॒प्य॒मा॒नां॑ त्वा सा॒दया॑मि रो॒च॒मा॒नां॑
त्वा सा॒दया॑म्य॒ज॒स्रां॑ त्वा सा॒दया॑मि बृ॒ह॒ज्ज्यो॒ति॒षं॑ त्वा सा॒दया॑मि

बोधयन्तीं त्वा सादयामि जाग्रतीं त्वा सादयामि । 51 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A19)

3.1.20 अनुवाकं – 20

T.A.3.20.1

प्रयासाय स्वाहाऽऽयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा सम्यासाय
स्वाहोद्यासाय स्वाहाऽवयासाय स्वाहा शुचे स्वाहा शेकाय स्वाहा
तप्यत्वै स्वाहा तपते स्वाहा ब्रह्महत्यायै स्वाहा सर्वस्मै

स्वाहा ॥
स्वाहा । 52 (1) (No Korvai for this Anuvaakam) (A20)

3.1.21 अनुवाकं – 21

T.A.3.21.1

चित् सन्तानेन भयक्ना रुद्रं तनिम्ना पशुपतिं स्थूलहृदयेनाग्निं
हृदयेन रुद्रं लोहितेन शर्वं मतस्नाभ्यां महादेवमन्तः पार्श्वेनौषिष्ठहनं
शिङ्गीनिकोश्याभ्याम् ॥
। 53 (1)

(No Korvai for this Anuvaakam) (A21)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 21 Anuvaakams :-

(चित्तिः – पृथि – व्यग्निः – सूर्यं ते चक्षुर् – महाहविर्. होता –
वाग्धोता – ब्राह्मण एकहोता – ऽग्निर्यजुर्भिः – सेनेन्द्रस्य –

तैत्तिरीय आरण्यकं— चातुर्होत्रचयनम् –(TA 3)

दे॒वस्य॑ – सु॒वर्णं॑ घ॒र्म॒ – स॒हस्र॑शी॒र्षा – ऽद्भ्यो॑ – भ॒र्ता –
हरिं॑ – तर॒णि – रा॒प्याय॑ – स्वो॒युष्टे॑ ये – ज्योति॑ष्मतीं –
प्रया॑साय – चि॒त्त मे॑कवि॒ंशतिः॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(चि॒त्ति – र॒ग्निर्य॑जु॒र्भि – र॒न्तः प्र॑विष्टः – प्र॒जाप॑ति – स्तस्य॑ धी॒रा
– ज्योति॑ष्मतीं त्रि॒पञ्चा॑शत्)

First and Last Padam in TA, 3rd Prapaatakam :-

(चि॒त्तिः – शि॒ङ्गी॒निको॑श्या॒भ्यां)

हरिः॑ ओम् ।

। कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे आरण्यके तृतीयः प्रपाठकः

समाप्तः ।

तैत्तिरीय आरण्यके तृतीयः प्रपाठकः – (TA 3)

Details of Dasini & Vaakyams for – Prapaatakam 3 – TA 3

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	15
Anuvakam 2	1	10
Anuvakam 3	1	8
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	13
Anuvakam 6	1	9
Anuvakam 7	4	40
Anuvakam 8	2	21
Anuvakam 9	2	26
Anuvakam 10	5	49
Anuvakam 11	13	128
Anuvakam 12	7	72
Anuvakam 13	2	27
Anuvakam 14	4	40
Anuvakam 15	2	24
Anuvakam 16	1	3
Anuvakam 17	1	2
Anuvakam 18	1	2
Anuvakam 19	1	1
Anuvakam 20	1	1
Anuvakam 21	1	1
Total →	53	501

Total as per grantha books Anuvaakam 21	53	Not given
---	----	-----------

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके प्रथमः प्रपाठकः

4.1 चतुर्थः प्रपाठकः – पितृमेधमन्त्राः

4.1.1 अनुवाकम् – 1

T.A.4.1.1

प॒रेयु॒वा॒ꣳस॒म् प्र॒वतो॑ म॒हीर॒नु बहु॑भ्यः पन्था॑मनपस्प॑शानम् ।
वैव॒स्वत॒ꣳ स॒ङ्ग॒मन॑म् जना॑नाम् य॒मꣳ राजा॑नꣳ ह॒विषा॑ दुवस्यत ।
इ॒दम् त्वा॑ वस्त्र॑म् प्रथ॑मं न्वाग॑न्नपै॒तदू॒ह यदि॑हाबि॒भः पु॒रा ।
इ॒ष्टापूर्त॑मनु संप॑श्य दक्षि॑णाम् य॒था ते॑ दत्त॑म् बहु॑धा वि ब॒न्धुषु॑ ।
इ॒मौ यु॑नज्मि ते व॒ह्नी अ॑सुनी॒थाय॑ वोढ॒वे । या॒भ्याम् य॒मस्य॑ सा॒दनꣳ
सु॒कृता॑म् चापि॑ गच्छ॑तात् । पू॒षा त्वे॒तश्च॑यावयतु॑ प्रवि॒द्वा-न॑नष्टप॒शुर्-
भुव॑नस्य गो॒पाः । स त्वै॒तेभ्यः॑ परि॑ददात् पितृ॑भ्योऽग्नि॑र्दे॒वेभ्यः॑
सु॒विद॑त्रे॒भ्यः । पू॒षेमा॑ आ॒शा अनु॑वेद॒ सर्वाः॑ सो अ॒स्माꣳ अ॒भय॑तमे॒न
नेष॑त् । स्व॒स्ति॒दा अ॒घृणिः॑ सर्व॑वी॒रो-ऽप्र॑युच्छन्पु॒र ए॒तु प्रवि॑द्वान् । 1 (10)

T.A.4.1.2

आयु॑र्-वि॒श्वायुः॑ परि॑पासति त्वा पू॒षा त्वा॑ पातु॑ प्रप॑थे पु॒रस्ता॑त् ।

यत्रा॒सते॒ सु॒कृ॒तो॒ यत्र॒ ते॒ ययु॒स्तत्र॒ त्वा दे॒वः स॒वि॒ता द॒धातु॑ । भुव॒नस्य॑
 पत॒ इद॑ꣳ ह॒विः । अ॒ग्नये॑ र॒यिम॑ते स्वाहा । पु॒रुष॑स्य स॒याव॑र्यपे॒दघा॑नि
 मृ॒ज्महे॑ । यथा॑ नो॒ अत्र॑ ना॒परः पु॒रा ज॒रस॑ आयति । पु॒रुष॑स्य
 स॒याव॑रि वि ते॒ प्रा॒णम॑सि स्रसम् । शरी॑रेण म॒हीमि॑हि स्व॒धये॑हि
 पि॒तृनु॑प प्र॒जया॑ऽस्मानिहाव॒ह । मैव॑म् मा॒ꣳस्ता प्रि॑येऽहम् दे॒वी स॒ती
 पि॒तृलो॑कम् यदै॒षि । वि॒श्ववा॑रा न॒भसा॑ सम्॒व्यय॑न्त्यु॒भौ नो॑ लो॒कौ
 पय॑साऽभ्याववृथ्स्व । 2 (10)

T.A.4.1.3

इ॒यम् ना॒री प॒तिलो॑कम् वृ॒णाना॑ निप॒द्यत॑ उप॒ त्वा म॑र्त्य प्रे॒तम् । वि॒श्वम्
 पु॒राण॑मनु॒ पाल॑यन्ती तस्यै॒ प्र॒जाम् द्र॑विणम् चे॒ह धे॑हि । उ॒दी॒र्ष्व ना॒र्य
 भि जी॒वलो॑कमि॒तासु॑मे॒तमु॑पशेष ए॒हि । ह॒स्तग्रा॑भस्य दि॒धिषो॑स्त्वमे॒तत्
 प॒त्युर्ज॑नि॒त्वम॑भि सं॒बभू॑व । सु॒वर्ण॑ꣳ ह॒स्तादा॑द॒दाना॑ मृ॒तस्य॑ श्रि॒यै
 ब्र॒ह्म॒णे ते॒जसे॑ ब॒लाय॑ । अ॒त्रैव॑ त्वमि॒ह व॑यꣳ सु॒शे॒वा
 वि॒श्वाः स्पृ॑धो॒ अभि॑मा॒तीर्ज॑येम । ध॒नुर् ह॒स्तादा॑द॒दाना॑ मृ॒तस्य॑ श्रि॒यै
 क्ष॒त्रायौ॑ज॒से ब॒लाय॑ । अ॒त्रैव॑ त्वमि॒ह व॑यꣳ सु॒शे॒वा वि॒श्वाः स्पृ॑धो

अ॒भि॒मा॒ती॒र्ज॒ये॒म । म॒णि॒ꣳ ह॒स्ता॒दा॒द॒दा॒ना मृ॒त॒स्य॒ श्रि॒यै वि॒शे पु॒ष्ट्यै
ब॒लाय॑ । अ॒त्रै॒व त्व॒मि॒ह व॒यꣳ सु॒शे॒वा वि॒श्वाः स्पृ॒धो
अ॒भि॒मा॒ती॒र्ज॒ये॒म । 3 (10)

T.A.4.1.4

इ॒मम॒ग्ने च॒म॒सम् मा वि॒जी॒ह्वरः॑ प्रि॒यो दे॒वाना॑मु॒त सो॒म्याना॑म् ।
ए॒ष यश्च॑म॒सो दे॒वपा॑नस्तस्मिन् दे॒वा अ॒मृता॑ मा॒दय॑न्ताम् । अ॒ग्नेर्व॒र्म
परि॑ गो॒भिर्व्य॑यस्व संप्रो॑र्णुष्व मे॒दसा॑ पी॒वसा॑ च । ने॒त्वा धृ॒ष्णुर्
ह॒रसा॑ ज॒र्ह॒षाणो॑ दध॒द्-वि॒धक्ष्य॑न्-पर्य॒ङ्ग्या॑तै । मै॒नम॒ग्ने वि॒दहो॑
माऽभि॑शो॒चो माऽस्य॑ त्वच॒म् चि॒क्षि॒पो मा शरी॑रम् । यदा॑ शृ॒तम् क॒रवो॑
जा॒तवे॒दोऽथे॑मे॒नम् प्र॑हिणुतात् पि॒तृभ्यः॑ । शृ॒तम् य॑दा क॒रसि॑
जा॒तवे॒दोऽथे॑मे॒नम् परि॑दत्तात् पि॒तृभ्यः॑ । यदा॑ गच्छा॒त्यसु॑नी॒तिमे॒ताम॑था
दे॒वाना॑म् व॒शनी॑र्भवाति । सूर्य॑म् ते चक्षु॑र्-गच्छ॒तु वा॒तमा॑त्मा द्याम्
च गच्छ॑ पृ॒थि॒वीम् च ध॑र्मणा । अ॒पो वा गच्छ॑ यदि तत्र ते
हि॒तमो॑ष॒धीषु॑ प्र॒ति॒ति॒ष्ठा शरी॑रैः ( ) । अ॒जो भा॒गस्त॑पसा॒ तम् त॑पस्व

तम् ते शोचिस्तपतु तम् ते अर्चिः । यास्ते शिवास्तनुवो
जातवेदस्ताभिर्-वहेम॑ सुकृताम् यत्र लोकाः । अयम् वै
त्वमस्मादधि त्वमेतदयम् वै तदस्य योनिरसि । वैश्वानरः पुत्रः पित्रे
लोककृ-ज्जातवेदो वहेम॑ सुकृताम् यत्र लोकाः । 4 (14)

(विद्वा-नभ्याववृथस्वा – भिमातीर्जयेम – शरीरैश्चत्वारि च) (A1)

4.1.2 अनुवाकम् – 2

T.A.4.2.1

य एतस्य पथो गोप्तारस्तेभ्यः स्वाहा य एतस्य पथो रक्षितारस्तेभ्यः
स्वाहा य एतस्य पथोऽभिरक्षितारस्तेभ्यः स्वाहाऽऽख्यात्रे
स्वाहाऽपाख्यात्रे स्वाहाऽभिलालपते स्वाहाऽपलालपते स्वाहाऽग्नये
कर्मकृते स्वाहा यमत्र नाधीमस्तस्मै स्वाहा । यस्त इद्धम् जभरथ्
सिष्विदानो मूर्धानम् वा ततपते त्वाया । दिवो विश्वस्मात् सीमघायत
उरुष्यः । अस्मात्त्वमधि जातोऽसि त्वदयम् जायताम् पुनः ।
अग्नये वैश्वानराय सुवर्गाय लोकाय स्वाहा । 5 (5)

(य एतस्य त्वत् पञ्च) (A2)

4.1.3 अनुवाकम् – 3

T.A.4.3.1

प्र॒ के॒तु॒ना॒ बृ॒ह॒ता॒ भा॒त्य॒ग्नि॒रा॒वि॒र्-वि॒श्वा॒नि॒ वृ॒ष॒भो॒ रौ॒र॒वी॒ति॒ ।
दि॒व॒श्चि॒द॒न्ता॒दु॒प॒ मा॒मु॒दा॒न॒ड॒पा॒मु॒प॒स्थे॒ म॒हि॒षो॒ व॒व॒र्ध॒ । इ॒द॒न्त॒ ए॒क॒म्॒ पर॒
ऊ॒त॒ ए॒क॒म्॒ तृ॒ती॒ये॒न॒ ज्यो॒ति॒षा॒ स॒म्वि॒श॒स्व॒ । स॒म्वे॒श॒न॒स्त॒नु॒वै
चा॒रु॒रे॒धि॒ प्रि॒यो॒ दे॒वा॒ना॒म्॒ पर॒मे॒ स॒ध॒स्थे॒ । ना॒के॒ सु॒पर्ण॑मु॒प॒ यत्
प॒त॒न्त॑ ह॒दा॒ वे॒न॒न्तो॒ अ॒भ्य॑चक्ष॒त॒ त्वा॒ । हि॒र॒ण्य॑पक्ष॒म्॒ व॒रु॑ण॒स्य॒ दू॒त॒म्
य॒म॒स्य॒ यो॒नौ॒ श॒कु॒न॒म्॒ भु॒र॒ण्यु॒म्॒ । अ॒ति॒द्र॒व॒ सा॒र॒मे॒यौ॒ श्वा॒नौ॒ च॒तु॒र॒क्षौ॒
श॒ब॒लौ॒ सा॒धु॒ना॒ प॒था॒ । अ॒था॒ पि॒तृ॒न्थ॑ सु॒वि॒द॒त्रा॑ अपी॒हि॒ य॒मे॒न॒
ये॒ स॒ध॒मा॒द॒म्॒ म॒द॒न्ति॒ । यौ॒ ते॒ श्वा॒नौ॒ य॒म॒ र॒क्षि॒ता॒रौ॒ च॒तु॒र॒क्षौ॒ प॒थि॒र॒क्षी॒
नृ॒च॒क्ष॒सा॒ । ता॒भ्या॑ र॒ज॒न् परि॑ दे॒ह्ये॒न॒ स्व॒स्ति॒ चा॒स्मा॒ अन॑मी॒व॒म्
च॒ धे॒हि॒ । 6 (10)

T.A.4.3.2

उ॒रु॒ण॒सा-व॒सु॒त॒पा-वु॒लु॒म्ब॒लौ य॒म॒स्य॑ दू॒तौ च॒र॒तौ व॒शा॒ ॐ अ॒नु ।
 ता॒व॒स्म॒भ्य॒म् दृ॒श॒ये सूर्या॑य पु॒न॒र्द॒त् ता॒व॒सु॒म॒द्ये॒ह भ॒द्र॒म् ।
 सो॒म ए॒के॒भ्यः॑ प॒व॒ते घृ॒त॒मे॒क उ॒पा॒स॒ते । ये॒भ्यो म॒धु प्र॒धा॒व॒ति
 ता॒ ॐ-श्रि॒दे॒वा॒पि॒गच्छ॑तात् । ये यु॒द्ध्य॑न्ते प्र॒ध॒ने॒षु शू॒रा॒सो ये त॒नु॒त्य॒जः ।
 ये वा स॒ह॒स्र॑दक्षिणास्ता॒ ॐ श्रि॒दे॒वा॒पि॒गच्छ॑तात् । त॒प॒सा ये
 अ॒ना॒धृ॒ष्या-स्त॒प॒सा ये सु॒व॒र्ग॒ताः । त॒पो ये च॒क्रि॒रे म॒ह॒त् ता॒ ॐ-
 श्रि॒दे॒वा॒पि॒गच्छ॑तात् । अ॒श्म॒न्व॒ती रे॒व॒तीः स॒ ॐ॒भ॒ध्व-मु॒त्ति॑ष्ठ॒त प्र॑त॒र॒ता
 स॒खा॒यः । अ॒त्रा ज॒हाम॑ ये अ॒स॒न्न॒शे॒वाः शि॒वान् व॒य॒म॒भि
 वा॒जा॒नु॒त्त॒रे॒म । 7 (10)

T.A.4.3.3

य॒द्वै दे॒व॒स्य॑ स॒वि॒तुः प॒वि॒त्र॒ ॐ स॒ह॒स्र॑धा॒र॒म् वि॒त॒त॒म॒न्त॒रि॒क्षे ।
 ये॒ना॒पु॒ना॒दि॒न्द्र॒म॒ना॒र्त-मा॒र्त्ये ते॒ना॒ह॒म् मा॒ ॐ स॒र्व॒त॒नु॒म् पु॒ना॒मि ।
 या रा॒ष्ट्रा॒त् प॒न्ना॒द॒प य॒न्ति॑ शा॒खा अ॒भि॒मृ॒ता नृ॒प॒ति॒मि॒च्छ॒मा॒नाः ।
 धा॒तु॒स्ताः स॒र्वाः प॒व॒ने॒न पू॒ताः प्र॒ज॒याऽस्मा॑न्-र॒य्या व॒र्च॒सा

स॒सृ॒जाथ । उ॒द्वय॑म् तम॒सस्परि॑ प॒श्यन्तो॑ ज्योति॒रुत्तर॑म् ।
 दे॒वम् दे॒वत्रा॑ सूर्य॒मग॑न्म ज्योति॒रुत्त॑मम् । धा॒ता पु॒नातु॑ सवि॒ता पु॒नातु॑ ।
 अ॒ग्नेस्ते॑जसा॒ सूर्य॑स्य॒ वर्च॑सा । 8 (8)

(धे॒ - ह्यु॑त्तरे॒ - मा॒ष्टौ च॑) (A3)

4.1.4 अनुवाकम् - 4

T.A.4.4.1

यम् ते॑ अ॒ग्निम॑म॒न्थाम॑ वृष॒भाये॑व प॒क्तवे॑ । इ॒मम् त॒ श॑म॒याम॑सि
 क्षी॒रेण॑ चो॒दके॑न च । यन्त्व॑म॒ग्ने स॑म॒दह॑स्त्वमु॒ निर्वा॑पया पुनः॑ ।
 क्वा॒म्बूर॑त्र जा॒यता॑म् पा॒कदू॒र्वा व्य॑ल्क॒शा । शी॒तिके॑ शी॒तिका॑वति
 ह्रा॒दुके॑ ह्रा॒दुका॑वति । म॒ण्डूक्या॑ सु॒सङ्ग॑मये॒म॒ स्व॒ग्नि॒ श॑मय ।
 श॒न्ते ध॑न्व॒न्या आपः॑ श॒मु ते॑ स॒न्त्वनू॑क्याः॑ । श॒म् ते॑ स॒मुद्रि॑या॒ आपः॑
 श॒मु ते॑ स॒न्तु॒ वर्ष्याः॑ । श॒म् ते॑ स्र॑व॒न्ती-स्त॑नुवे॒ श॒मु ते॑ स॒न्तु॒
 कू॒प्याः॑ । श॒म् ते॑ नी॒हारो॑ व॒र्षतु॑ श॒मु पृ॒ष्वाऽव॑शीयताम् । 9 (10)

T.A.4.4.2

अव॑ सृ॒ज पुन॑रग्ने॒ पितृ॑भ्यो॒ यस्त॑ आहु॒तश्चर॑ति स्व॒धाभिः॑ ।
 आयु॑र्वसान॒ उप॑ यातु॒ शोष॑ꣳ सङ्ग॑च्छताम् तनु॒वा जा॑तवेदः ।
 सङ्ग॑च्छस्व॒ पितृ॑भिः सꣳ स्व॒धाभिः॑ समि॒ष्टापूर्ते॑न॒ परमे॑ व्योमन् ।
 यत्र॑ भूम्यै॒ वृण॑से॒ तत्र॑ गच्छ॒ तत्र॑ त्वा दे॒वः स॒विता॑ दधातु ।
 यत्ते॑ कृ॒ष्णः श॒कुन॑ आ॒तुतो॑द पिपीलः॒ सर्प॑ उ॒त वा॑ श्वाप॒दः ।
 अ॒ग्निष्टद्-वि॒श्वादनृ॑णम् कृ॒णोतु॑ सोमश्च॒ यो ब्रा॒ह्मण॑मावि॒वेश॑ ।
 उत्ति॑ष्ठात-स्तनु॒वꣳ सम्भ॑रस्व मे॒ह गा॒त्रम॑वहा॒ मा शरी॑रम् । यत्र॑ भूम्यै॒
 वृण॑से॒ तत्र॑ गच्छ॒ तत्र॑ त्वा दे॒वः स॒विता॑ दधातु । इ॒दम् त॒ एकम्॑ पर॒
 ऊ॒त एकम्॑ तृ॒तीये॑न॒ ज्योति॑षा॒ सम्वि॑शस्व । सम्वि॑शन-स्तनु॒वै
 चारु॑रेधि॒ प्रियो॑ दे॒वाना॑म् परमे॒ सध॑स्थे ( ) । उत्ति॑ष्ठ प्रेहि॒ प्रद्र॑वौकः
 कृ॒णुष्व॑ परमे॒ व्योम॑न् । यमे॑न॒ त्वम् य॑म्या॒ सम्वि॑दानो॒त्-तम॑म्
 नाक॑मधि॒ रोहे॑मम् । "अ॒श्मन्व॑ती रे॒वतीर्{36}" "य॒द्वै दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑
 पवि॑त्रम्{37}" "या॒ राष्ट्रा॑त् प॒न्ना{38}" "दु॒द्वय॑म् तम॒सस्परि॑{39}"

"धा॒ता पु॒नातु{40}" । अ॒स्मा॒त्त्वम॑धि जा॒ताऽस्य॑यम् त्वद॑धिजायताम् ।

अ॒ग्नये॑ वै॒श्वान॑राय सु॒वर्गा॑य लो॒काय॑ स्वाहा ॥ 10 (15)

(अव॑शीयता॒ - स॒धस्थे॑ पञ्च॑ च) (A4)

4.1.5 अनुवाकम् - 5

T.A.4.5.1

आ॒यातु॑ दे॒वः सु॒मना॑भि-रू॒तिभिर्-य॒मो ह॒वेह॑ प्र॒यता॑भिरक्ता ।

आ॒सीद॑ता॒ सुप्र॑यतेह बर्हि॒ष्यूर्जा॑य जा॒त्यै म॑म श॒त्रुह॑त्यै ॥

य॒मे इ॒व य॑त॒माने॑ यदै॒तम् प्र॑वा॒मभ॑रन् मा॒नुषा॑ दे॒वय॑न्तः । आ॒सीद॑त॒

स्व॒मु लो॒कम् वि॑दाने स्वा॒सस्थे॑ भ॒वत॑मि॒न्दवे॑ नः । य॒माय॑ सोम॑

सु॒नुत॑ य॒माय॑ जुहु॒ता ह॑विः । य॒म ह॑ य॒ज्ञो ग॑च्छत्य॒ग्निदू॑तो

अ॒रङ्क॑तः । य॒माय॑ घृ॒तव॑द्धवि॒र्जुहो॑त प्र च तिष्ठ॑त ।

स नो॑ दे॒वेष्व॑य॒मद्-दी॒र्घमा॑युः प्र जी॒वसे॑ ॥ य॒माय॑ म॒धुम॑त्त॒मं रा॒ज्ञे

ह॒व्यम् जु॑होत॒न । इ॒दम् न॑म ऋ॒षिभ्यः॑ पूर्॒वजे॑भ्यः पूर्॒वेभ्यः॑

प॒थिकृ॑द्भ्यः । 11 (10)

T.A.4.5.2

योऽस्य कौष्ठ्य जगतः पार्थिवस्यैक इद्वशी । यमम् भङ्ग्यश्रवो गाय
यो राजाऽनपरोद्ध्यः । यमम् गाय भङ्ग्यश्रवो यो राजाऽनपरोद्ध्यः ।
येनापो नद्यो धन्वानि येन द्यौः पृथिवी दृढा । हिरण्यकक्ष्यान्-
थ्सुधुरान्. हिरण्याक्षा-नयश्शफान् । अश्वा-ननश्यतो दानम् यमो
राजाऽभितिष्ठति । यमो दाधार पृथिवीं यमो विश्वमिदम् जगत् ।
यमाय सर्वमित्त्रस्थे यत् प्राणद्-वायुरक्षितम् । यथा पञ्च यथा षड्
यथा पञ्च दशर्षयः । यमम् यो विद्याथ्स ब्रूयाद्यथैक
ऋषिर्विजानते । 12 (10)

T.A.4.5.3

त्रिकद्रुकेभिः पतति षडुर्वी-रेकमिद्-बृहत् । गायत्री त्रिष्टुच्छन्दाऽसि
सर्वा ता यम आहिता । अहरहर्नयमानो गामश्वम् पुरुषम् जगत् ।
वैवस्वतो न तृप्यति पञ्चभिर्मानवैर्यमः । वैवस्वते विविच्यन्ते यमे
राजनि ते जनाः । ये चेह सत्येनेच्छन्ते य उ चानृतवादिनः ।
ते राजन्निह विविच्यन्तेऽथा यन्ति त्वामुप ।

दे॒वाऽश्च॑ ये॒ नम॑स्यन्ति॒ ब्राह्म॑णाऽश्चाप॑चित्यति । यस्मिन् वृक्षे
सु॒पला॑शे दे॒वैः सं॒पिब॑ते॒ यमः॑ । अत्रा॑ नो वि॒श॒पतिः॑ पि॒ता पु॒राणा
अनु॑वे॒नति॑ ( ) । 13 (10)

(प॒थि॒कृद्भ्यो॑ – वि॒जान॑ते – ऽनु॑वे॒नति॑) (A5)

4.1.6 अनु॒वाकम् – 6

T.A.4.6.1

वै॒श्वान॑रे ह॒विरि॒दम् जु॑होमि सा॒हस्र॑-मु॒थ्सꣳ श॒तधा॑रमे॒तम् । तस्मि॑न्नेष
पि॒तरम् पि॒ताम॑हम् प्र॒पिता॑महम् बि॒भरत् पि॒न्वमा॑ने । द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द
पृ॒थि॒वीम॑नु द्यामि॒मञ्च॑ यो॒निम॑नु यश्च॑ पूर्॒वः । तृ॒तीयम् यो॒निम॑नु
सञ्च॑रन्तम् द्र॒प्सम् जु॑होम्यनु सप्त॑ हो॒त्राः । इ॒मꣳ स॒मुद्रꣳ
श॒तधा॑रमु॒थ्सम् व्य॑च्यमा॒नम् भु॒वन॑स्य म॒ध्ये । घृ॒तम् दु॒हाना॑मदि॒तिम्
जना॑याग्ने॒ मा हि॑ꣳसीः पर॑मे व्यो॒मन् । अपे॑त॒ वी॒त वि॑ च॒ सर्प॑तातो
येऽत्र॑ स्थ॒ पु॒राणा॑ ये च॒ नू॒तनाः॑ । अ॒हो॒भिर॑द्भि-र॒क्तुभि॑र्-व्य॒क्तम् य॑मो
द॒दा-त्व॑व॒सान॑मस्मै । स॒वि॒तै॒तानि॑ शरी॒राणि॑ पृ॒थिव्यै॑ मा॒तुरु॑पस्थ

आदधे । तेभिर्-युज्यन्ता-मघ्नियाः । 14 (10)

T.A.4.6.2

शुनम् वाहाः शुनम् नाराः शुनम् कृषतु लाङ्गलम् । शुनम् वरत्रा
बद्ध्यन्तां शुन-मष्टा-मुदिङ्गय शुनासीरा शुनमस्मासु धत्तम् ।
शुनासीराविमाम् वाचम् यद्-दिवि चक्रथुः पयः ।
तेनेमा-मुपसिञ्चतम् । सीते वन्दामहे त्वाऽर्वाची सुभगे भव ।
यथा नः सुभगा ससि यथा नः सुफला ससि । सवितैतानि शरीराणि
पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदधे । तेभिरदिते शम् भव ।
विमुच्यध्व-मघ्निया देवयाना अतारिष्म तमसस्पारमस्य ।
ज्योतिरापाम सुवरगन्म ( ) । 15 (10)

T.A.4.6.3

प्र वाता वान्ति पतयन्ति विद्युत उदोषधीर्जिहते पिन्वते सुवः ।
इरा विश्वस्मै भुवनाय जायते यत् पर्जन्यः पृथिवीं रेतसाऽवति ।
यथा यमाय हार्म्य-मवपन् पञ्चमानवाः । एवम् वपामि हार्म्यम्
यथाऽसाम जीवल्लोके भूरयः । चितः स्थ परिचित ऊर्ध्वचितः

श्रयध्वम् पितरो देवता । प्रजापतिर्वः सादयतु तया देवतया ।

"आ प्यायस्व{41}" "सम् ते{42}" । 16 (7)

(अ॒घ्निया - अ॒गन्म - +सप्त च) (A6)

4.1.7 अनुवाकम् - 7

T.A.4.7.1

उ॒त्ते त॒भ्नो॒मि पृ॒थि॒वीम् त्वत्प॒रीमम् लो॒कम् नि॒दध॒न्मो अ॒ह॒ ऽ रि॒षम् ।

ए॒ता॒ स्थू॒णाम् पि॒तरो॑ धा॒रय॑न्तु ते॒ऽत्रा य॒मः सा॒दना॑त्ते मि॒नोतु॑ ।

उप॑स॒र्प मा॒तरम् भू॒मिमे॒ता-मु॒रुव्य॑च॒सम् पृ॒थि॒वी॒ सु॒शे॒वाम् ।

ऊ॒र्णम्र॑दा यु॒वति॑र् दक्षि॒णाव॑त्येषा त्वा पा॒तु नि॒र्ऋ॑त्या उप॒स्थे ।

उ॒च्छ॒मञ्च॑स्व पृ॒थि॒वि मा वि॒बा॒धि॒थाः सू॒पाय॑ना॒ऽस्मै भ॒व सू॒पव॑ञ्च॒ना ।

मा॒ता पु॒त्रम् य॑था सि॒चा॒ऽभ्ये॑नम् भू॒मि वृ॑णु । उ॒च्छ॒मञ्च॑मा॒ना

पृ॒थि॒वी हि ति॑ष्ठसि स॒हस्र॑म॒मित॒ उप॒ हि श्र॑य॒न्ताम् । ते गृ॒हासो॑

मधु॑श्रु॒तो वि॒श्वाहा॑स्मै श॒रणाः॑ स॒न्त्वत्र॑ । ए॒णी॒र्धा॒ना ह॑रि॒णी॒रर्जु॑नीः

स॒न्तु धे॑नवः । ति॒लव॑त्स॒ ऊ॒र्ज॒मस्मै॑ दु॒हाना॑ वि॒श्वाहा॑

सन्त्वनपस्फुरन्तीः । 17 (10)

T.A.4.7.2

ए॒षा ते॑ य॒मसा॑दने॒ स्व॒धा नि॑धी॒यते॑ गृ॒हे । अ॒क्षि॑ति॒र्नाम॑ ते॒ असौ॑ ।
इ॒दम् पि॒तृभ्यः॑ प्र॒भरे॑म ब॒र्हिर् दे॒वेभ्यो॑ जी॒वन्त॑ उत्त॒रम् भ॑रेम ।
तत्त्व॑मा॒रोहा॑सो मे॒ध्यो भ॑वम् य॒मेन॑ त्वम् य॒म्या स॑म्वि॒दानः॑ ।
मा त्वा वृ॒क्षौ सं॑बा॒धिष्ठा॑म् मा मा॒ता पृ॑थि॒वि त्वम्॑ । पि॒तृन् हि॑ यत्र
गच्छा॑स्ये॒धास॑म् य॒मरा॑ज्ये । मा त्वा वृ॒क्षौ सं॑बा॒धेथा॑म् मा मा॒ता
पृ॑थि॒वी म॒ही । वै॒वस्व॑त॒र्हि गच्छा॑सि य॒मरा॑ज्ये वि॒राज॑सि ।
न॒ळम् प्ल॒वमा॑रो॒हैत॑म् न॒ळेन॑ प॒थोऽन्वि॑हि । स त्वम् न॒ळप्ल॑वो भू॒त्वा
सन्त॑र प्र॒तरो॑त्तर । 18 (10)

T.A.4.7.3

स॒वि॒तैता॑नि शरी॒राणि॑ पृथि॒व्यै मा॒तुरु॑प॒स्थ आ॑द॒धे । ते॒भ्यः पृ॑थि॒वि
श॑म् भ॒व । षड्भो॑ता सूर्य॑म् ते चक्षु॑र् गच्छ॒तु वा॑तमा॒त्मा द्या॑म् च गच्छ
पृथि॒वीम् च ध॑र्म॒णा । अ॒पो वा॑ गच्छ॒ यदि॑ तत्र ते हि॒तमो॑ष॒धीषु॑

तैत्तिरीय आरण्यकं— पितृमेधमन्त्राः —(TA 4)

प्रति॒तिष्ठा॑ शरी॒रैः । पर॑म् मृ॒त्यो अनु॑ प॒रेहि॑ प॒न्थाम् य॑स्ते स्व इ॒तरो॑
दे॒व॒या॒नात् । चक्षु॑ष्मते शृ॒ण्वते॑ ते ब्र॒वीमि॑ मा नः प्र॒जा री॑रिषो मोत
वी॒रान् । शम् वा॑तः श॒ हि ते घृ॑णिः श॒मु ते स॒न्त्वोष॑धीः ।
कल्प॑न्ताम् मे दि॒शः श॒ग्माः । पृ॒थि॒व्यास्त्वा लो॒के सा॑दयाम्यमुष्य
श॒र्मा॑सि पि॒तरो॑ दे॒वाता॑ ( ) । प्र॒जाप॑तिस्त्वा सा॒दय॑तु॒ तया॑ दे॒वत॑या ।
अ॒न्तरि॑क्षस्य त्वा दि॒वस्त्वा दि॒शाम् त्वा ना॑कस्य त्वा पृ॒ष्ठे ब्र॑ध्नस्य त्वा
वि॒ष्टपे॑ सा॒दयाम्यमुष्य॑ श॒र्मा॑सि पि॒तरो॑ दे॒वाता॑ । प्र॒जाप॑तिस्त्वा सा॒दय॑तु॒
तया॑ दे॒वत॑या । 19 (12)

(अ॒न॒प॒स्फुर॑न्ती – रु॒त्तर॑ – दे॒वत॑या द्वे च) (A7)

4.1.8 अनु॒वाकम् – 8

T.A.4.8.1

अ॒पूप॑वान् घृ॒तवा॑श्चरु॒रेह॑ सी॒दतू॑त्त॒भ्नुवन्॑ पृ॒थि॒वीम् द्या॑मु॒तोपरि॑ ।
यो॒नि॒कृतः॑ प॒थि॒कृतः॑ स॒पर्य॑त ये दे॒वाना॑म् घृ॒तभा॑गा इ॒ह स्थ॑ । ए॒षा ते॑
य॒मसा॑दने स्व॒धा नि॑धीयते गृ॒हेऽसौ॑ । द॒शाक्ष॑रा ता॒ रक्ष॑स्व॒ ताम्

गो॒पाय॒स्व ता॒म् ते॒ परि॒ ददा॒मि तस्या॒म् त्वा मा द॒भन् पि॒तरो॑ दे॒वता॑ ।
 प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु॒ तया॑ दे॒वतया॑ । अ॒पूप॑वा-ञ्छृ॒तवान्-क्षी॒रवान्-
 दधि॑वान्-मधु॒माञ्-श्च॒रुरे॒ह सी॑दतू॒त्तभ्नु॑वन्-पृ॒थिवी॑म् द्यामु॒तोपरि॑ ।
 यो॒निकृ॑तः पथि॒कृतः॑ सपर्य॒त ये दे॒वानाञ् शृ॑तभा॒गाः क्षी॒रभा॒गा
 दधि॑भा॒गा मधु॑भा॒गा इ॒ह स्थ॑ । ए॒षा ते॒ यम॑सादने॒ स्वधा॑ निधी॒यते
 गृ॒हेऽसौ॑ । श॒ताक्ष॑रा स॒हस्रा॑क्षरा-ऽयु॒ताक्ष॑रा-ऽच्यु॒ताक्ष॑रा ताञ् रक्ष॒स्व
 ता॒म् गो॒पाय॒स्व ता॒म् ते॒ परि॒ददा॒मि तस्या॒म् त्वा मा द॒भन् पि॒तरो॑
 दे॒वता॑ । प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु॒ तया॑ दे॒वतया॑ । 20 (10)

(अ॒पूप॑वा॒नसौ॑ द॒श) (A8)

4.1.9 अनुवाकम् – 9

T.A.4.9.1

ए॒तास्ते॑ स्व॒धा अ॒मृताः॑ करो॒मि यास्ते॑ धा॒नाः परि॑कि॒राम्य॑त्र ।
 तास्ते॑ य॒मः पि॒तृभिः॑ स॒म्वि॑दानोऽत्र धे॒नूः का॒मदु॑घाः करोतु ।
 त्वा॒मर्जु॑नौष॒धीना॑म् पयो॒ ब्र॒ह्माण॑ इ॒द्विदुः॑ । ता॒साम् त्वा म॑ध्यादा॒ददे॑
 च॒रुभ्यो॑ अ॒पिधा॑तवे । दू॒र्वाणाञ् स्त॒म्बमा॑हरै॒ताम् प्रि॒यत॑माम् म॒म ।

इ॒माम् दि॒शम् म॒नु॒ष्या॒णाम् भू॒यि॒ष्ठा॒ऽनु वि रो॒हतु । का॒शाना॒॑
 स्त॒म्बमा॑हर रक्ष॒साम॑प॒हत्यै । य ए॒तस्यै दि॒शः प॒राभ॑वन्नघायवो यथा
 ते ना॒भवान् पु॒नः । द॒र्भाणा॒॑ स्त॒म्बमा॑हर पितॄ॒णामो॑षधीम् प्रि॒याम् ।
 अ॒न्वस्यै॑ मूलम् जी॒वा॒दनु॒ काण्ड॑मथो फलम् ॥ 21 (10)

T.A.4.9.2

"लो॒कम् पृ॒ण{43}" "ता अ॒स्य सू॒द॒दो॒हसः{44}" । शम् वा॒तः
 श॒हि ते घृ॒णिः श॒मु ते स॒न्त्वो॑षधीः । क॒ल्प॒न्ताम् ते दि॒शः सर्वाः॑ ॥
 इ॒दमे॒व मे॒तोऽप॒रामा॑र्तिमारा॒म काञ्च॑न । तथा तद॒श्विभ्या॑म् कृ॒तम्
 मि॒त्रेण॑ वरु॒णेन॑ च । वर॒णो वा॑रयादि॒दम् दे॒वो व॑नस्पतिः । आ॒र्त्यै
 नि॒र्ऋ॒त्यै द्वे॒षाच्च॑ व॒नस्प॑तिः । वि॒धृति॑रसि वि॒धा॒रया॑स्मद॒घा द्वे॒षा॒सि
 श॒मि श॑मयास्मद॒घा द्वे॒षा॒सि य॒व य॑वयास्मद॒घा द्वे॒षा॒सि । पृ॒थि॒वीम्
 ग॒च्छा॒न्तरि॑क्षम् ग॒च्छ दि॒वम् ग॒च्छ दि॒शो ग॒च्छ सु॒वर्ग॑च्छ सु॒वर्ग॑च्छ
 दि॒शो ग॒च्छ दि॒वम् ग॒च्छा॒न्तरि॑क्षम् ग॒च्छ पृ॒थि॒वीम् ग॒च्छा॒पो वा ग॒च्छ
 यदि॑ तत्र ते हि॒तमो॑षधीषु प्र॒ति॒ति॒ष्ठा शरी॑रैः ।

"अ॒श्मन्व॑ती रे॒वती॑र्{43}" "य॒द्वै दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ प॒वित्र॑म्{44}"

"य॒या रा॒ष्ट्रात्प॑न्ना{45}" "दु॒द्वय॑म् त॒मस॑स्परि{46}"

धा॒ता पु॒नातु॑{47}"( ) । 22 (10)

(अथो॑ फ॒लम् – धा॒ता पु॒नातु॑) (A9)

4.1.10 अनु॒वाक॑म् – 10

T.A.4.10.1

आ॒रोह॑तायु॒र्-ज॒रस॑म् गृ॒णाना॑ अनु॒पूर्व॑म् य॒तमा॑ना यति॒ष्ट ।

इ॒ह त्व॑ष्टा सु॒जनि॑मा सु॒रत्नो॑ दी॒र्घमा॑युः क॒रतु॑ जी॒वसे॑ वः ।

यथाऽ॒हान्य॑नु॒पूर्व॑म् भ॒वन्ति॑ यथ॒र्तव॑ ऋ॒तुभि॑र्-यन्ति॒ क्लृ॑प्ताः ।

यथा न॒ पूर्व॑मप॒रो ज॒हात्ये॑वा धा॒तरा॑यू॒षि क॑ल्पयैषाम् ।

न हि ते अ॒ग्ने त॒नुवै॑ कू॒रम् च॑का॒र म॒र्त्यः॑ । क॒पिर्-ब॑भ॒स्ति ते॒जन॑म्

पुन॑र्ज॒रायु॑ गौ॒रिव॑ । अप॒ नः शो॑शुच॒दध॑म॒ग्ने शु॑शु॒ध्या र॑यिम् ।

अप॒ नः शो॑शुच॒दध॑म् मृ॒त्यवे॑ स्वा॒हा । अ॒न॒ड्वाह॑-म॒न्वार॑भा॒महे

स्व॒स्तये॑ । स न॒ इन्द्र॑ इ॒व दे॒वेभ्यो॑ व॒हिः संपा॑रणो भव । 23 (10)

T.A.4.10.2

इ॒मे जी॒वा वि॒मृतै॑राव॒वर्-ति॒न्नभू॑द्-भ॒द्रा दे॒वहू॑तिम् नो अ॒द्य ।
 प्रा॒ञ्जोऽगा॑मा नृ॒तये॑ ह॒साय॑ द्रा॒घीय॑ आयुः प्र॒तराम्॑ दधा॒नाः ।
 मृ॒त्योः प॒दम् यो॑पयन्तो यदै॒म द्रा॒घीय॑ आयुः प्र॒तराम्॑ दधा॒नाः ।
 आ॒प्याय॑मानाः प्र॒जया॑ ध॒नेन॑ शु॒द्धाः पू॒ता भ॑वथ य॒ज्ञिया॑सः ।
 इ॒मम् जी॒वेभ्यः॑ परि॒धिम् द॑धामि मा नो नु गा॒दप॑रो अ॒र्धमे॑तम् ।
 श॒तम् जी॒वन्तु॑ श॒रदः॑ पु॒रूची॑स्ति॒रो मृ॒त्युम् द॑द्महे प॒र्वते॑न ।
 इ॒मा ना॒रीर॑वि॒धवाः॑ सु॒पत्नी॑राञ्ज॒नेन॑ सर्पि॒षा संमृ॑शन्ताम् । अ॒नश्र॑वो
 अ॒नमी॑वाः सु॒शेवा॑ आ॒रोह॑न्तु ज॒नयो॑ यो॒निम॑ग्रे । यदाञ्ज॑नम्
 त्रैक॑कु॒दम् जा॒तं हि॒मव॑तस्परि । तेना॒मृत॑स्य मू॒लेना॑रा॒तीर्-
 ज॒म्भया॑मसि ( ) । यथा त्व-मु॒द्भि॒नथ्-स्यो॑ष॒धे पृ॑थि॒व्या अ॑धि ।
 ए॒वमि॑म उ॒द्भि॒न्दन्तु॑ की॒र्त्या य॑श॒सा ब्र॑ह्मव॒र्चसे॑न ।
 अ॒जोऽस्य॑जा॒स्मद॑घा द्वे॒षाँसि॑ यवो॒ऽसि॑ यवया॒स्मद॑घा
 द्वे॒षाँसि॑ । 24 (13) (भव - ज॒म्भया॑मसि त्रीणि च) (A10)

4.1.11 अनुवाकम् – 11

T.A.4.11.1

अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम॑ग्ने॒ शु॒शु॒द्ध्य॑ र॒यिम् । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
सु॒क्षे॒त्रि॒या सु॑गातु॒या व॑सू॒या च॑ य॒जाम॑हे । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
प्र॒ यद्-भ॑न्दिष्ठ॒ एषा॑म् प्रा॒स्माका॑सश्च॒ सूर॑यः । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
प्र॒यद॑ग्नेः सह॒स्वतो॑ वि॒श्वतो॑ यन्ति॒ सूर॑यः । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
प्र॒यत्ते॑ अ॒ग्ने सूर॑यो जा॒र्ये॑महि॒ प्र ते॑ व॒यम् ।
अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् । 25 (10)

T.A.4.11.2

त्व॑ हि वि॒श्वतो॑मुख॒ विश्व॑तः॒ परि॑भूर॒सि । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
द्वि॒षो नो॑ वि॒श्वतो॑मु॒खाति॑ नावे॒व पा॑रय । अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
स नः॒ सिन्धु॑मिव॒ नाव॑या॒ति पर्॑षा स्व॒स्तये॑ ॥ अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ।
आपः॑ प्र॒वणा॑दिव॒ यती॑-र॒पास्म॑त्-स्य॒न्दता॑म॒घम् ।
अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् । उ॒द्वना॑-दु॒दका॑नी॒वापा॑स्मत्-स्य॒न्दता॑म॒घम् ।
अप॑ नः॒ शो॑शुचद॒घम् ( ) । आ॒नन्दा॑य॒ प्रमो॑दाय॒ पुन॑रागा॒ स्वान्॑नृ॒हान् ।

अप॒ नः॒ शो॒शु॒चद॒घम् । न॒ वै तत्र॑ प्र॒मी॒यते॑ गौ॒रश्चः॑ पु॒रुषः॑ प॒शुः ।
यत्रे॒दम् ब्र॑ह्म क्रि॒यते॑ परि॒धिर्जी॑वनाय॒ कमप॑ नः॒ शो॒शु॒चद॒घम् । 26 (14)

(अ॒घ – म॒घम् च॒त्वारि॑ च) (A11)

4.1.12 अनुवाकम् – 12

T.A.4.12.1

अप॒श्याम॑ यु॒वति॑-मा॒चर॑न्तीम् मृ॒ताय॑ जी॒वाम् परि॑णीय॒मानाम् ।
अ॒न्धेन॑ या तम॒सा प्रा॑वृ॒ताऽसि॑ प्रा॒चीम॑वा॒ची-म॒वयन्-न॑रि॒ष्ट्यै ।
मयै॒ताम् मा॑स्त॒ाम् भ्रि॒यमा॑णा दे॒वी सती॑ पि॒तृलो॒कम् यदै॑षि ।
वि॒श्ववा॑रा नभ॒सा स॒म्व्य॑म्यन्त्यु॒भौ नो॑ लो॒कौ प॒यसाऽऽवृ॑णीहि ।
रयि॑ष्ठाम॒ग्निम् म॑धु॒मन्त॑मूर्मि॒णमूर्जः॑ सन्त॒म् त्वा प॒यसो॒प स॑स्सदे॒म ।
स॑स् र॒य्या स॒मु वर्च॑सा स॒चस्वा॑ नः॒ स्वस्त॑र्ये । ये जी॒वा ये च॑ मृ॒ता
ये जा॒ता ये च॑ जन्त्याः॑ । तेभ्यो॑ घृ॒तस्य॑ धा॒रयि॑तुम् म॒धुधा॑रा व्यु॒न्दती॑ ।
मा॒ता रु॒द्राणा॑म् दु॒हिता॑ वसू॒नाऽस्व॑साऽऽदि॒त्याना॑म-मृ॒तस्य॑ ना॒भिः ।
प्र॒णुवो॑चम् चि॒कितु॑षे जना॒य मा॑ गा॒मना॑गा॒मदि॑तिम् व॒धिष्ट॑ ( ) ।

पि॒बतू॒दक॑म् तृ॒णान्य॑त्तु । ओ॒मु॒थ् सृ॒जत॑ । 27 (12)

(व॒धि॒ष्ट द्वे च॑) (A12)

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(प॒रे॒यु॒वा॒ऽस॒म् प्र॑ वि॒द्वान् भु॒वन॑स्या॒भ्याव॑ वृ॒थ्स्वा जो॑ भा॒गो॒ऽय॒म् वै
चतु॑श्च॒त्वारि॑ऽश॒त् । य ए॒तस्य॑ त्वत् पञ्च॑ । प्र॒के॒तु॒ने॒दन्ते॑ ना॒के
सु॒पर्ण॑म् यौ ते ये यु॒ध्यन्ते॑ तप॒साऽश्म॑न्वती रे॒वतीः
स॒ऽर्भ॒ध्वम॑ष्टा॒वि॑ऽश॒तिः । यं ते यत्त॑ उत्ति॒ष्ठात॑ इ॒दन्त॑ उत्ति॒ष्ठ
प्रे॒ह्यश्म॑न् यद्वा उ॒द्वय॑म॒यम् पञ्च॑वि॒ऽश॒तिः । आ॒या॒तु त्रि॑ऽश॒त् ।
वै॒श्वा॒न॒रे तस्मि॑न् द्र॒प्स इ॒मम॑पे॒ताहो॑भिर् यु॒ज्यन्ता॑म॒घ्निया॑ अ॒दिते॑ पा॒रम्
व आ॑ प्या॒यस्व॑ स॒प्तवि॑ऽश॒तिः । उ॒त्ते गृ॒हेऽ॒खा॒षि॒तिस्ते॑भ्यः पृ॒थि॒व्या
अ॒न्तरि॑क्षस्य द्वा॒त्रि॑ऽश॒त् । अ॒पू॒प॒वा॒न॒सौ द॒श श॒त द॒श । ए॒तास्ते॑ ते
दि॒शः सर्वा॑ इ॒दम॑श्मन् वि॒ऽश॒तिः । ओ॒रो॒हत॑ त॒नुवै॑ कू॒रम् च॒कार॑
पु॒नर्मृ॑त्यवे॒ मा नो॑ नु गा॒द् द॒द्म॒ह इ॒मा ना॒रीः परि॑ त्रयो॒वि॑ऽश॒तिः ।
अप॑ नः सु॒क्षेत्रि॑या प्र यद्भन् दि॒ष्टः प्र यद॑ग्नेः प्र यत्ते॑ अ॒ग्ने त्व॑ हि

तैत्तिरीय आरण्यकं— पितृमेधमन्त्राः –(TA 4)

द्विषः स नः सिसन्धुमापः प्रवणादुद् वनादानन्दाय न वै तत्र यत्रेदम्
चतुर्विंशतिः । अपश्यामावृणीहि द्वादश द्वादश ।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(परेयुवाँस – माया – त्वेतास्ते सप्तविंशतिः)

First and Last Padam in TA, 4th Prapaatakam :-

(परेयुवाँस – मोमुथ्सृजत)

। हरिः ओम् ।

। कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय ब्राह्मणे आरण्यके चतुर्थः प्रपाठकः

समाप्तः ।

=====

Appendix (of expansions)

T.A.4.4.2 – अश्मन्वती रेवतीर्{36}" "यद्वै देवस्य सवितुः

पवित्रम्{37}" "या राष्ट्रात् पन्ना{38}" "दुद्वयम् तमसस्परि{39}"

"धाता पुनातु{40}"

अ॒श्मन्व॑ती रे॒वतीः॑ स॒ꣳ र॒भध्व॑ मु॒त्तिष्ठ॑त प्र॒तर॑ता स॒खायः॑ ।

अ॒त्रा ज॑हाम ये अ॒सन्न॑शे॒वाः शि॒वान् व॒यम॑भि वा॒जानु॑त्तरेम ॥ {36}

(Appearing in T.A.4.3.2)

यद्वै दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ प॒वित्र॑ꣳ स॒हस्र॑धा॒रम् वि॑त॒तम॑न्त॒रिक्षे॑ । येना॒पुना॑
दि॒न्द्रम॑ना॒र्त-मा॒त्यै ते॒नाह॑म् माꣳ स॒र्वत॑नुम् पु॒नामि॑ ॥ {37}

(Appearing in T.A.4.3.3)

या रा॒ष्ट्रात् प॒न्नाद॑प॒ यन्ति॑ शा॒खा अ॒भि॒मृता॑ नृ॒पति॑मि॒च्छमा॑नाः ।

धा॒तुस्ताः॑ सर्वाः प॒वने॑न पू॒ताः प्र॒जया॑ऽस्मान्-र॒य्या वर्च॑सा

सꣳसृ॑जाथ ॥ {38} (Appearing in T.A.4.3.3)

उद्व॑यम् तम॒सस्परि॑ प॒श्यन्तो॑ ज्योति॒रुत्तर॑म् । दे॒वम् दे॒वत्रा॑ सूर्य॒मग॑न्म
ज्योति॒रुत्त॑मम् ॥ {39} (Appearing in T.A.4.3.3)

धा॒ता पु॑नातु स॒विता॑ पु॒नातु॑ । अ॒ग्नेस्ते॑जसा सूर्य॒स्य वर्च॑सा ॥ {40}

(Appearing in T.A.4.3.3)

T.A.4.6.3 - "आ प्यायस्व{41}" "सम् ते{42}"

आ प्यायस्व॑ समेतु॑ ते विश्वतः॑ सोम॑ वृष्णि॑यं ।

भवा॑ वाजस्य॑ सङ्ग॑थे ॥ {41}

सं ते॑ पया॑सि॒ समु॑ यन्तु॒ वाजाः॑ सं वृष्णि॑या-न्यभिमाति॑षाहः ।

आप्याय॑मानो अमृ॑ताय सोम॑ दिवि श्रवा॑स्युत्तमा॑नि धिष्व ॥ {42}

(Both {41} and {42} appearing in TS 4.2.7.4)

T.A.4.9.2 - "लोकम् पृण{43}" "ता अस्य सूददोहसः{44}"

लोकं॑ पृण॑ छिद्रं॑ पृणा॑थो सीद॑ शिवा त्वं ।

इन्द्रा॑ग्नी त्वा बृह॑स्पतिरस्मिन् योना॑वसीषदन् ॥ {43}

ता अस्य॑ सूददो॑हसः सोम॑श्च श्री॑णन्ति पृ॒श्नयः॑ ।

जन्मन् दे॒वानां॑ विश॑स्त्रिष्वा रोच॑ने दिवः ॥ {44}

(Both {43} and {44} appearing in TS 4.2.4.4)

T.A.4.9.2 - "अश्मन्वती रेवतीर{45}"

तैत्तिरीय आरण्यके चतुर्थः प्रपाठकः – (TA 4)

"यद्वै देवस्य सवितुः पवित्रम्{46}" "या राष्ट्रात्पन्ना{47}"

"दुद्वयम् तमसस्परि{48}" धाता पुनातु{49}"

{45} is same as (36) above, {46} is same as (37) above
{47} is same as (38) above. {48} is same as (39) above
{49} is same as (40) above

Details of Dasini & Vaakyams for – Prapaatakam 4 – TA 4

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	44
Anuvakam 2	1	5
Anuvakam 3	3	28
Anuvakam 4	2	25
Anuvakam 5	3	30
Anuvakam 6	3	27
Anuvakam 7	3	32
Anuvakam 8	1	10
Anuvakam 9	2	20
Anuvakam 10	2	23
Anuvakam 11	2	24
Anuvakam 12	1	12
Total →	27	280

तैत्तिरीय आरण्यकं— पितृमेधमन्त्राः –(TA 4)

<u>Total as per grantha books</u> anuvaakam 21	27	Not given
---	-----------	------------------